

Holocaustbenektelse på norsk?

En studie av Olav Hoaas sitt ideologiske standpunkt.

Ingrid Sætheren Grimstad

Masteroppgave i historie.
Institutt for arkeologi, konservering og historie.

UNIVERSITETET I OSLO

Våren 2014

Holocaustbenektelse på norsk?

En studie av Olav Hoaas sitt ideologiske standpunkt.

© Ingrid Sætheren Grimstad

2014

Holocaustbenektelse på norsk?

En studie av Olav Hoaas sitt ideologiske standpunkt.

Ingrid Sætheren Grimstad

<http://www.duo.uio.no/>

Trykk: Wedberg Print, Oslo

Sammendrag

Oppgaven handler om Olav Hoaas, en av få kjente holocaustbenekttere i Norge. Den tar for seg miljøene han var en del av, både på nasjonalt og internasjonalt plan. Den tar også for seg ideologien hans, og ser hvordan holocaustbenektelse passer inn i denne. Deretter ser den på de holocaustbenektende og antisemittiske uttalelsene Hoaas kom med i riksdekkende presse våren i mai og juni 1975. Oppgaven strekker seg tidsmessig fra 1945 til 1986, men med absolutt hovedfokus på tiden mellom 1975 og 1979. Samtidig konsentrerer den seg i hovedsak om Norge, og miljøet Olav Hoaas var en del av. Hovedfokus i første del av oppgaven er Olav Hoaas sitt ideologiske fotfeste, mens det i andre del skifter over til det norske samfunnets reaksjoner på holocaustbenektelse. Målet er todelt: For det første å vise hvordan holocaustbenektelse kan passe inn i en nynazistisk ideologi, og for det andre å vise hvordan de brede lag av befolkningen reagerer på slike holdninger. Oppgaven konsentrerer seg utelukkende om holocaustbenektelse i Vesten, og berører ikke holocaustbenektelse i andre deler av verden.

Forord

Det har vært en lang vei hit, men dagen har endelig kommet da jeg kan levere masteroppgaven min. Det er mange personer som har bidratt til å gjøre dette mulig. Først og fremst vil jeg rette en stor takk til min flinke og meget tålmodige veileder, Terje Emberland. Dernest fortjener min mor og far mange takk for å ha vært en uvurderlig støtte, og for å ha trodd på meg hele veien. Også min gode venninne Vilde Nyland Søberg takkes for gode samtaler, utløp for frustrasjon og fordi hun alltid forstår hva jeg mener. Til sist vil jeg takke min eminente studiekamerat, Kjersti Kaasa. Uten hennes selskap det siste året, ville denne oppgaven neppe blitt levert.

Ansvar for oppgaven er selvfølgelig mitt eget.

Blindern, mai 2014

Ingrid Sætheren Grimstad

Innholdsfortegnelse

Innhold

Sammendrag.....	v
Forord.....	vii
Det har vært en lang vei hit, men dagen har endelig kommet da jeg kan levere masteroppgaven min. Det er mange personer som har bidratt til å gjøre dette mulig. Først og fremst vil jeg rette en stor takk til min flinke og meget tålmodige veileder, Terje Emberland. Dernest fortjener min mor og far mange takk for å ha vært en uvurderlig støtte, og for å ha trodd på meg hele veien. Også min gode venninne Vilde Nyland Søberg takkes for gode samtaler, utløp for frustrasjon og fordi hun alltid forstår hva jeg mener. Til sist vil jeg takke min eminente studiekamerat, Kjersti Kaasa. Uten hennes selskap det siste året, ville denne oppgaven neppe blitt levert.....	vii
Ansvar for oppgaven er selvfølgelig mitt eget.	vii
Blindern, mai 2014.....	vii
<i>Ingrid Sætheren Grimstad</i>	vii
Innholdsfortegnelse.....	ix
KAPITTEL 1:	1
Innledning.	1
1.1 Introduksjon.	1
1.2 Tema og bakgrunn.....	1
1.3 Tidligere forskning.....	4
1.4 Avgrensning.	5
1.5 Kilder og metode.....	6
1.6 Sentrale begreper.....	7
1.7 Problemstilling.	7
KAPITTEL 2:	9
Nazistiske, rasistiske og Holocaustbenektende miljøer i Norge.	9
2.1 Introduksjon.	9
2.2 Nazisme i Norge etter andre verdenskrig.....	10
2.3 Fra gammelt til nytt.....	10
2.4 Miljøet rundt Folk og Land på 60-tallet.....	11
2.5 Løst organisert.....	12
2.6 Blå eller brun?.....	13
2.7 En fastere organisasjon.	13
2.8 Andre holocaustbenekttere.	14
2.9 Holocaustbenekttere i Norge.....	15
2.10 Ideologen.....	16
KAPITTEL 3:	18
Andre sentrale holocaustbenekttere.	18
3.1 Introduksjon.	18

3.2 The Institute for Historical Review.....	19
3.3 Paul Rassinier.....	20
3.4 Robert Faurrison.....	21
3.5 Benektene i USA.....	23
3.5.1 Arthur Butz.....	23
3.5.2 Austin App.....	25
3.6 Holocaustbenektene i England.....	25
3.7 Skjult agenda.....	27
KAPITTEL 4:	28
Ideologien.....	28
4.1 Introduksjon.....	28
4.2 «Ny nasjonal politikk.».....	28
4.3 «Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.».....	33
4.4 Rase er løsningen på alt.....	44
KAPITTEL 5:	46
Saken 1975-77.....	46
5.1 Introduksjon.....	46
5.2 Konteksten.....	46
5.3 Intervjuene.....	47
5.4 Brevet.....	48
5.5 Siktelsen.....	49
5.6 Debatten.....	50
5.7 Rettsaken.....	51
5.8 Store konsekvenser?.....	54
KAPITTEL 6:	56
Etterpå.....	56
6.1 Introduksjon.....	56
6.2 Etter dommen.....	56
6.3 Skolesaken.....	58
6.4 Deltakerne.....	60
6.5 Nok en rettsak.....	61
6.6 Tegn til endring?.....	63
6.7 Store konsekvenser, men ingen lærdom.....	64
KAPITTEL 7:	65
Avslutning.....	65
7.1 Oppsummering.....	65
7.2 Konklusjon.....	67
7.3 Videre forskning.....	71
7.4 Tanker for fremtiden.....	72
Kilder	75
Litteraturliste.....	77

KAPITTEL 1:

Innledning.

1.1 Introduksjon.

Hvorfor er det noen som hater jøder? Og hvorfor er det, selv i Norge i dag, mennesker som ikke vil erkjenne den fulle betydningen av Holocaust, nazistenes systematiske masse mord på jøder og andre folkeslag de mente ikke hadde livets rett? Helt siden andre verdenskrig var slutt har noen mennesker, både akademikere og andre, nektet for at dette skal ha skjedd. I hvilken grad har dette også vært tilfellet i Norge? Mer enn man kanskje liker å tro. Det har aldri vært noe utbredt fenomen, men relativt konstant siden andre verdenskrigs slutt er det noen som har hevdet at jødeutryddelsen ikke var et bevisst valg. På 1970-tallet fikk en slik person stor oppmerksomhet i norske aviser. Lektor Olav Hoaas trakk jødeutryddelsen i tvil.

Utover på 1960- og 70-tallet ble Olav Hoaas lagt merke til i lokalsamfunnet for sine uttalelser av rasistisk art. Disse kom blant annet til uttrykk i avisa Folk og land, som uttrykte nazistiske og rasistiske holdninger, og som Hoaas skrev for fra tid til annen. Hoaas utgav også egne skrifter der han forklarte sin politikk. Når en lektor fra Stokmarknes ga uttrykk for nazisympatier, generelle rasistiske holdninger og ga uttrykk for tvil vedrørende om Holocaust hadde funnet sted, fikk det reaksjoner. Olav Hoaas ble dømt for rasistiske uttalelser mot jøder i 1976, og fikk i 1978 sparken fra sin jobb som lektor ved Stokmarknes videregående skole, blant annet på grunn benektende uttalelser om Holocaust.

1.2 Tema og bakgrunn

Temaet for denne oppgaven er i hovedsak holocaustbenektelse. Jeg ser på den vestlige tradisjonen for det, utbredelsen i Norge, og hvordan de brede lag av befolkningen reagerer på det. Tilknyttede temaer er antisemittisme og rasisme. Disse kommer mest inn når jeg undersøker Hoaas sin ideologi, og i oppgavens to siste kapitler. Helt spesifikt er tema Olav Hoaas, og de uttalelsene han kom med i intervjuer i VG og Dagbladet i 1975.

Mye av grunnen til at valget falt på nettopp Hoaas til slutt var at jeg ville skrive om noe som ikke var skrevet så mye om fra før. Den generelle debatten rundt holocaustbenektelse i, særlig Europa og USA, er det som jeg var inne på skrevet en god del om. Både hvorfor det finnes holocaustbenektelse og hva argumentene deres er, er ofte stilte spørsmål. Og disse spørsmålene har gitt forskjellige svar,

særlig til forskjellige tider. En av de første som skulle sette seg på kartet som holocaustbenekter etter andre verdenskrig var franskmannen Paul Rassinier. Rassinier var en sosialist og pasifist og en del av den franske motstandsbevegelsen. Han havnet selv i konsentrasjonsleir under krigen, men dette skulle ikke hindre han i å nekte for at nazistene hadde gasskamre i enkelte av sine leire, og dermed også benekte det vi kjenner som Holocaust. Han nekter i svært stor grad for at nazistene hadde gasskamre og systematisk henrettet jøder i disse. I ”Le Mensonge d’Ulysse” fra 1950 åpner han for at det kan ha eksistert enkelte gasskamre, men avskriver dette som enkeltpersoners verk, og ikke et planlagt folkemord fra den nazistiske ledelsen. Han knyttet også bedrageriet om Holocaust opp til sionismen, og gir på denne måten sin holocaustbenektelse et tydelig antisemittisk innhold¹. Dette var typisk for den første generasjon av holocaustbenekttere, at de opptatt av å forvare antisemittismen fra de grusomhetene som ble forbundet med gasskamrene. Også en annen franskmann, Maurice Bardèche, og Austin J. App fra USA representerte denne tendensen².

Det var denne første generasjonen av holocaustbenekttere som skulle dominere i de første tiårene etter andre verdenskrig. Først på 1970-tallet skulle det komme et skille, og en ny generasjon vokste fram og tok over i offentligheten, denne gangen ledet an av en amerikaner, Arthur R. Butz³. Den nye vendingen disse introduserte var at argumentene de brukte for å nekte for Holocaust endret seg, og saken ble lagt fram på en ny måte. De ville vise med vitenskapelig korrekte metoder at Holocaust ikke hadde funnet sted i betydningen at seks millioner jøder hadde blitt drept. Men de avviste det ikke helt, og sto ikke for den harde antisemittiske linjen som sine forgjengere. De mente at det godt var trolig at en del jøder hadde dødd under andre verdenskrig, både i og utenfor konsentrasjonsleirene, men at tallet på seks millioner er altfor, altfor høyt. Butz anslår for eksempel at det kan være snakk om en million⁴. Disse nye holocaustbenekterne tar et oppgjør med ukultur i tidligere holocaustbenektende tradisjon, og beklager seg over de tidligere nektende teorier som ikke er framsatt av akademikere. Og nettopp dette blir det essensielle. Ikke å nekte for Holocaust (bare) for ideologiens skyld, men å revurdere den offisielle historien om folkemordet fra andre og nye synspunkter. Den nye generasjonen ivret for at dette var en debatt man måtte tørre å ta⁵. Og det var ikke bare Butz i USA som ville ta opp dette i offentligheten. Nok engang skulle en franskmann utmerke seg med sine synspunkter. Robert Faurisson gikk i 1978 ut med kontroversielle uttalelser i avisa ”Le Monde”. Han avdekket det han mente var sannheten om nazistenes gasskamre, nemlig at de hadde eksistert, men at det ikke var mulig at deres bruksområde hadde vært å gasse i hjel jøder.

¹ T.E. Eriksen, H. Harket, E. Lorenz, ”Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag.”, 2009: 589-590

² T.E. Eriksen, H. Harket, E. Lorenz, ”Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag.”, 2009: 590

³ T.B. Eriksen, H. Harket, E. Lorenz, ”Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag.”, 2009: 590-591

⁴ T.B. Eriksen, H. Harket, E. Lorenz, ”Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag.”, 2009: 590

⁵ T.B. Eriksen, H. Harket, E. Lorenz, ”Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag.”, 2009: 590-591

De hadde heller blitt brukt til avlusing av klær og kanskje ved brenning av lik etter sykdom⁶. Dette var et vanlig argument for å benekte Holocaust, og er typisk nettopp for den nye vitenskapelige metoden innenfor holocaustbenektelse. Det var på grunnlag av tekniske undersøkelser at Faurisson avsto muligheten for et Holocaust slik det tolkes av den tradisjonelle historien, og dette var i stor grad gjeldende for den nye generasjonen holocaustbenektelse som vokste fram på 1970-tallet.

De som nekter for Holocaust nekter ikke for at nazistene hadde konsentrasjonsleirer. Dette vil være vanskelig, da det fortsatt finnes rester etter leire rundt i Sentral-Europa. Sammen med de enorme mengdene mennesker, både jøder og andre, som ble satt i fangenskap, beviser dette i stor grad at det var konsentrasjonsleirer. Et sted måtte jo alle disse menneskene bli av. Andre "konsentrasjonsleirer", eller i alle fall leire med mange likhetstrekk som nazistenes, har eksistert i andre land i moderne tid, for eksempel Sovjetunionens Gulag-leire. Det holocaustbenektelse nekter for i varierende grad, er det som skiller nazistenes leire fra andres, nemlig at dette også var utryddelses- eller dødsleirer. Et vanlig brukt argument, særlig av den andre generasjonen og holocaustbenektelse etter denne, er beslektet med Faurissons. De mener at de mengdene med rester av syklon B, gassen brukt til å drepe jødene, som er funnet i ruinene etter gasskamrene ikke er stor nok til at jødene faktisk ville ha dødd. Denne typen holocaustbenektelse er typisk for det som kalles revisjonisme⁷. Revisjonistene presenterer det de mener er en alternativ og sann utgave av i historien i sine bøker og artikler. De underbygger påstandene sine med noe som lett kan virke som gode og rasjonelle argumenter for mennesker som ikke er godt kjent med hva som faktisk skjedde under Holocaust. Et annet vanlig poeng, som ikke bare brukes av holocaustbenektelse, men også diskuteres av noen "vanlige" historikere, er i hvilken grad utryddelsen av jødene og "den endelige løsningen" var en bevisst og tydelig plan fra den øverste ledelsen i Det tredje rike. Det skal i så fall ikke ha vært en beslutning tatt på toppnivå, men heller resultatet av flere små valg tatt lenger ned i hierarkiet, som igjen bare var resultater av krigens utvikling. Hitler skal ifølge noen ikke ha visst om det i det hele tatt. Argumenter av den siste typen er ikke ren holocaustbenektelse, men de er likevel viktige å ikke overse, fordi de trekker i tvil linken mellom nazistisk ideologi og jødeutryddelsen ved å sette spørsmålsteget ved om dette var et bevisst valg fra naziledelsen sin side.

Som dette viser finnes det forskjellige grunner for forskjellige miljøer til å nekte for Holocaust. Det er også noe som har utviklet seg over tid. Noen har nektet for det av ideologiske grunner, de er (ny)nazister og vil at folk skal trekke i tvil denne sorte flekken av deres ideologiske historie. De ønsket å kvitte seg med dette stemplet for å tiltrekke seg flere etterfølgere og skape mer sympati fra

⁶ T.B. Eriksen, H. Harket, E. Lorenz, "Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag.", 2009: 591

⁷ T.B. Eriksen, H. Harket, E. Lorenz, "Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag.", 2009: 588-595

befolkningen for øvrig. Andre har stilt spørsmål ved det og avvist det fordi de faktisk ikke tror det har skjedd. Andre igjen har erkjent at det har skjedd, men skaper tvil om prosessen som ledet fram til det. Noen har gjort det på grunn av flere av disse årsakene. Noen historikere kan fremstå som de nekter for sider ved Holocaust, fordi det ikke er lett å vite sikkert hva som er motivasjonen til historiske aktører, og det er heller ikke sånn at kilden våre gir oss sikre svar på alle punkter. Det er også mennesker både fra høyre- og venstresiden i politikken som nekter for Holocaust. En fellesnevner for mange, uavhengig av politisk ståsted, er at de knytter det de mener er løgner om Holocaust opp til dannelsen og legitimeringen av staten Israel. Dette har etter hvert blitt vanlig i arabiske land i forbindelse med konflikten i Midtøsten⁸.

1.3 Tidligere forskning.

Holocaustbenektelse er ikke et ukjent fenomen i Europa. Etter andre verdenskrig var det særlig i Frankrike og USA akademikere som begynte å sette spørsmålstegn ved det som hadde skjedd. Disse var og er tilknyttet miljøene rundt henholdsvis La Vieille Taupe og The Institute for Historical Review⁹. Dette spredde seg til andre land, og etter hvert var det flere individer og miljøer som fremsto som holocaustbenektende. Olav Hoaas føyer seg inn i slike rekker, og sett i et europeisk perspektiv var han slett ikke alene i sine synspunkter. Også i lang tid etter andre verdenskrig har folk fortsatt å trekke jødeutryddelsen i tvil. Et kjapt søk på nettet viser fort veien til Vigrid sine nettsider og deres syn på saken. Mest kjent i dag er kanskje den britiske forfatteren David Irving for sine uttalelser, som vakte stor oppstandelse da de kom, og har fortsatt å gjøre det lenge etterpå. Det er da typisk også i Frankrike og USA at man har hatt mye av forskningen på Holocaustbenektelse. I Frankrike merker særlig Pierre Vidal-Naquet seg ut, en historiker som på 1970-tallet var en av Robert Faurissons største motstandere. Han har skrevet om Holocaustbenektelse, og også om hvordan man skal hankses med dette fenomenet. Hans essay "Un Eichmann du Papier" er et viktig verk i forskning på Holocaustbenektelse¹⁰. David Irvings uttalelser og den følgende rettsaken tidlig på 1990-tallet har satt et nytt fokus på fenomenet. Deborah Lipstadts bok "Denying the Holocaust" er et viktig verk som peker på at vi kan diskutere Holocaust, men ikke om det har vært noe Holocaust¹¹. Her får man også en veldig god oversikt over holocaustbenektelse i den vestlige verden. Dette er en posisjon som i stor grad er gjeldene for de som forsker på holocaustbenektelse. I forbindelse med rettsaken mellom Irving og Lipstadt har Richard Evans skrevet boken "Lying About Hitler". Her tar han særlig opp hvordan noen kan lyve om historien, og Holocaust spesielt¹².

⁸ T.B. Eriksen, H. Harket, E. Lorenz, "Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag.", 2009: 595-599

⁹ T.B. Eriksen, H. Harket, E. Lorenz, "Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag.", 2009: 588

¹⁰ T.B. Eriksen, H. Harket, E. Lorenz, "Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag.", 2009: 591

¹¹ T.B. Eriksen, H. Harket, E. Lorenz, "Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag.", 2009: 588

¹² R.J. Evans, "Lying About Hitler. History, Holocaust and the David Irving Trial.", 2001: preface, xi

Altså hvordan det lar seg gjøre, like mye som hvorfor noen gjør det.

Når det gjelder tidligere forskning på det Holocaustbenektende miljøet i Norge er det svært lite av dette. Nettstedet Vepsen.no har noe om det i kunnskapsdatabasen sin, men både her og andre steder er holocaustbenektelse bare beskrevet på et veldig generelt nivå. Når det gjelder nynazisme og rasisme i et bredere perspektiv, er det spesielt to relevante verker. Det første er Per Bangsunds "Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen." som kom ut i 1984. Her dokumenterer Bangsund utviklingen av det høyre-radikale, nazistiske og nynazistiske miljøet i Norge etter andre verdenskrig. Han understreker at selv om antisemittismen sto sterkt hos noen av de sentrale aktørene var det ikke så mange som rett ut nektet for Holocaust. De var opptatt av å bygge opp en ny organisasjon, og tilknytningen til Hitler og den tyske nazismen ble tont ned så mye som mulig. Det var den norske nasjonalsosialismen (i den grad det ordet overhodet ble brukt), som var den rette vei, og Vidkun Quisling som var ideologen. Det andre verket er Henrik Lundes bok "Aller ytterst – rasistiske grupperinger i dagens Norge." fra 1993, som i stor grad tar for seg hvordan miljøet var utover på 80-tallet, etter Bangsund sin bok ble skrevet. Den tar også i større grad for seg ideologien til de nynazistiske og høyreekstreme gruppene den forteller om. Men Olav Hoaas sin ideologi skilte seg fra flertallet på flere ting. Et av hans mer kontroversielle standpunkt gjaldt Holocaust. I forbindelse med flere fascistiske og nazistiske ytringer utover på 1970-tallet kom han med utsagn som "Hitlers gasskamre har aldri eksistert. Norske jøder som ikke frivillig vil emigrere, må isoleres i eget samfunn."¹³. Her skiller Hoaas seg ut. Utsagnene hans er ekstreme, og han nektet helt for Hitlers gasskamre. Dette er ikke veldig vanlig, heller ikke i europeisk setting. Det er også forsket lite på i Norge, og selv om Bangsund og Lundes bøker dekker det så vidt, befatter de seg mest med nazisme generelt, mens jeg vil konsentrere meg om antisemittisme og Holocaustbenektelse spesielt. Det er også interessant hvordan saken rundt han kom akkurat på 1970-tallet, på grunn av vendingen i tendensene innenfor Holocaustbenektelse i det internasjonale miljøet, som Hoaas nærmest går i motsatt retning av med sine uttalelser.

1.4 Avgrensning.

Når det gjelder avgrensning av oppgaven kan dette lett bli litt utflytende når jeg velger å vinkle oppgaven sånn som jeg gjør. Tidsmessig vil det være naturlig å konsentrere størsteparten av oppgaven rundt 70-tallet og til en viss grad også 80-tallet, fordi det var da det var mest som hendte rundt Olav Hoaas, og kildegrunnlaget, særlig avisoppslag, er størst fra denne perioden. Utover dette vil det også være nyttig med et overfladisk blikk på holocaustbenektende tradisjon fra andre

¹³ P. Bangsund, "Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen.", 1984: 150

verdenskrig og fram til 1980. Likevel må dette bli nettopp et overfladisk blikk, hvis ikke vil oppgaven bli altfor omfattende. Hovedfokus må ligge på den tiden Hoaas selv og miljøet han var en del, var aktive. Det samme gjelder den tematiske avgrensingen. Jeg vil se på Holocaustbenektelse generelt, men mitt hovedfokus vil være miljøet i Norge på 1960- og 70-tallet, i oppgaven særlig representert ved Olav Hoaas. Grunnen til at jeg vil strekke den tidsmessige avgrensningen helt fram til 1986, i stedet for å slutte etter saken i 1976, er for å også få fram offentlighetens reaksjon via media. Der er det mulig at det vil være relevant stoff også etter selve hovedsaken er avsluttet. Jeg vil utelukkende konsentrere meg om holocaustbenektelse i den vestlige verden, og av høyreekstrem art. Spennende temaer som holocaustbenektelse i arabiske land blir derfor ikke berørt i denne oppgaven.

1.5 Kilder og metode.

Det er ikke et veldig bredt kildegrunnlag rundt temaet holocaustbenektelse i Norge. I forhold til holocaustbenektelse i den vestlige verden, forholder jeg meg i hovedsak til Deborah Lipstadt sin bok "Denying the Holocaust". Det er delvis fordi kapitlet som omhandler benektelse i Vesten for øvrig bare er en kort oversikt, men også fordi jeg synes hun opererer med en ryddig og grei avgrensning for holocaustbenektelse. Om nynazisme i Norge er Per Bangsunds «Arvtakerne: Nazisme i Norge etter krigen.» den boken som er mest sentral, fordi de undersøker miljøet Hoaas var en del av i den tiden Hoaas-saken pågikk. Ved siden av dette er Lunde sin "Aller ytterst." et godt supplement. Når det gjelder selve saken rundt Hoaas og det som skjedde på 60- og 70-tallet vil aviser fra 60- og 70-tallet er de mest sentrale kildene norske aviser. Jeg har valgt å konsentrere meg om Verdens Gang (VG), fordi jeg er ute etter hvordan reaksjonene var på landsbasis, og da er rikspresse mest fruktbart, og fordi deknningen i VG og Dagbladet viste seg å være svært lik. Når an bruker aviser som kilde er det viktig å huske på at deknningen ofte er vinklet på en spesiell måte. Jeg mener likevel at det er en meget god kilde i denne oppgaven, fordi det jeg ser etter nettopp er hvordan saken ble *oppfattet* i Norge på 1970-tallet. Når det gjelder å få innsyn i Hoaas sin ideologi, har jeg valgt å analysere to av hans skrifter, "Ny nasjonal politikk." og "Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn." Jeg gjennomgår og sammenligner disse, og vektlegger hva de har til felles. På den måten kan jeg komme frem til kjernen i ideologien hans. Dette gir et godt helhetlig bilde på hva Hoaas tenker om verden, og hva som er hans politiske plattform. Jeg har valgt å ikke intervju Olav Hoaas, fordi det som er tema for oppgaven ikke er hans opplevelse av hendelsene, men hvordan den norske befolkning reagerte på dem.

1.6 Sentrale begreper

Det er flere begreper med i oppgaven. De mest sentrale er antisemittisme, nynazisme og holocaustbenektelse, eller revisjonisme, som benekterne kaller det selv. Jeg har operert med en definisjon av antisemittisme som er gitt av Håkon Harket i ”Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag.” Der definerer han antisemittisme som ”antijødiske stereotyper som stigmatiserer jødene som jøder”¹⁴. Jeg synes denne er fruktbar fordi den fremhever at antisemittisme er bygget på stereotypiske oppfatninger av jøder, og at de mislikes nettopp fordi de er jøder, bare fordi de er jøder. Når det gjelder nynazisme forholder jeg meg i stor grad til Henrik Lunde sin definisjon fra HL-senterets kunnskapsbase: ”For at noen skal kunne betegnes som nynazister, må den nazistiske ideologi – eller dens røtter – kunne identifiseres i ideologi, retorikk og/eller symboler.” og videre ”Nynazisme er et globalt fenomen og en ideologi med mange elementer, men helt sentralt er jødehatet¹⁵.” Jeg liker denne definisjonen godt, fordi den skiller nynazisme fra andre former for høyreekstremisme, ved å understreke tilknytningen til den nazistiske ideologi. Også på revisjonisme/holocaustbenektelse bruker jeg Lunde sin definisjon, denne gangen fra boken ”Aller ytterst.” Her definerer han revisjonisme på denne måten ”Revisjonistene er motivert av en eller flere følgende momenter: å utvikle en ny anti-semittisme, å rehabiliterer ryktet og lederne til det 3. rike, å fjerne skyldfølelsen til det tyske folk og å skape en ny nasjonalfølelse, å bygge opp under teorien om den verdensomspennende jødiske sammensvergelsen, og å renske den nazistiske ideologi.¹⁶” Denne definisjonen synes jeg fint understreker hva revisjonisme er, fordi den viser hva som er revisjonistenes egentlige mål, og hva de ønsker å oppnå med sine utgivelser. Når det gjelder rasisme har jeg enkelt og greit operert med definisjonen at rasisme er å diskriminere noen for deres rase eller etniske opphav.

1.7 Problemstilling.

Problemstillingen for denne oppgaven er ”På hvilken måte passer Olav Hoaas sine holocaustbenektende uttalelser inn i hans ideologi, og hvordan ble disse uttalelsene mottatt i Norge?” Dette er et spennende tema, som vil belyse to ting tydelig. Den ene tingen er at det vil vise hvordan holocaustbenektelse kan passe inn i en nynazistisk ideologi. Nettopp det som er spesielt med ideologien til Hoaas, vil vise tydelig hvorvidt holocaustbenektelse kan passe inn. Samtidig vil det vise hvorfor ikke alle nynazister i Norge etter andre verdenskrig var holocaustbenekttere. Den andre tingen som vil belyses, er hvordan den norske befolkning forholdt seg til Holocaust, antisemittisme,

¹⁴ T.E. Eriksen, H. Harket, E. Lorenz, ”Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag.”, 2009: 580

¹⁵ <http://www.hlsenteret.no/kunnskapsbasen/folkemord/folkemord-under-nazismen/ettertid/nynazisme>
Avsnittet ”Nynazismens sentrale komponenter”

¹⁶ H.Lunde, ”Aller Ytterst – de rasistiske grupperinger i dagens Norge.”, 1993: Kap. 3, Rasekrigerne, avsnitt ”Historisk revisjonisme”

og rasisme generelt på 1970-tallet. Det vakte stor oppsikt da Hoaas kom med sine uttalelser, men det vil være interessant å undersøke hvorfor, og hva slags reaksjoner som kom som et resultat av det. Når jeg besvarer problemstillingen i oppgaven, vil det også være en del underspørsmål som er aktuelle. Blant disse er:

- Hvem var Olav Hoaas?
- Hva slags miljø tilhørte han på den ytre høyresiden i norsk politikk?
- Hvorfor mente han at jødene ikke ble systematisk utryddet under Holocaust?
- Hvordan ga han uttrykk for dette?
- Hva var hovedargumentene hans?
- Hva slags ideologi ligger som bakgrunn for disse uttalelsene?
- Er det noen som tok han i forsvar?
- Hvordan har hans rolle som ideolog for norske nynazister fungert etter rettsaken mot ham?
- Hvordan reagerte den norske stat på Hoaas sine uttalelser?
- Hvordan reagerte den norske befolkningen for øvrig?

Alle disse spørsmålene er relevante for oppgaven. De aller mest sentrale er hva slags ideologi som lå bak uttalelsene Hoaas kom med, og hva slags reaksjoner han fikk fra samfunn og stat. Disse vil derfor utgjøre hoveddelen av oppgaven. Jeg har delt hoveddelen av oppgaven i i tre tematiske deler. Først, i kapittel to og tre, tar jeg for meg miljøer Hoaas tilhører og inspirert av, i henholdsvis Norge og Vesten. Så, i kapittel fire, som er litt lenger enn de andre, går jeg gjennom Hoaas sin ideologi. Til sist, i kapittel fem og seks, ser jeg på hendelsene i 1975, og det norske samfunnets reaksjoner på disse.

KAPITTEL 2:

Nazistiske, rasistiske og Holocaustbenektende miljøer i Norge.

2.1 Introduksjon.

Det har hele tiden etter andre verdenskrig tok slutt vært individer og grupper som har trukket enkelte av de grusomste sidene ved den krigen i tvil. Olav Hoaas er en av dem som tilhører dette miljøet av nazister og nynazister i Norge. Han studerte ved Blindern på 1960-tallet og ble utdannet til lektor. Han kom her i kontakt med andre nynazister. Etter endt utdanning arbeidet han først som lærer i Florø og så som lektor i Stokmarknes.¹⁷ I 1976 ble han stilt for retten og dømt for rasistiske utsagn, og fikk sparken fra sin lektorstilling som en følge av dette og fordi han hadde kommet med Holocaustbenektende utsagn til sine elever. Etter dette har han levd et tilbaketrukket liv i Lofoten. Det har i Norge vært flere forsøk på partistiftelse og fast organisering av det nynazistiske miljøet. Ingen av disse har ført ordentlig fram. Det er et kaos av grupper og partier, ideologier og identiteter. Men hvordan passer Olav Hoaas inn i dette bildet? Det er mange interessante spørsmål som melder seg i denne sammenheng som er relevante for min oppgave. Et av dem er samspeillet mellom disse gruppene og miljøene. Hvordan forholder de seg til hverandre? Hvor går skillet mellom de som er mørkeblå og de som er brune og kanskje til og med svarte? Hvem kan omgås hvem, og hvilke enkeltpersoner er viktige i de store og små miljøene? Særlig på Norge-nivå er dette viktig. Hvilke av disse personene hadde kontakt med Olav Hoaas, hovedtemaet for min oppgave. Hvem av dem påvirket ham, og hvem fikk han muligheten til å påvirke? Hvordan bidro det at det fantes nazistiske og rasistiske miljøer i Norge på 60- og 70-tallet til at han fikk utviklet sine tanker og sin ideologi? Kan det at andre aksepterte og støttet de samme synspunktene som hans egen ha bidratt til at han endte med å snakke såpass freidig om sine synspunkter i riksdekkende presse, som endte med rasismedommen mot han i 1976? En annen ting som gjør Holocaustbenektende, nazistiske og rasistiske miljøer etter andre verdenskrig spennende for min oppgave er måten de har spredd sine ideologier og tanker på, og på den måten nådd fram til nye generasjoner av Holocaustbenektende på. Dette er særlig aktuelt på internasjonalt nivå. Hvordan kan ledende skikkelser innenfor det Holocaustbenektende miljøet ha inspirert Olav Hoaas? Hvordan påvirker de hverandre? Bidrar de til at offentligheten i større grad aksepterer ytringer av jødefiendtlige, nazistiske og Holocaustbenektende karakter? I dette kapitlet vil jeg forsøke å besvare disse spørsmålene. Jeg vil starte med å se på de forskjellige miljøene og grupperingene i Norge i den første halvdel av kapitlet. Jeg vil legge hovedvekten på miljøet rundt grupperingen NUF, men også nevne andre grupper og sammenhenger. I den siste delen av kapitlet vender jeg oppmerksomheten mot det

¹⁷ Bangsund, «Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen.», 1984: 119, 132

internasjonale miljøet, særlig det i Europa. Her vil jeg fokusere mye på de rent Holocaustbenektende gruppene og personene, mens jeg i Norge vil bruke mer tid også på de rasistiske og nazistiske. Dette er i hovedsak fordi Holocaustbenektende miljøer er mer utbredt i Europa enn i Norge, men også fordi mye av det viktige med den delen av undersøkelsen er å se på hvordan andre i Europa kan ha påvirket Hoas sine ekstreme standpunkter. Til slutt i kapitlet vil jeg forsøke å samle trådene igjen og komme med noen betraktninger om samspeillet mellom de forskjellige miljøene og nivåene jeg har undersøkt tidligere i kapitlet.

2.2 Nazisme i Norge etter andre verdenskrig.

Når vi tenker på Norge etter andre verdenskrig og fram til i dag er det ikke så mange av oss som tenker på vold og nazistiske grupperinger. De færreste har forestilt seg at det var noen fare for et (ny)nazistisk parti eller en bevegelse med bred støtte i det norske folk. Sånn var det heller ikke. Nynazistene ønsket dette og arbeidet nesten utrettelig for det, men det skulle aldri bli noe av. På det meste hadde de kanskje 1000 støttespillere og medlemmer å regne med. De aktive var toppen 300¹⁸. Det som er poenget er at det i Norge jevnt og trutt også etter andre verdenskrig har vært miljøer med nazistisk ideologi eller i det minste tankegods. Og selv om disse ikke har utgjort en trussel mot samfunnet, har de oppildnet hverandre og gitt sine medspillere en følelse av at slike meninger er akseptable og utbredt. De har skapt et nazistisk miljø.

2.3 Fra gammelt til nytt.

Det har eksistert nazistiske miljøer i Norge i hele perioden etter andre verdenskrig. Først var det i form av gammelnazistiske miljøer som var mest opptatt av oppreisning etter rettsoppgjøret etter andre verdenskrig. Dette var i hovedsak menn og kvinner som hadde støttet Nasjonal Samling eller andre ultranasjonalistiske og/eller nazistiske partier og grupperinger også før krigen. De delte i stor grad synspunktene til enten Vidkun Quisling, Adolf Hitler eller Benito Mussolini, eller flere av disse. De startet avisen Folk og Land, som etter hvert ble tilknyttet Institutt for Norsk okkupasjonshistorie¹⁹. Denne ble et holdepunkt og samlingspunkt for nazistene og deres likesinnede i en tid med mange mislykkede forsøk på partistiftelser og samarbeid nazister imellom både innenfor og på tvers av landegrenser. Men etter hvert skulle mange av disse gammelnazistene forsvinne mer og mer fra det aktive miljøet. I stedet kom nye menn og kvinner til, og det var disse som i fremtiden skulle drive videre både Folk og Land og forsøkene på partistiftelser. Det var fortsatt noen gamle med, men utover 1960-tallet tok en krets av nyere menn og kvinner mer og mer over.

¹⁸ P. Bangsund, "Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen.", 1984: 186

¹⁹ P. Bangsund, "Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen.", 1984: 49-54

Dette var hovedsakelig menn og kvinner som enten ikke hadde opplevd andre verdenskrig, eller som bare hadde vært små barn da den foregikk. Dermed var de ikke på samme måten som sine eldre meningsfeller preget av erfaringene og de ideologiske belastningene som både mellomkrigstiden og andre verdenskrig hadde ført med seg. De sto friere til å utvikle sin egen ideologi, og å hente ut, klippe og lime sammen de delene av nasjonalisme, fascisme og nazisme som passet dem. De hadde ingen skyld, verken reell eller symbolsk, for nazistene og NS sine handlinger under krigen. Dette bidro til å gjøre dem mer uavhengige av andre verdenskrig enn deres forløpere hadde vært, og det medførte igjen at de ble modigere når det gjaldt forsøk på å danne nazistiske partier for fremtiden. De skulle få en fremtidsrettet ideologi, og i stor grad være med på å forme fremtidige generasjoner med nynazister. Det var denne kretsen med unge og ivrige personer Olav Hoaas skulle bli en del av.

2.4 Miljøet rundt Folk og Land på 60-tallet.

Det hadde etter krigen blitt naturlig å legge redaksjonen i Folk og Land til Oslo, og med den mye av det nazistiske miljøet. Det gjorde det lettere med samarbeid til Sverige og etter hvert også Danmark, og medførte at det ble lettere å motta besøk fra utenlandske nazister når det etter hvert skulle bli mulig. En annen fordel med å ha base i Oslo var at det, siden det var og er landets største by, var mange som søkte hit, enten for å studere, jobbe eller av andre årsaker. Universitet i Oslo skulle da også i en periode bli en scene der nynazistene på 1960-tallet prøvde å nå ut til og verve likesinnede til sin sak. Og det var her den unge studenten Olav Hoaas fikk kontakt, om enn begrenset, med sine likesinnede²⁰. På begynnelsen av 1960-tallet var rettsoppgjøret etter krigen godt og vel over for en stund siden, og det begynte endelig å bli mulig også for de som følte at dette oppgjøret hadde vært en skandale, å legge det litt bak seg, eller i det minste å rette oppmerksomheten mot andre ting. For noen ble å trekke seg litt ut av hele det nazistiske miljøet, eller de ble svært passive medlemmer. Men for enkelte av dem ble det nye ”oppdraget” å verve og inspirere nye rekker av nazister. To av disse var Odd Melsom og Oddvar Sæther. De skulle bli de voksne de unge nazistene, noen bare ungdommer (Per Bangsund betegner Olav Hoaas som ”litt eldre” enn flere av sine meningsfeller, enda han bare var 24 år i 1962.²¹), samlet seg rundt utover på 60-tallet. Blant annet kan Odd Isachsen fortelle at ”Melsom og Sæther hadde jo lett for å få kontakt med de unge, fordi de daglig jobbet i redaksjonen.”²² Redaksjonen han sikter til er nettopp den i Folk og Land. Odd Isachsen skulle selv ende opp som redaktør i denne avisen på et senere tidspunkt. Det bør påpekes at det ikke var sånn at det er et knivskarpt skille på begynnelsen av 1960-tallet mellom at gamle og nye nazister kontrollerer nazimiljøet i Norge. Alle var ikke like positive til ungdommens inntog som

²⁰ P. Bangsund, ”Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen.”, 1984: 90-94

²¹ P. Bangsund, ”Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen.”, 1984: 90

²² P. Bangsund, ”Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen.”, 1984: 92

Melsom og Sæther.²³ Poenget er mer at det skulle bli en glidende overgang fra gammel til ny nazisme. Noen av de gamle forsvant. Noen insisterte på å fortsette med sin sak, der landssvikoppgjøret fortsatt var hovedfokus, enda det begynte å bli en god stund siden det var over. Noen, og ikke bare Melsom og Sæther, blandet seg med nynazistene og nøt å se ungdom som kjempet for deres sak. Og etter hvert var det også en del som døde. Mens alt dette pågikk lagde nynazistene sine egne miljøer, og kjempet for sin egen sak.

2.5 Løst organisert.

Som sagt var miljøet rundt Folk og Land et viktig samlingspunkt for nazistene, etter hvert også de nye. Og det var et av stedene Olav Hoaas fikk sjansen til å møte folk med like tanker som han selv. Men det var ikke det eneste stedet der unge nazister kunne spre sitt budskap og dele sine tanker med både andre og hverandre. Anders Lange, mannen som senere skulle danne Anders Langes parti til sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep (det nåværende Fremskrittspartiet), skulle bli et viktig samlingspunkt for en ny generasjon med nazister. Nå er det viktig å nevne at Anders Lange ikke så på seg selv som nazist, og det virker heller ikke rimelig å karakterisere han som en. Han likte ikke at andre var det, og ønsket ikke å fremme nazistenes sak i Norge.²⁴ Men likevel skulle han altså bli et nevneverdig bidrag til at de unge nynazistene ble kjent med hverandre og fikk støtet til å danne en fastere organisasjon. Men det skjedde først senere. Anders Langes bidrag besto først i fremst i hans utgivelse av den såkalte "Hundeavisa". Den skulle angivelig handle om forskjellige aspekter rundt det å ha hund. Men under det offisielle hundeeiermagasinoverflaten snek det seg inn store mengder med politisk stoff. Også her, som i Folk og Land, skulle Olav Hoaas bli en viktig bidragsyter. Han fikk masse spalteplass av Anders Lange, som også forsvarte Hoaas når noen kritiserte at han lot denne typen meninger komme til uttrykk i sin avis. Det var heller ikke bare Hoaas som fikk komme til, men også mange av hans meningsfeller blant de unge nynazistene. Både at de ble tildelt spalteplass og at Anders Lange selv forsvarte deres synspunkter og hans valg om å trykke disse viser at han på mange områder delte nettopp disse meningene. Den viktigste av disse meningene han delte med nynazistene var trolig motstanden mot og frykten for kommunismen, både den internasjonale kommunismen, men også trusselen fra den ytre venstresiden her i Norge. Dette var et viktig punkt i både Anders Langes og nynazistenes ideologiske univers. En annen likhet i deres meninger var rasisme. Det er også et av punktene som Anders Lange forsvarte Olav Hoaas på. Disse to er kanskje de som skiller seg tydeligst ut som hans sympatier med sentrale nynazistiske meninger. Men det viktigste skulle ikke vise seg og være hva han mente. Det viktigste var miljøet

²³ P. Bangsund, "Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen.", 1984: 96

²⁴ P. Bangsund, "Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen.", 1984: 108-113. Dette og det følgende bygger i stor grad på disse sidene i Bangsunds bok.

han skapte for nynazister i sitt hjem i Heggedal i Asker. Der kunne de møtes og diskutere, og de fikk også kontakt med andre høyreekstreme grupperinger som hadde omgang med Anders Lange. Disse gruppene var ikke nazister, men hadde i likhet med Anders Lange selv mange meninger som kunne legge grunnlag for et samarbeid med nynazistene.

2.6 Blå eller brun?

Når Anders Lange døde forsvant Hundevisa som samlende punkt for nynazistene. Men både før og etter dette hadde det kommet opp mange organisasjoner på ytterste høyre fløy.²⁵ Det var ikke alltid like lett å si hvilke som «bare» var høyreekstreme og hvilke som var nynazistiske. Grensen mellom mørkeblått og lysebrunt er ikke alltid like lett å få øye på i det politiske landskapet. Det er en del overlappende meninger, og mange som var medlem av en høyreekstrem gruppe kunne gjerne flørte litt med en som var nynazistisk. Det var flere grunner til dette. Ved siden av den åpenbare årsaken at de følte at noen av deres interesser ble like godt ivaretatt av en nynazistisk gruppe som en høyreekstrem kommer det faktum at det nynazistiske miljøet i stor grad skjulte en del av sitt mer mørkebrune tankegods, så det var ikke alltid like lett å skjønne hva man ga seg inn på. Mange av de som visste interesse var Unge Høyre-medlemmer som var misfornøyde med særlig moderpartiet, men også ungdomspartiets politikk, og særlig at de ikke klarte å utfordre Det Norske Arbeiderparti på noen reell måte. Derfor var det mange som meldte seg ut og tilbragte tid i nynazistenes rekker. Dette vil på ingen måte si at Unge Høyre-medlemmer nødvendigvis er eller var nynazister. Det var bare et fåtall av de mest ytterliggående som hadde nær kontakt med nynazistene, og selv disse sa stort sett farvel til det nynazistiske miljøet etter bare en kort stund. De ideologiske forskjellene skulle vise seg å bli langt viktigere enn likhetene. Å ikke la sine ideologiske meninger skinne for klart igjennom til overflaten var et bevisst valg fra nynazistenes side, de ønsket å ha bred appell så de kunne få flest mulig støttespillere. En viktig grunn til dette var at de ønsket å oppnå kravene for å kunne stifte et politisk parti, og da måtte man ha så mange medlemmer. På denne måten var det ikke alle som beveget seg innom det nynazistiske miljøet som var helt klare over hva de ga seg inn på. Det ble imidlertid ofte klart når etter hvert, og de fleste ble ikke værende. Det nazistiske miljøet i Norge har eksistert hele tiden etter andre verdenskrig, men det har aldri vært spesielt stort. Til det er de til syvende og sist for ytterliggående.

2.7 En fastere organisasjon.

Men om det var for ytterliggående og dermed ikke klarte å holde på mange av de unge

²⁵ P. Bangsund, «Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen.», 1984: 113-114

høyre-radikale som kom innom, så skulle da noen av dem organisere seg og bli mer enn bare en av mange mørkeblå og lysebrune grupper. I 1968 ble gruppen NUF startet. Den skulle bli det viktigste miljøet som førte nynazismen i Norge videre til nye personer og generasjoner. Også denne holdt i stor grad til rundt redaksjonen i Folk og Land som fortsatte å være et samlingspunkt for nazister i alle aldre.²⁶ Også på Universitet i Oslo ble det utvekslet nynazistiske tanker og nynazistene her var en sentral del av NUF. Særlig viktig var Øystein Hovdkinn, som var NUFs leder, og Tor Petter Hadland, som skulle bli en sentral aktør i det nynazistiske miljøet i flere år fremover. NUF beskrev seg selv som «høyre-nasjonale».²⁷ Men ideologien deres var i det store og hele nynazistisk, noe de også i stor grad innrømmer selv. Det viktige ble å markere avstand til Adolf Hitler og Holocaust og den belastningen dette la på deres nynazistiske prosjekt. I stedet ble Benito Mussolini og Vidkun Quisling trukket frem som viktige ideologer. NUFs egen viktigste ideolog var Olav Hoaas, som produserte skrifter i store mengder, der han forklarte NUFs ideologiske grunnlag og særlig gikk inn på tanken om raserenhet. Disse skriftene ble spredd rundt til alle som kunne være interessert, med det formål å verve medlemmer til NUF. Det at organisasjonen gjorde suksess skyldes i stor grad at den dukket opp til riktig tid. Den ble en del av det opprøret på høyresiden i norsk politikk utover 1970-tallet, som i stor grad var et motopprør mot opprøret på venstresiden og mot kommunismen. Det var da også i stor grad motstanden mot kommunismen som skulle trekke ungdom til NUFs prosjekt. Og organisasjonen skulle vise seg å bli et viktig bidrag til fortsettelsen av nynazismen utover på 1970-tallet og forsøkene på å danne et politisk parti. Videre utover på 1980 og 90-tallet kom nye grupperinger til, blant andre Zorn 88 og Boot Boys. For Zorn 88 fortsatte Olav Hoaas med sine teorier om rase²⁸.

2.8 Andre holocaustbenekttere.

I Norge ser vi altså at det var et løst og utskiftende nynazistisk miljø. Her var Olav Hoaas en viktig aktør, han var en del av miljøet og påvirket i samme grad som han ble påvirket av de andre. Men på et område skilte han seg i stor grad ut fra sine meningsfeller her i Norge. Han trodde ikke på nazistenes systematiske utryddelse av jøder under andre verdenskrig, altså Holocaust. Hva med de som delte disse meningene med han? Hvem kan ha påvirket han her? Da må vi snu fokuset vårt mot det internasjonale Holocaustbenektende miljøet. Holocaustbenektelse i faglig sammenheng er i stor grad knyttet til det miljøet man kaller revisjonister. Fenomenet er i starten særlig kjent fra Frankrike, og har etterhvert i stor grad blitt knyttet til miljøer her og i USA. Etter andre verdenskrig var Paul

²⁶ P. Bangsund, «Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen.», 1984: 118-134. Dette og det følgende bygger i stor grad på disse sidene.

²⁷ P. Bangsund, «Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen.», 1984: 120

²⁸ H. Lunde, "Aller Ytterst – de rasistiske grupperinger i dagens Norge.", 1993: kap 3, avsnitt "Zorn 88"

Rassinier tidlig på banen med sine meninger om at utryddelsesleirene til nazistene ikke har eksistert. Særlig Auschwitz og omfanget av utryddelsen her avviser han. Det spesielle med Paul Rassinier er at han var pasifist og sosialist og fransk motstandsmann, og derfor hadde sittet i tyske konsentrasjonsleirer. Det er ikke nærliggende å tro at mann som har opplevd tyskernes brutalitet selv skal være en av de som er først ute med å nekte for Holocaust. Men slik er det altså. Han blir av nesten alle som nekter for Holocaust utpekt som en viktig inspirasjon.²⁹ En annen sentral fransk Holocaust-benekter er Robert Faurisson. Han var særlig aktiv i 1970-årene. En annen som var aktiv på denne tiden var Arthur R. Butz, forfatteren av *The Hoax of the Twentieth Century* fra 1976. Her fremstiller han sine argumenter for at Holocaust ikke har skjedd på en overbevisende, akademisk og ryddig måte. Det er dette som gjør denne typen Holocaustbenektelse farlig. De fremstiller sine løgner på en overbevisende måte, og er svært selektive i sin bruk av kilder, slik at det er lett å kjøpe argumentene deres hvis man selv ikke kjenner til de historiske fakta. Særlig unge kan være lette å påvirke. På denne måten sprer de det videre til nye generasjoner av Holocaustbenektelse. Alfred Butz var selv en del av en slik generasjon som vokste frem på 1970-tallet. I Norge kan man kanskje si at Olav Hoaas var en representant for den. Men på den internasjonale scenen var som nevnt revisjonistene i hovedsaklig knyttet opp til miljøer i Frankrike og USA, der de viktigste er henholdsvis *La Vieille Taupe* og *The Institute for Historical Review*.

Jeg har ikke funnet noen direkte, dokumentert påvirkning fra disse internasjonale miljøene til Olav Hoaas, men det er svært trolig at han har lest ting de har utgitt og blitt påvirket derifra. Uansett så passer han godt inn i deres tradisjon, og bruker i stor grad mange av de samme argumentene som andre Holocaustbenektelse (bevisene er tuklet med, jødene lyver, det er en konspirasjon etc.). Den mest markante forskjellen er kanskje at det hos Olav Hoaas virker å være sånn at hans Holocaustbenektelse er en integrert del av en videre, nynazistisk ideologi. Det er ikke nødvendigvis tilfellet hos alle Holocaustbenektelse. Jeg kommer mer tilbake til dette i neste kapittel. Dette var bare en kort introduksjon før neste avsnitt.

2.9 Holocaustbenektelse i Norge.

Det Holocaustbenektende miljøet i Norge har aldri vært stort, i hvert fall ikke det uttalte. Ved siden av Olav Hoaas er Ola Misvær og Erik Rune Hansen de mest kjente. Han havnet aldri i mediens søkelys på samme måte som Hoaas, men de var altså en liten gjeng som syslet med temaet. I 1983 utkom bladet "Holocaust" Nytt, utgitt av Nordisk institutt for historisk revisjonisme³⁰. Nynazister

²⁹ T.B. Eriksen, H. Harket, E. Lorenz, «*Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til idag.*», 2009: 588-595. Dette og det følgende bygger i stor grad på disse sidene.

³⁰ <http://www.hlsenteret.no/kunnskapsbasen/folkemord/folkemord-under-nazismen/ettertid/nynazisme> Avsnitt om

sto bak. I bladet blir det fremsatt klassiske holocaustbenektende teorier, og argumentene er de samme som alltid: Hver ting som ikke er sant, tas som bevis for at ingenting kan være sant. Jødene anklages for konspirasjoner, og kalles bare ”Zion”³¹. Det henvises ikke til noen seriøse kilder. Språket er rått og hatefullt, og skal appellere til de som alltid har følt at det er noe litt rart med Holocaust. Det er en utgivelse som for enhver trent historiker er totalt useriøs. Men det er ikke disse holocaustbenekterne ønsker å nå. Det er folk i gata, som de tror på muligheter for å overbevise. I Norge har de heldigvis lyktes i særdeles liten grad. Det betyr ikke at de har gitt seg. Vigrid og Norges Nasjonal-sosialistiske bevegelse driver stadig på. Det slutter ikke med Olav Hoaas.

2.10 Ideologen.

Olav Hoaas var etter at han kom til Universitet i Oslo på begynnelsen av 1960-tallet og sånn kom i kontakt med andre likesinnede, en del av det nynazistiske miljøet i Norge. Det skulle han forbli frem til han ble stilt for retten og dømt for rasisme i 1976, og deretter mistet jobben som en følge av dette. Etter det ble han mer anonym. Det var også slik at en nyere generasjon tok over ledelsen. Erik Blücher er en av Norges mest kjente nynazister, og det var han som skulle være den sentrale skikkelsen utover mot slutten av 1970-tallet. Det var da også rundt denne tiden Olav Hoaas på grunn av resultatet av rettsaken i stor grad forsvant ut ifra den nynazistiske offentligheten. Men før dette, på 1960- og 70-tallet skulle han spille en viktig rolle i det nynazistiske miljøet. Han fungerte i stor grad som en ideolog for nynazistene. Han publiserte i Folk og Land og i Anders Langes hundeavis, samtidig som han også ga ut egne skrifter og hefter. Han utviklet en omfattende ideologi, der det mest sentrale var raselæren og viktigheten av å bevare den rene, nordiske rase. Det er disse tankene som skulle gjøre han viktig for det nynazistiske miljøet i Norge. Men samtidig er det også slik at Hoaas ble påvirket av de andre som var en del av dette miljøet. Han leste Folk og Land både før og etter at han begynte å publisere der, og fulgte også med på alt annet som skjedde i miljøet.³² Herifra hentet han trolig mange tanker til sin ideologi, om man kan kalle det for det. Han utviklet i alle fall et omfattende tankeunivers. Hvor han hentet sin øvrige påvirkning fra er vanskelig å gi noe konkret svar på. Trolig var han til en viss grad påvirket av andre nazister, både nye og gamle, på den internasjonale arena. Dette gjelder både de som var og ikke var Holocaustbenektende. Mange av tankene sine har han også hentet fra de gamle nazistiske og fascistiske ideologer, både Quisling og Mussolini og Hitler selv. Det siste er en ting som til en viss grad skiller han fra andre norske nynazister. De var opptatt på å tone ned de delene av sin ideologi som stammet fra Adolf Hitler og den tyske nasjonalsosialismen. Disse gjør seg i større grad gjeldene som inspirasjonskilder hos Olav

nynazismens sentrale komponenter.

³¹ ”Holocaust” Nytt, 1983.

³² P. Bangsund, «Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen.», 1984: 91

Hoaas. Han balanserte på mange måter mellom gammel og ny nazisme, og hadde flere synspunkter til felles med gammelnazistene enn mange av de andre nye hadde. Kanskje nettopp denne gammelnazistiske ideologiske forankringen kan være med på å gi en pekepinn på hvorfor hans uttalelser skulle føre til så sterke reaksjoner og til slutt også rettsak.

KAPITTEL 3:

Andre sentrale holocaustbenektere.

3.1 Introduksjon.

Selv om Olav Hoaas var relativt alene med å benekte Holocaust i Norge, var han ikke så alene på verdensbasis. Ikke at det er mange holocaustbenektere rundt omkring i verden, men det finnes noen miljøer med en del benektere knyttet til seg. Holocaustbenektere finnes i flere varianter, selv om ideologien i bunn stort sett er den samme. Noen er åpne nynazistiske og nyfascistiske grupper, som samles og roper nazistiske slagord og hyller Hitler. Denne gruppen er farlig, men samtidig er det ikke vanskelig å se hva målet deres er.³³ Men det er en annen type holocaustbenektere som er mye farligere for bevaringen av fakta og kunnskap om denne grusomme hendelsen. Dette er de som kaller seg historiske revisjonister. De setter seg i rekken etter en reell gruppe med historikere, som søkte å undersøke historiske hendelser på nytt og finne ut om de stemte overens med den ”offisielle” versjonen. Disse var særlig opptatt av USAs deltakelse i første verdenskrig.³⁴ Holocaustbenekterne gir uttrykk for at de også bare er opptatt av en sann fremstilling av historiske hendelser, og da særlig andre verdenskrig. Virkeligheten er at de nesten utelukkende konsentrerer seg om andre verdenskrig, og eventuelle muligheter for å fjerne skylden for krigen fra Hitler og Tyskland. De arbeider ikke med korrekte historiske metoder, men bare ignorerer fakta de ikke vil forholde seg til. Det er denne gruppen holocaustbenektere som er mest farlig for den historiske sannheten og minnet om Holocaust. De fremstiller arbeidet sitt som fakta og prøver å snike seg inn i den faglige debatten. Hvis ordentlige historikere ikke står imot, risikerer man at opplyste folk med dårlige historiekunnskaper tror de snakker sant. De jobber med å få overbevisst verden om at løgnene de sprer er sanne, og arbeider med å vri om på eller simpelthen bare ignorere fakta. De jobber sammen om dette, og bruker hverandres arbeid som fakta. Selv om det også er flere enkeltpersoner som utgir og produserer Holocaustbenektende materiale, er nesten alle på en eller annen måte tilknyttet de andre benekterne og deres aktiviteter. De mest sentrale forumene for holocaustbenektelse i den vestlige verden er Institute for Historical Review i California i USA,³⁵ og forlaget La Vieille Taupe i Frankrike.³⁶ Rundt begge disse miljøene er det flere aktive holocaustbenektere, både kjente og mindre kjente. Men de er alle tilknyttet hverandre, både innad i hvert miljø og på tvers av Atlanterhavet. I dette kapitlet skal jeg presentere arbeidet rundt disse to miljøene, og hvordan de

³³ D. Lipstadt, *“Denying the Holocaust. The growing assault on truth and memory.”*, 1993: 216-217

³⁴ D. Lipstadt, *“Denying the Holocaust. The growing assault on truth and memory.”*, 1993: 20-21

³⁵ D. Lipstadt, *“Denying the Holocaust. The growing assault on truth and memory.”*, 1993: 7

³⁶ T. B. Eriksen, H. Harket, E. Lorenz, *”Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag.”*, 2009: 588

lyver om Holocaust. I tillegg vil jeg presentere de mest kjente benekterne i den vestlige verden, blant andre Austin App, Arthur Butz, David Irving, Robert Faurrison og Paul Rassinier. Sistnevnte var Olav Hoas sin oppgitte inspirasjonskilde.

3.2 The Institute for Historical Review.

Det kanskje aller mest kjente senteret for Holocaustbenektelse er the Institute for Historical Review (IHR). Det ligger i California i USA, og er forum for alle amerikanske holocaustbenektelse. Det ble grunnlagt i 1978, og arrangerte sin første revisjonistkongress sommeren 1979.³⁷ De skilte seg allerede i starten ut ved at de valgte seg et faglig image, og strebet etter å fremstå som et legitimt senter som viet seg til historiske fakta. De ga ut sitt eget tidsskrift, the Journal of Historical Review, og hadde eget nyhetsbrev. De var særdeles ivrige etter å få oppmerksomhet og bli eksponert i pressen, og gjorde nesten hva de kunne for å få det til. Et av deres mer groteske stunt var å utlove en belønning på 50 000 dollar til hvem som helst som kunne bevise at nazistene hadde brukt gasskamre for å utrydde jødene under andre verdenskrig. Om beviset var godt nok skulle bedømmes av et panel satt opp av instituttet selv. Stuntet endte på mange måter ille for IHR, en av de påmeldte deltakerne, Mel Mermelstein, tok dem til retten og fikk dem dømt, så de måtte komme med en skriftlig unnskyldning og betale han de 50 000 som var utlovet i belønning og i tillegg 40 000 for tort og svie. Likevel kan stuntet til IHR betraktes som vellykket, de fikk utvilsomt oppmerksomhet. All PR er god PR.³⁸ Siden starten i 1978 og fram til våre egne dager har instituttet hatt et mål: å overbevise folk om at Holocaust er et historisk bedrag. De forsøker å fremstille seg selv som et seriøst forum for historisk debatt og forskning, men målet og metodene deres forblir det samme. De insisterer på at Holocaust er historiens største løgn, og at de som står bak er en verdensomspennende konspirasjon bestående av politikere og historikere og forretningsmenn og – kvinner, og aller viktigst: verdens jøder. Ved å fastholde løgningen om holocaust har disse jødene sugd ut penger av et uskyldig Tyskland til sitt eget land Israel. Vestlige politikere har fått skjøvet skylden for andre verdenskrig over på Nazi-Tyskland, enda de ifølge benekterne skulle hatt minst like mye av den selv. Benekterne ignorerer alle bevis som bekrefter nettopp de av nazistenes ugjerninger de prøver å frikjenne dem for, og aller viktigst av disse: Holocaust. Leser man tekstene de utgir og hører meningene de står for, er det ikke vanskelig å skjønne at selv om de insisterer på at deres eneste mål er sann historisk viten, er de akkurat like antisemittiske som sine nazistiske og fascistiske meningsfeller. Det er ikke historisk sannhet de er ute etter, det er renvasking av Nazi-Tyskland og demonisering av jødene.

³⁷ D. Lipstadt, *"Denying the Holocaust. The growing assault on truth and memory."*, 1993: 137

³⁸ D. Lipstadt, *"Denying the Holocaust. The growing assault on truth and memory."*, 1993: 137-141

3.3 Paul Rassinier

Selv om det etter hvert var et utstrakt samarbeid mellom holocaustbenekttere verden over som var sentrert rundt institusjoner som IHR, var ikke dette tilfelle rett etter krigen. Noen måtte legge grunnlaget for det som skulle komme senere. Det var flere som tilsynelatende på egenhånd kom opp med sin egen falske historie om Holocaust. Den mest kjente av disse var franskmannen Paul Rassinier. Han hadde vært medlem av det franske sosialistpartiet før krigen, og hadde på grunn av dette selv sittet i konsentrasjonsleir i Tyskland. Da krigen var slutt begynte han raskt å uttrykke mistanker om at den offisielle historien om Holocaust ikke stemte. Det var ingen beviser for at nazistene hadde gasset i hjel millioner av jøder i dødsleirene sine i Polen, mente han. Øyevitneforklaringer fra overlevende jøder og andre fanger avfeide han som overdrevne og oppfunnet. Grunnen til at vitnene fortalte ting som ikke var sanne mente han skyldtes et underbevisst ønske om å øke egen lidelse i leirene, og gi større betydning til egen historie³⁹. Han ga også uttrykk for at han var overbevist om at det totale tallet på antall jøder som var drept av nazistene under andre verdenskrig, 6 millioner, var altfor høyt. I dette tilfellet skyldte han, som så mange holocaustbenekttere etter han, på staten Israels ønske om å få mest mulig i erstatning fra Tyskland etter krigen. De overdrev angivelig sitt eget folks lidelse for å tjene mest mulig penger. Ikke bare er denne beskyldningen vanvittig respektløs overfor nazistenes døde ofre og deres pårørende. Den er også basert på en feilaktig logikk. Erstatningssummen Israel fikk av Tyskland etter andre verdenskrig ble ikke basert på hvor mange jøder som hadde dødd for nazistenes hender, men på hvor mange overlevende og økonomisk ruinerte jøder som immigrerte til Israel etter krigen. Det tatt i betraktning ville det være mer naturlig for Israel å underdrive antallet jøder som døde under andre verdenskrig, fordi det ville gi et høyere tall på jøder som trengte landets hjelp for å komme seg på beina igjen etter krigen⁴⁰. Dessverre ignorerte bare Rassinier og senere holocaustbenekttere etter han dette faktum. Det stemmer godt overens med benekternes metode, som går ut på å bare forholde seg til opplysninger som stemmer overens med det de på forhånd ønsker å finne ut. De har en forklaring på alt som virker å motbevise deres egen, falske historie. Et annet godt bevis på det er hvordan de alle takler det at nazistiske vitner under Nürnberg-prosessene selv bekreftet at det hadde vært gasskamre i bruk til å drepe fangene i dødsleirene i Polen, og at mobile enheter og dødsskvadroner hadde drept jøder i Øst-Europa før leirene ble opprettet. Konfrontert med denne opplysningen og spørsmålet om hvorfor disse vitnene skulle innrømme å ha vært del av slike grusomme handlinger hvis det ikke var sant, insisterte Rassinier som den første av en rekke holocaustbenekttere på at nazistene hadde blitt truet og torturert av de allierte seierherrene etter

³⁹ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 53-54

⁴⁰ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 56-57

krigen, og fått beskjed om hva de måtte si i rettssakene. Dette var kun nok et ledd i den enorme konspirasjonen som jødene og politikerne i de seirende landet lagde etter krigen. Ingenting av dette kunne stoles på. Det heter seg at det er seierherrene som skriver historien, og ifølge holocaustbenekterne var denne historien en løgn.

3.4 Robert Faurrison.

Paul Rassinier var Olav Hoaas sin hovedinnflytelse blant internasjonale holocaustbenektere, men han var langt fra den eneste av dem. Holocaustbenektelsens hovedbastion i Europa var La Vieille Taupe i Frankrike, og i miljøet rundt Rassinier her spiret holdningene til Robert Faurrison, mannen som skulle bli en av de mest notoriske holocaustbenektere i den vestlige verden. Han opererte samtidig med Hoaas, og var en innflytelse på nesten alle holocaustbenektere i sin samtid og ettertid. Hovedmålet hans var å avvise «myten om gasskamrene». Selv om han, i likhet med alle holocaustbenektere før og etter han, ikke kunne dette, holdt hans benyttelse av vanlige holocaustbenektende metoder mer enn lenge nok for det internasjonale holocaustbenektende miljøet. I sine undersøkelser, som han fremstilte som objektiv forskning som bare søkte sannheten, bruker han bare opplysninger som underbygger spekulasjonene han hadde på forhånd, og ignorerer blankt alle fakta som sier han imot⁴¹. Han ber innstendig om bare et bevis for at nazistene hadde dødsleirer og gasskamre som de brukte mot jødene. Flerfoldige sånne beviser har blitt presentert for både han og andre benektere utallige ganger, men de avfeier dem og alt annet som ikke underbygger deres forestillinger. Denne tendensen til å nekte å akseptere fakta de ikke er enig i sier i seg selv nok om hvor lite sannhetssøken og objektiv forskning er disse menneskenes mål. De er bare interessert i en ting: å promotere og forsterke sin ideologi⁴². Det viktigste med Robert Faurrison er imidlertid ikke at han føyde seg inn i rekken av holocaustbenektere som mislyktes å avvise gasskamrene. Det er rollen han spilte innad i det holocaustbenektende miljøet. Han var aktiv overalt i miljøet i Europa og USA, og var svært nært knyttet til IHR i California. Han engasjerte seg i stort og smått, og var alltid ute etter å få nye potensielle holocaustbenektere inn i de eksisterende rekker. Når noen havnet i trøbbel på grunn av deres promotering av holocaustbenektende materiale og antisemittisk ideologi, var han straks på pletten for å låne en hjelpende hånd. Et godt eksempel på begge disse tingene er hans deltakelse i forsvaret av Ernst Zundel når den kanadiske staten/britiske tronen tok ut sak mot Zundel. Han var anklaget for å spy ut nynazistisk propaganda, sendt til folk enten de ville ha det eller ikke⁴³. Her engasjerte Faurrison seg i stor grad for å få Zundel frikjent. Zundel var anklaget for

⁴¹ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 9

⁴² D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 28

⁴³ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 158

å spre hatefullpropaganda. Zundel, advokaten hans og de øvrige støttespillerne, deriblant Faurrison, kunne basere forsvaret sitt på to ting. Den ene er argumentet tilnærmet alle holocaustbenektene benytter seg av: ytringsfrihet. Særlig i USA har de gått ekstremt langt i å lene seg på dette prinsippet, og har ofte blitt forsvart av ubetenksomme amerikanere i forskjellige stillinger som ikke liker det de sier, men synes de har en rett til å si det⁴⁴. Den andre muligheten forsvaret til Zundel hadde var å forsøke å bevise at det de så ivrig forfektet ikke var hatefull propaganda, men sannheten. Hvis nazistene ikke hadde gasset i hjel millioner av jøder med vilje, var det heller ikke noe galt i den «informasjonen» Zundel så det som sin oppgave å spre. Forsvaret valgte å benytte seg av begge disse taktikkene. De forsøkte, og delvis lyktes, å få media og befolkningen til å se det som en prinsippsak om ytringsfrihet. Men selv om dette lyktes med enkelte grupper av opinionen, så hjalp det ikke på dommeren. Ytringsfriheten ble tilsidesatt av det saken var tatt ut om: spredning av løgn og hat om en befolkningsgruppe. Dermed gikk forsvaret langt i å prøve å overbevise retten om at løgnene Zundel spredde var sanne. Sammen med David Irving var Faurrison veldig delaktig i denne taktikken⁴⁵. De skaffet sin egen ekspert, Fred A. Leuchter, som på grunn av sin erfaring med ingeniørarbeid med gasskamre og andre dødsstraffemetoder, skulle kunne uttale seg på ekspertgrunnlag om gasskamrene i blant annet Auschwitz kunne vært brukt til å gasse i hjel mennesker. Ikke overraskende kom han etter mye styr og en stor propagandatur til Polen frem til at det kunne de ikke. Dessverre for Zundel og kompani var dette til ingen nytte, da det viste seg at ikke bare var disse konklusjonene feilaktige, men Leuchter manglet både ingeniørutdanning og den nødvendige kunnskapen om emnet til å kunne uttale seg som gasskammerekspert overhodet⁴⁶.

Robert Faurrison var altså farligst for den historiske sannheten i den forstand at han var veldig dyktig til å knytte holocaustbenektene sammen på tvers av landegrensene og såkalte fagmiljøer. Han var veldig opptatt av å motbevise bruken av gasskamre til å systematisk drepe jødene, men det var alle holocaustbenektene. I den spesielle situasjonen som Paul Rassinier sin protege i hjemlandet og med sine kontakter blant holocaustbenektene overalt ble han et knutepunkt og en sentral person i miljøet. Han skulle også bli en selvutnevnt martyr i ytringsfrihetens navn, holocaustbenekternes favorittprinsipp. Når han ble arrestert⁴⁷ for sine løgnaktige ytringer vakte saken stor oppmerksomhet ikke bare i Frankrike, men også internasjonalt. Og Faurrison fikk støtte både innenfor og utenfor holocaustbenekternes egne rekker, blant andre fra den kjente språkprofessoren Noam Chomsky. I den saken endte Faurrison sin rett til å si det han vil, «presentere sitt syn på saken» opp med å bli en

⁴⁴ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 190-194

⁴⁵ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 160-162

⁴⁶ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 164-165

⁴⁷ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 16, 140

prinsippsak for ytringsfriheten, enda det han i virkeligheten drev med var ren historieforfalskning⁴⁸. De som talte så varmt og innstendig om hans rett til ytringsfrihet endte opp med å gi legitimitet til en bevegelse som når alt er avdekket bare driver med spredning av løgn og hatpropaganda.

3.5 Benektere i USA.

Det var også en rekke mer eller mindre kjente holocaustbenektere i USA, som i hovedsak var tilknyttet Institute for Historical Review og forlaget Liberty Lobby. Det vites ikke om disse var noen direkte innflytelse på Olav Hoaas, men i og med at mange av dem hadde nær og jevnlig kontakt med Paul Rassinier, en av Hoaas sine oppgitte inspirasjoner på området, er det mulig at en viss påvirkning, om enn tilfeldig, har funnet sted. Det er også sannsynlig i og med at det er veldig vanlig at holocaustbenektere låner materiale fra hverandre, og oppgir hverandre som kilder. Det er ingen grunn til å tro at Hoaas skulle stå utenfor dette, i og med at det er nettopp det han gjør med Rassinier.

3.5.1 Arthur Butz.

Den kanskje viktigste amerikanske holocaustbenekteren var Arthur Butz. Han var den første av dem som virkelig gikk inn for å fremstille holocaustbenektelse i et faglig undersøkende lys. Dette, samt at han droppet de mest brutale antisemittiske og Tyskland-romantiserende begrepene og uttalelsene i sitt arbeid, gjorde at det fikk et mykere preg. Dette gjorde at det nådde ut til flere mennesker utenfor holocaustbenekternes egne rekker, og bidro dermed til at flere var villige til å se på løgnene Butz og andre spredde som mulige teorier. Butz var derfor veldig sentral: han introduserte massene for holocaustbenektelse⁴⁹. Butz var en professor i elektrisk ingeniørkunst ved Northwestern Univeristy i Evanston, Illinois⁵⁰. Bare dette alene bidro til å øke hans kredibilitet, folk stoler ofte på professorer og ansatte ved universiteter fordi de forbinder slike steder med forskning og objektiv kunnskap. Dermed var mottakelsesgrunnlaget for Butz sin bok «The Hoax of the Twentieth Century» bedre enn det var for mange av hans ideologiske medsamsvorne, som var mer åpent høyre-radikale. Butz skapte også inntrykk av han hadde avstand til disse med å komme med kritikk av andre benektere, og påpeke sider ved deres verker han medga at var useriøse og gale. Han engasjerte seg heller ikke åpent i saker som gikk ut på å bedre Nazi-Tysklands rykte, og unngikk å blande dette temaet inn i sitt forsøk på å motbevise Holocaust⁵¹. Dette bidro også til å stille han i et lys som en person som ikke hadde noen personlige interesser i å motbevise Holocaust, men som

⁴⁸ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 16

⁴⁹ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 123

⁵⁰ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust.. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 123

⁵¹ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assuault on Truth and Memory.*», 1993: 124

bare søkte etter sannheten. Deborah Lipstadt har imidlertid ved nærmere gjennomgang av «The Hoax of the Twentieth Century» funnet at dette ikke er tilfelle. Butz sitt image som en ærlig og sannhetssøkende forsker på Holocaust er nettopp det: et image. Han insisterer på at grunnen til at ingen fagutdannede historikere er blant holocaustbenekterne er at de er redde for bryte med den såkalte stashistorien. De sier bare det som er akseptabelt i den «offisielle» historien. Samme grunn bruker han til at de som ifølge han selv er sannhetssøkende idealister må alliere seg med nynazistiske og generelt rasistiske grupper når de vil utgi sine verker: de har blitt utestengt fra vanlige forlag og tidsskrifter⁵². Men selv om Butz prøvde å fjerne eller svekke alle linker mellom seg selv og nynazister, og insisterte på at han bare samarbeidet med dem fordi han ikke hadde noe annet valg, er sannheten en annen. Han hadde utstrakt tilknytning til nynazistiske og rasistiske grupper, og en gjennomgang av hans arbeid og argumenter viser at han hadde mye til felles med dem⁵³. Han brukte de samme metodene som tidligere benektere. Han mente at alle dokumentene som ble brukt som bevis under Nürnberg-rettsakene var forfalsket i en vanvittig konspirasjon under jødisk ledelse. Det samme gjaldt tidligere nazister som i sine vitneforklaringer hadde innrømmet å ha kjent til eller deltatt i Holocaust. Grunnen til at de gjorde dette var ifølge Butz enten at de innså at det ikke var noe poeng å motsi en så mektig motstander som den jødiske konspirasjonen om Holocaust var, eller at de trodde de ville få bedre rettergang hvis de innrømmet Holocaust, selv om det var løgn. De vitnene som var overlevende fra konsentrasjons- og dødsleirene, samt andre vitner, mente Butz at enten løy eller at det skyldtes misforståelser. Troen på at jødene var mektige og onde mennesker, mens tyskerne var ofre satt dypt i Butz som i andre holocaustbenektere av alle slag⁵⁴. Arbeidet hans er dessuten flust med selvmotsigelser. Han bruker kilder til å bekrefte en ting, men avviser samme kilden helt i en annen sammenheng. Han kommer med påstander som ikke gir noen mening i forhold til fakta og tidligere hendelser⁵⁵. Dette er et av de mange trekkene Butz deler med andre benektere. De er så opptatt av å få «forskningen» sin til å stemme med den oppfatningen de allerede har, at deres ivrighet etter å benytte seg av kilder som kan bekrefte oppfatningen og avfeie alle de som motbeviser den gjør at sluttresultatet deres ikke henger sammen. Og Butz er på dette området akkurat som alle andre holocaustbenektere. Han er ikke interessert i å finne fram til sannheten, han vil bekrefte det han allerede tror, uansett hvor mye bevis det er på at det ikke stemmer. Og det er egentlig ikke vanskelig å se hva han vil. Bare språket han bruker gir en pekepinn på hans tanker om emnet⁵⁶.

⁵² D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 125

⁵³ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 126

⁵⁴ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 127-136

⁵⁵ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 126-135

⁵⁶ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 124-125

3.5.2 Austin App.

En annen viktig amerikansk holocaustbenekter er Austin App. Han var professor i engelsk ved University of Scranton og ved Lasalle College⁵⁷. Han var veldig ivrig på å få fjernet skyldstempelen på Tyskland etter krigen. Måten han gjorde dette på er ikke uvanlig blant holocaustbenektende etter han, men han var mannen som virkelig introduserte metoden, særlig i USA. For å vise at Tyskland ikke var noe verre enn andre land i krig, gikk App inn for å vise at de ikke hadde gjort ting som var noe verre enn det de allierte hadde gjort. Han hadde flere ting han kunne trekke frem som ikke akkurat var upåklagelig oppførsel fra de alliertes side, først og fremst bombingene av Dresden og andre tyske byer mot slutten av krigen, og USAs internering av japansk-amerikanere i fangeleirer. Særlig denne siste er App ivrig på å fremheve, da han mener det ikke var noe nevneverdig forskjell mellom disse og nazistenes konsentrasjonsleirer⁵⁸. Men det App ikke kunne finne var noe som på noen måte var like ille som nazistenes dødsleirer i Polen, der de systematisk gasset i hjel jøder og andre offergrupper. Hva skulle han gjøre da? Jo, løsningen han fant var å forsøke å få folk til å tro at Holocaust var et bedrag, at det aldri hadde skjedd i det hele tatt. For hvis han tok bort det aller mest umenneskelig ved Nazi-Tyskland så ble det mye lettere å sammenligne med de alliertes handlinger, og påpeke at nazistene nettopp ikke var verre enn andre land i krig. Men bare hvis han utelot Holocaust. Så derfor gjorde han, og alle andre som sympatiserte med Nazi-Tyskland, det deretter. De nektet for holocaust. Og hva var da egentlig så ille med nazisme? Var det noe verre enn andre ideologier? Verden hadde da vel alltid vært i krig. Uten Holocaust var ikke nazistene noe fundamentalt annerledes.

3.6 Holocaustbenektende i England.

Et annet land i Europa der holocaustbenektelse langt fra er et ukjent fenomen er Storbritannia. Den mest kjente britiske holocaustbenekteren er nok David Irving, i alle fall kjent utenfor benekternes egne rekker. Etter å ha leflet med nynazisme og høyreekstremisme i flere tiår, ble han endelig overbevist om at Holocaust var et bedrag på slutten av 1980-tallet og begynnelsen av 1990-tallet⁵⁹. Dette var i forbindelse med de to Zundel-rettsakene i Canada, der han sammen med Robert Faurisson var svært deltagende på forsvarers side. Som ny-fascist hadde Irving allerede utgitt flere såkalte «historiebøker», der det mest sentrale temaet for han var å få overbevist folk om at Hitler ikke hadde kjent til «Den endelige løsningen», men at denne var blitt funnet på, gjennomført og holdt skjult for Hitler av andre ledende nazister, som f. eks Heinrich Himmler. Dette har blitt avvist av seriøse historikere, og er i dag noe som bare forfektes av en liten gruppe ekstreme med åpenbare

⁵⁷ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 85

⁵⁸ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 89

⁵⁹ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 161-162

baktanker⁶⁰. Som om ikke slike faglig ubegrunnede påstander er nok til å vise at Irving allerede før han ble holocaustbenekter var veldig blind når det gjaldt sitt store idol, Hitler, er det andre av påstandene hans som er enda mer absurde: han mener at Hitler var jødernes venn og beskytter i «det Tredje Riket», og at han gang på gang hadde beskyttet dem fra skadene. Med tanke på både Hitler sine personlige meninger om jøder og behandlingen av jøder under tysk kontroll etter Nürnberg-lovene, er det vanskelig å se disse påstandene som annet enn enten løgn eller sinnssyke. Irving sin utgivelse av det som for det utrente øye kan fremstå som legitime historiebøker har trolig vært med på å gjøre ham til en av de mer kjente holocaustbenekterne for gud og hver mann, ved siden av den ekstreme (negative) publisiteten han fikk i forbindelse med rettsaken mot Deborah Lipstadt. Irving saksøkte Lipstadt for å bli omtalt som holocaustbenekter, men tapte saken.

Irving sin rolle som holocaustbenekter oppsto imidlertid etter Hoaas fikk sin. Selv om han bidro til et forvrengt og Hitler-forherligende verdensbilde, som utvilsomt ga grobunn for absurde spekulasjoner i hva som var sant og ikke sant i historien om andre verdenskrig, kan han ikke ha vært en direkte inspirasjon for Hoaas akkurat når det gjaldt holocaustbenektelse. Det kan derimot en annen engelskmann ved navn Richard Verrall, som utga heftet «Did Six Million Really Die? The Truth at Last.» under pseudonymet Richard Harwood i 1974⁶¹. Verrall hadde studert historie ved University of London, og var en kjent ny-fascist og redaktør for det engelske nyfascistiske magasinet Spearhead. Det var dette pseudonymet Harwood skulle dekke over, men det lyktes ikke lenge, og etter den britiske pressen hadde funnet ut av sannheten gjorde ikke Verrall noen videre forsøk på å dekke den til. Verrall hadde i lengre tid forsøkt å bringe holocaustbenektelse ut til både folk og presse, og sluttet ikke med det nå. I kjølvannet av oppstyret rundt utgivelsen av «Did Six Million Really Die? The Truth at Last.» sendte han blant annet brev til New Statesman, der han fastholdt argumentene og opplysningene fra heftet, selv om disse allerede var bevist å være falske. I følge New Statesman var dette langt fra det første brevet de hadde fått av Verrall og hans likesinnede der de prøvde å overbevise om at deres falske versjon av historiske hendelser var det som var sant⁶².

Richard Verrall tilhører den gruppen med holocaustbenektere som har en åpenbar og betydningsfull tilknytning til den radikale politiske høyresiden, på grensen til eller helt ute ved det nyfascistiske. Deres aktive innsats for å få folk til å tro at Holocaust aldri har funnet sted, henger klart sammen med ønsket om å renvaske både fascisme og nazisme som ideologi, og det riket der ideologiene ble

⁶⁰ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 161

⁶¹ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 104

⁶² D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: 104

tatt lengst i praksis, Nazi-Tyskland. Selv om alle holocaustbenekttere deler dette objektivet, er noen tydeligere på det enn andre. Med tiden har de funnet ut at det kan være lurt å tone ned sitt eget ideologiske fotfeste, fordi de på den måten lettere kan appellere til det brede lag av folket. Det er det Verrall forsøkte når han utga heftet sitt under et annet navn. Da kunne det ikke umiddelbart identifiseres av det oppgullet som hadde kommet fra ny-fascistenes leir i en årrekke allerede. Og Verralls bestrebelser føyer seg inn i en større tendens til å få holocaustbenektelse til å se mer vitenskapelig ut, og gi inntrykk av at de som holder på med det er objektive forskere.

3.7 Skjult agenda.

Her har jeg bare trukket fram noen av de mest sentrale og retningsbestemmende holocaustbenekterne som har vært aktive andre halvdel av 1900-tallet. Det har i tillegg vært, om ikke store folkegrupper, så likevel forstyrrende mange andre som beskjeftiger seg med temaet i større og mindre grad. Det har også kommet fram flere etterpå, og man har kunnet se at de blomstrende nynazistiske miljøene på 1990-tallet også interesserte seg for de mulighetene benektelse av Holocaust ga. Jeg har i denne oppgaven hovedsakelig konsentrert meg om de som var forut for eller samtidig med Olav Hoaas, for å se hvilken påvirkning de kan ha hatt på han. Da har det av naturlige grunner ikke blitt plass til å trekke inn så mye om de som har kommet etterpå. Men enten de var aktive på 50-, 60- og 70-tallet eller er det i våre dager, enten de er åpent nynazistiske eller ikke, så deler de samme målet. De vil så tvil i folks bevissthet om nazistenes folkemord på jødene skjedde eller ikke. Klarer de det, fjerner de en av de viktigste hindringene for å nå målet de alle deler: å revaske den nazistiske ideologi og det nazistiske Tyskland. De later som om det ikke er det de vil, at de bare er interessert i objektiv forskning, men metodene de bruker viser oss tydelig at det ikke er tilfellet. De ignorerer alle fakta som motbeviser de konklusjonene de selv har kommet fram til før de tar fatt på sin såkalte forskning. De er bare interessert i å spre løgn. Og som om deres bestrebelse med å få folk til å tro at Holocaust er en løgn slik at de kan revaske nazismen ikke er ille nok, så gjør de seg også skyldige i å «... «kill» those who already died at the hands of the Nazis for a second time by destroying the worlds memory of them.»⁶³ De færreste anstendige forskere og mennesker vil ha noe med sånne folk å gjøre. Men de finnes. Og Olav Hoaas er en av dem.

⁶³ D. Lipstadt, «*Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory.*», 1993: xvii

KAPITTEL 4:

Ideologien.

4.1 Introduksjon.

Vi har til nå sett både hva slags miljø Olav Hoaas var en del av her i Norge, og hvem han hentet inspirasjonen sin fra i den øvrige vestlige verden. Både som nynazist generelt og holocaustbenekter spesielt var han en mann med mange meninger. Han ble ofte beskrevet av både egne meningsfeller og norsk presse som norske nynazisters ideolog. Og han var en av de norske nynazistene som hadde et av de mest omfattende verdenssynene. Men hva så besto denne ideologien av? Hvilke meninger hadde Hoaas? Han var med å utgi mange pamfletter, og skrev flere skrifter. Han ønsket å dele løsningene han kjente med resten av den norske befolkningen. I dette kapitlet skal jeg gjennomgå to av hans skrifter: «Ny nasjonal politikk.», utgitt i 1968, og «Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.», utgitt i 1971. Jeg vil deretter se på hva slags ideologi som lar seg spore i disse. Hva slags verdier mener Hoaas er viktige? Hva slags samfunn ønsker han for det norske folk? Særlig i «Ny nasjonal politikk» er dette ting han tar opp. Enda viktigere i kontekst av denne oppgaven er hva han mener om rase og nasjonalitet, og fellesskap med dette som grunnlag. Og hvilken rolle spiller antisemittisme i hans verdenssyn? Dette er alle temaer jeg vil undersøke med utgangspunkt i de to tekstene. Jeg vil konsentrere meg spesielt om hva han sier om jøder, og tyskernes forbrytelser mot disse under Det Tredje Riket. Til sist i kapitlet kommer jeg med en konklusjon, og en kort oppsummering av Hoaas sin nynazistiske ideologi.

4.2 «Ny nasjonal politikk.»

«Ny nasjonal politikk»⁶⁴ er en veldig liten bok som ble utgitt av Olav Hoaas i 1968. På første side har Hoaas skrevet «Norsk presse og kringkasting er i dag temmelig ensrettet. Det dreier seg kanskje om en frivillig ensretting, men resultatet er i hvert fall at de ikke er åpne for virkelige meninger. Jeg har derfor funnet det nødvendig å utgi dette skrift.»⁶⁵ I boka presenterer han sitt syn på moderne vestlig politikk, og deretter kommer han med det han mener er løsningen på de problemer han tror fremtiden vil by på. Han starter med å i første del gå i gjennom de to hovedretningene han så innen datidens vestlige politikk: kommunismen og liberalismen. Konservatismen anser han ikke som en politisk retning i det hele tatt, fordi den ikke har noe eget verdenssyn, men er mest opptatt av å tvile på de to andre retningers syn. Sosialisme mener han forsøker å blande kommunisme og liberalisme

⁶⁴ O. Hoaas, «*Ny nasjonal politikk.*», 1968. Analysen i dette avsnittet bygger på dette skriftet.

⁶⁵ O. Hoaas, «*Ny nasjonal politikk.*», 1968: forsiden

sammen. Når Hoaas begynner å se på de to hovedretningene, kommer han selv fort frem til at de tar feil på de fleste områder. Etter en kort presentasjon av hva som er typisk for hver ideologi, klasseløst samfunn i kommunismen, og individuell frihet og medbestemmelse for hele folket i liberalismen, går han over til å sammenligne dem. Han mener de er svært like. De fleste av oss vil vel si at forskjellene mellom disse to politiske retningene er større enn likhetene, men det er ikke slik Hoaas ser det. En av det største og mest opprørende han ser blant likhetene mellom de to, er at de begge har en stor tro på det gode i mennesket. Ved rettledning og frihet til riktig utvikling, tror begge at fremtidens mennesker vil bygge bedre samfunn. Dette viser seg ved at kommunismen tror menneskene vil kunne leve i harmoni i klasseløse fellesskap, mens liberalismen tror de kan være med å styre landet gjennom stemmerett. Dette var grunnlaget for de to ideologiene da de oppsto på 17- og 1800-tallet, mener Hoaas, og dette grunnlaget er i følge ham helt feil. De to retningene gjør nemlig tabben å tro at alle mennesker er skapt like, og derfor har like forutsetninger for å utvikle seg i en bestemt retning. Allerede her kommer han inn på det som er hovedtemaet i boka: rase. Alle mennesker er ikke skapt like, fordi de forskjellige rasene er fundamentalt forskjellige. Dermed kan man ikke anta at de vil leve sammen i fredelig sameksistens. Her kommer han videre til to av de andre problemene både kommunisme og liberalisme byr på: De er for samhold på tvers av landegrensene. Særlig i liberalismen kommer dette frem gjennom ønsket om handelssamarbeid som strekker seg over hele verden. Hvert land skal produsere det de er best skikket til, og så bytte til seg det de forøvrig trenger ved eksport av egen vare og import av andres. Kommunismen er også internasjonal, her i hovedsak på grunn av ønsket om at alle arbeidere i alle land skal forene seg på tvers av landegrensene. Det er klassen du tilhører som teller, ikke folkeslaget. Begge deler er uhørt og umulig, mener Hoaas. Verdenshandel lar seg ikke gjennomføre i det lange løp fordi vi har drevet rovdrift med naturressursene. Selv om det er et reelt problem at man driver naturen til bristepunktet i produksjonen av varer, så er det i sin løsning på problemet at Hoaas igjen kommer med spesielle ideer. Han mener nemlig at resultatet av denne rovdriften vil være at naturen vil tvinge frem den sterkestes rett til å overleve, også hos oss mennesker. Dette vil igjen resultere i en ekstrem eksistenskamp mellom det Hoaas mener er den eneste naturlige samfunnsorganisering, nasjonene. Og i stedet for å søke en felles løsning på problemet før det skulle komme til en så ekstrem situasjon, mener Hoaas at det rette er å isolere seg i selvforsynte nasjoner med en gang, og bare la alle tenke på sine egne. Dette igjen går på tvers av det han mener er nok et felles problem for liberalisme og kommunisme: fremtidstro. De to retningene mener begge at verden går fremover mot noe bedre, og at man gjerne kan fremskynde en bedre tid der alle mennesker lever i fred og frihet. De vil med andre ord jobbe mot en bedre fremtid. Dette, i følge Hoaas, er ikke lurt å gjøre. Det kommer ingen bedre fremtid, på grunn av rovdriften av naturen. Løsningen hans er nok en gang å isolere seg i nasjonen. Grunnen til at disse to politiske retningene har blitt så like, er i følge Hoaas at

de er skapt i samme miljø: Det økonomisk og politisk oppblomstrende Vest-Europa på 17- og 1800-tallet. Til slutt kommer fellestrekket han finner mest interessant av alle, nemlig at bak begge disse politiske retningene står det jøder.⁶⁶ Dette er den eneste referansen til jøder som spesiell rase gjennom hele denne boka (som riktignok bare er 24 sider lang). Men tatt i betraktning at han delvis legger skylden på det han ser på som den moderne verdens to hovedproblemer, på jødene, så kan man si at holdningen stemmer godt overens med ny og særlig gammel nazismes syn på jøder.

Som en rød tråd gjennom alle disse likhetstrekkene og problemene Hoaas ser med liberalismen og kommunismen, går at de tror på menneskets evne til godhet og moral, og en bedre fremtid for alle. Og her kommer vi til noe av det Hoaas ser på som det største ondet av alle: menneskerettighetene. Menneskerettighetene går umiddelbart i mot noe av det som er aller viktig for Hoaas. De sier at alle mennesker er skapt like og med like rettigheter, mens grunnstenen i hans ideologi er at menneskene er delt opp i raser, og at disse rasene er helt ulike. Videre mener han at man ikke har noe ansvar for noen utenfor sin egen rase, mens menneskerettighetene representerer at man skal jobbe for en verden med likhet og frihet for alle. En verden som ikke innser at man må organisere seg etter raser, i det Hoaas beskriver som et slags blodsfellesskap, vil aldri fungere bra. Og politikerne i dagens vestlige land regjerer etter de farlige prinsipper som menneskerettighetene hviler på. Hoaas mente at «Folket svever i den ytterste dødsfare.»⁶⁷ Folket det er snakk om er selvfølgelig det norske.

I del to av boka uttrykker Hoaas sin bekymring for fremtiden, og hva slags problemer man risikerer å støte på der. Han forsetter å ta opp de tingene han allerede begynte å skissere i del en, og begynner så vidt å skissere løsninger på disse problemstillingene. Han nevner nok en gang det store problemet som vil oppstå når vi har brukt opp naturressursene. Da vil vi komme i en eksistenskamp om de ressursene som er igjen. Resultatet av denne eksistenskampen og det påfølgende sammenbruddet i verdenshandelen, vil være politiske problemer og uenighet om hvem som har krav på hva. Dette igjen vil resultere i at det blir krig mellom nasjonene i verden. Hoaas er sikker på at tilbaketrekning i nasjonalstatene vil være resultatet i en fremtidig katastrofetid, fordi internasjonalsismen ikke er bærekraftig. Han forklarer at nasjonalisme er menneskets instinktive reaksjon på frykt og problemer. Mennesker vil i slike situasjoner naturlig søke sammen med sine blods- og rasefeller. Som eksempel nevner han at Sovjetunionen under angrepet fra Tyskland under andre verdenskrig, appellerte til fedrelandskjærligheten for å få folk til å verve seg til hæren. Han nevner også at russiske menn bekymret seg for at russiske piker hadde seksuell omgang med fremmede, og at de prøvde å få en slutt på dette. Også i kommunismens høyborg fant man altså

⁶⁶ O. Hoaas, «*Ny nasjonal politikk.*», 1968: 6

⁶⁷ O. Hoaas, «*Ny nasjonal politikk.*», 1968: 11

også nasjonalisme. Dette, mener Hoaas, var fordi nasjonalisme var helt naturlig for menneskene. Man ville alltid holde sammen med sine blods-, stamme og rasefeller. Og dette ville også bli resultatet i den fremtidige katastrofen. Menneskene ville søke sammen i nasjoner. Og det var naturlig og bra. Videre sier han at den naturlige responsen på en slik fremtid vil være å oppløse demokratiet slik vi kjenner det. Demokrati som styreform er særdeles uegnet i krigs- og krisetider. For å underbygge at dette er en realitet, peker han på at de fleste land har klausuler om unntakstilstand i sine lover. Hvis det er krig, kan man måtte benytte andre løsninger. Og konklusjonen hans er at som et resultat av denne riktige tankegangen, burde man med en gang avskaffe demokratiet og innføre en sterkere ledelse. Fremtiden vil nemlig bli så ille at den kan sees på som en kronisk unntakstilstand. Igjen er løsningen til Hoaas ikke å gjøre noe med det kommende problemet, men å hoppe rett i forsvarsposisjon med en gang, ta elendigheten på forskudd.

Del tre av skriftet starter Hoaas med å vurdere datidens samfunn og dets forhold til demokrati. Han mener at verdien man setter på demokrati har kommet helt ut av kontroll. Det er en tendens blant de liberale politikere til å sette demokrati høyere enn selve livet, skriver han. Dette hadde hatt svært uheldige konsekvenser, blant annet at man hadde gitt opp herredømme i det sørlige Afrika, som var en svært god strategisk posisjon. Dette hadde man gjort bare for at «negrene» der skulle få stemmerett. Det ble absurd, mente Hoaas, at hensyn til demokrati skulle gå foran alt annet. Deretter påpeker han at det er flere ulemper med datidens demokrati. For det første er de fleste mennesker, altså folk, altfor egoistiske og kortsynte i sine prioriteringer. De vil umiddelbart tenke på hva de selv vil til en hver tid, og så stemme på det partiet som oppfyller flest av deres ønsker. Så langt kan man følge Hoaas, det viser seg at dette er en svakhet ved demokratiet. Men de fleste av oss vil være enige i at fordelene med demokrati opphever de ulempene som er. Dette er ikke Hoaas enig i, og skriver videre at politiske partier skaper kaos og konflikt mellom «blodsbrødre». Dette er i følge ham et unødvendig onde, fordi disse blodsbrødrene i naturlige omstendigheter vil leve i perfekt harmoni. Dette skyldes at de på grunn av deres felles rase har de samme instinkter og følelser om livet. Dette tar oss videre til en annen viktig ulempe med det liberale demokrati: Det er bygd på den, for Hoaas, absurde tanke om at alle mennesker er skapt like og bør ha samme rettigheter. Dette fører til at staten har tillatt «fremmede» å innvandre til riket. Og dette vil umiddelbart ødelegge det gode partiløse samfunn Hoaas ser for seg. Det er nemlig i følge han bare mulig å oppnå et slikt harmonisk fellesskap hvis alle menneskene i dette samfunnet er av samme rase. For å kunne oppnå et slikt samfunn bør man derfor ikke tillate at disse «fremmede» slår seg ned i riket. Dette er dessuten også noe vi skylder våre forfedre og fremtidige nordmenn. Enda en feil med demokrati er nemlig at det tar utgangspunkt i at folket bare består av de som lever i dag. Hoaas mener tidligere og fremtidige generasjoner også hører med. At man burde tenke på fremtidige generasjoner når man

gjør politiske valg er jo en god ting, og noe de fleste er enige også i dag. Alle mener imidlertid ikke som Hoaas at måten å gjøre dette på er å utestenge alle som ikke er nordmenn fra riket. På denne måten vil han sikre fremtidige, ekte nordmenn, og hedre forfedrene: «Det minste våre forfedre har krav på, er at vi sørger for at det bare er deres rette etterkommere som får bo i landet og eie det som sitt livsrom.»⁶⁸ Norge skal altså bare være for ekte nordmenn, og kun våre egne blodsfeller har vi ifølge Hoaas noe ansvar for å ta vare på. I den forbindelse kommer det siste problem med det liberale demokrati, nemlig at det forholder seg til den øvrige verden. Man måtte snarest slutte med u-hjelp til mennesker i andre land, og heller ikke underlegge seg overnasjonale lover og konvensjoner som for eksempel i FN. Norge var for nordmenn, og vi burde utelukkende ta vare på oss selv.

Etter å ha godt igjennom disse tre delene, kommer Hoaas med sin konklusjon for hvordan fremtiden vil bli. I et samfunn med sterkere regjeringsmakt og uten noe parlamentarisk storting, vil det ikke bli noen problemer med frihet, som man kanskje skulle tro. Dette er fordi at frihet vil være garantert hvis det kun er ekte nordmenn som bor i landet. Da vil disse være knyttet sammen i et blodsfelleskap der hele folkets følelser og ønsker er de samme. Dette gjelder også folket og de som styrer, og dermed vil man oppnå den graden av frihet som rasen instinktivt ønsker. Dette vil derimot ikke fungere hvis det er flere raser innenfor riket. Da vil regjeringens ønsker gå på tvers av folket sitt, og tilstanden vil bli kaotisk. Videre så vil et raserent samfunn være harmonisk fordi mennesker ifølge Hoaas er styrt av følelser og instinkter, og ikke av fornuft. Man kan derfor ikke tro og ønske noe fordi det er fornuftig, man kan bare tro og ønske det man instinktivt føler. I et blodsfelleskap er alle disse instinktive ønskene felles. Derfor trenger man ikke styre og garantere gode verdier, de vil falle på plass av seg selv fordi blodsfelleskapet ønsker det samme. Dermed vil det i et slikt samfunn alltid være en så høy grad som er naturlig og mulig samtidig som blodsfelleskapet har det bra. Blodsfelleskapets beste og den enkeltes beste er det samme, fordi disse har like ønsker og behov.

Til slutt kommer Hoaas til det som egentlig skal være poenget med skriftet hans, nemlig hans skisse av en ny nasjonal politikk. Han har satt opp en punktvis liste der han viser hvordan det norske samfunn bør bli i fremtiden:

- Man bør oppløse Stortinget og opprette et militært og økologisk råd. Dette skal organisere bosetning, militæret og bruk av naturressurser. Bosetningen bør organiseres slik at den er optimal for forsvar av landets grenser, og samtidig for matvareproduksjon.
- I skolen bør elevene tidlig lære om hvordan naturen har blitt rasert, og hva som er en fornuftig bruk av naturressursene. De må også lære om den kommende eksistenskampen, og

⁶⁸ O. Hoaas, «*Ny nasjonal politikk.*», 1968: 19

fordelen ved selvberging.

- Både gutter og jenter bør trenes opp militært fra ungdomsskolenivå.
- Kultur skal utelukkende bestå av å fremme særegen, norsk kultur.
- Det er meget viktig at fremmede ikke har adgang til riket. Staten skal ikke kunne gi fremmede statsborgerskap. Kun diplomater og betalingsvillige turister kan være velkomne.
- Man må ha lagre med våpen og matforsyninger for lang tid fremover.
- Når man slutter med u-hjelp vil folk kunne bruke pengene de før gav til slikt, på økte skatter i stedet.
- Man må ha en sterk regjering som kan styre både når den er likt, men også i hardere tider når den er upopulær.

Med denne visjonen for fremtidens Norge avslutter Hoaas sitt skrift. Han har presentert de problemer han mener mediene overser, og gitt løsningene på dem. De som lyttet var, som alltid, hans nynazistiske meningsfeller.

4.3 «Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.»

I 1971 utgav Hoaas den mye mer omfattende boka «Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.»⁶⁹. Over fjorten kapitler og 78 sider presenterer Hoaas her sitt syn på «germanerne» (nord-europeere i hovedsak) sin historie fra tidenes begynnelse. Han begynner «før» historien med utviklingen av Homo Sapiens, og avslutter i 1970 og med problemene som har oppstått da. I det aller siste kapitlet ser han på fremtiden, og kommer med sin visjon for hvordan den kan bli bedre, på samme måte som i slutten av «Ny nasjonal politikk.» Forskjellen er at i «Germanernes fortid og fremtid» gjelder visjonen for hele verden, ikke bare Norge.

I første kapittel, «Mennesket og historien», forteller Hoaas om menneskets utvikling fra de primitive «skogvesener»⁷⁰ som var før. Da skogvesnene måtte komme ut av skogen på grunn av for lite føde, måtte de se etter annet mat. Dette var i stor grad andre dyr, og de måtte begynne å jakte. Etterhvert som skogvesenet måtte tilpasse seg sitt nye livsgrunnlag, utviklet de seg til å bli det som er dagens mennesker. Men de utviklet samtidig et høyt aggresjonsinstinkt, som de trengte for å forsvare sitt jaktområde. På grunn av fordelene ved samarbeid innad i en stamme, i konkurranse med andre stammer, organiserte menneskene seg i familier, jaktlag og små stammesamfunn. Samtidig beholdt de aggresjonsnivået, et resultat av, og samtidig en fordel når, de konkurrerte om maten med

⁶⁹ O. Hoaas, «*Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.*», 1971. Analysen i dette avsnittet bygger på denne boka.

⁷⁰ O. Hoaas, «*Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.*», 1971: 4

andre stammesamfunn. Det var nemlig bare naturlig å riktig å samarbeide med andre av sine egne blodsbrødre. I denne konkurransen med andre stammer utviklet menneskene også instinkter for å beskytte familie og territoriet de bodde og jaktet på. Disse, sammen med aggresjonsinstinktet, er ifølge Hoaas det som styrer menneskene også i dag. Og man må vekk i fra den villfarelsen at menneskene skal forholde seg til fornuft, vitenskap, religion og generell pålagt moral. Mennesket har en egen naturlig moralsk væremåte overfor sine blodsfeller, og denne kommer fra instinktet. Det som hindrer denne i å fungere er at menneskene har begynt å leve i samfunn der flere raser er blandet. Det går på tvers av menneskenes naturlige instinkt. Derfor må vi i fremtiden vende tilbake til å leve i blods- og stammesamfunn innad i hver nasjon.

Videre i kapittel 2, «Forhistorien», begynner Hoaas å spore den germanske rases spesifikke opphav, skilt ut i fra de andre rasene. Han forteller at etter siste istid, når isen begynte å trekke seg tilbake fra Europa, vandret de smarteste av datidens folkeslag nordover, og bosatte seg i Nord-Europa. Samtidig var det ariske folkeslag som levde i fjellene i nærheten av Mesopotamia, som etterhvert vandret ned i elveområdet her. Der skapte disse jordbruket. Siden vandret disse vestover til Europa. Hoaas skriver at disse, sammen med de menneskene som allerede hadde slått seg ned i Nord-Europa, utgjorde den germanske rase. Han forteller videre at denne rasen språklig og kulturelt totalt dominerte Europa, og at den fortrenget alle andre. Menneskene her levde fredelig og godt på grunn av sitt germanske opphav. I Mesopotamia, derimot, skulle det gå verre. Her hadde sumerne, som også var et dyktig folk, i følge Hoaas, et godt samfunn basert på jordbruk og dyrehold. Men etterhvert kom det stammer av semittisk opphav og gjorde seg til herrer over sumerne. Hoaas forteller at den semittiske rase har en naturlig tendens til klassesdelte samfunn, slaveri og despotisme, i motsetning til germanerne, som satte pris på frihet og likhet. Når semittene blandet flere raser i samme samfunn, ble menneskene der trøstesløse og deprimerte. Dette vil alltid skje der det er flere raser sammen, sier Hoaas. Og siden de semittiske herskerne styrte på tvers av folkets naturlige vilje, måtte verdens første lov til. Det samme var tilfellet når israelittene trengte seg inn i det som senere har vært Palestina, og resultatet var Moseloven. Tidlig forekomst av lover har lenge blitt sett på av historikere og antropologer som et tegn på at disse samfunnene var avanserte og godt organisert. Hoaas kan fortelle oss at det er tvert imot, de er ekstra kaotiske og resultat av raser med despotiske tendenser. I et blodssamfunn ville nemlig ikke lover vært nødvendig, fordi alle menneskene har den samme viljen.

I «Germanernes karakter», kapittel 3, går Hoaas løs på hva som er typisk for den germanske rase, og hvordan de skiller seg fra andre. Meget typisk for germanerne mener han evnen til abstrakt tekning er. Her skiller de seg fra andre folkeslag, særlig semittene, som pleier å være opptatt bare av

handling og de ting som kan observeres. Mest tydelig kunne dette speiles i religion, der de førkristne germanske samfunn hadde guder som representerte konsepter og ideer. Jødene, derimot, hadde en handlingens gud, som representerte en bevegelse og lineær historie. Ifølge Hoaas var dette typisk for deres manglende evne til å filosofere og tenke på ting hinsides det hverdagslige liv. Det var også sånn at ariske folkeslag tok med seg sine gode evner til alle kroker og kriker som Hoaas ser på som siviliserte i den førkristne verden. Og det var med disse arierne at sivilisasjonen kom til disse forskjellige samfunnene, enten det var Egypt eller Kina. Aller tydeligst ser han dette i antikkens Hellas. Her hadde det kommet ariske folk vandrende ned fra nord, og ikke noe annet sted kom ariernes evne til abstrakt og logisk tenking bedre frem på dette tidspunktet. Så lenge de fikk leve i et samfunn som besto av en rase, gjorde de enorme fremskritt innen filosofi, matematikk, astronomi og medisin. Alle de vitenskapelige og filosofiske bedriftene i antikkens Hellas tilskriver han innvandring fra det ariske nord. Men det skulle gå nedover. Problemet var, som alltid, at andre raser kom og blandet seg inn i bildet. Da Alexander den Store innlemmet de greske bystatene i sitt enorme rike, ble de ariske grekerne blandet sammen med andre raser. Som han har fått godt frem innen dette punktet i boka, kan ikke det føre til noe annet enn problemer. Men denne gangen skulle konsekvensene bli ekstra store. Som et resultat av at så mange mennesker levde sammen, begynte man å tenke at alle mennesker hadde visse likheter i sinn og moral. På denne tiden vokste den stoiske filosofi frem, og dette er ifølge Hoaas en av verdens største ulykker. Stoikerne mente at alle mennesker hadde visse naturgitte rettigheter, uavhengig av rase. Dette var den spede begynnelse på det som fra 1700-tallet av skulle bli verdens største forbannelse, slik Hoaas ser det: menneskerettighetene.

Mens arierne i Hellas sakte, men sikkert bukket under for ulykken det var å leve i et raseblandet samfunn, hadde de germanske folk i Nord-Europa levd i fredelige og velfungerende samfunn. Dette var etter Hoaas sin mening i hovedsak fordi de levde i samfunn som var organisert etter prinsippet om felles blod. I kapittel 4, «De germanske folkevandringer», fortsetter han med å fortelle om hvordan disse germanerne spredde seg fra nord til hele resten av Europa. Som et resultat i denne utvandringen var germanerne grunnleggere av alle moderne land over hele Europa, fra Russland til Spania. Unntaket var Romerriket, men her var de germanske folk avgjørende for det enorme, raseblandede rikets undergang. Germanerne kunne med suksess angripe Romerriket, ifølge Hoaas fordi de sto sammen som blodsbrødre og hadde bevart de gamle instinktene om forsvar av eget territorium. Romernes undergang mener Hoaas skyldes at de hadde gitt alle folkeslag borgerrettigheter, og at den romersk-ariske rase dermed ble blandet med andre. Da ble det romerske folk utvannet, og de militære bedrifter led som resultat av dette. Hoaas overser totalt alle positive og imponerende bedrifter til det ikke-germanske Romerriket fikk til, og at de en periode også regjerte

over det germanske Europa. Det faktum at den enorme størrelsen på riket bidro minst like mye som sammensetningen av flere folk, til at riket til slutt brøt sammen i vest, forholder han seg heller ikke til. Et så stort rike var vanskelig å forsvare militært, og borgerrettigheter til alle var også i stor grad et resultat av en lengre rekke reformer, som alle hadde som formål å utvide grunnlaget for antall soldater. Disse faktorene blåser Hoaas totalt i, og skylder det hele på raseblanding. Videre i sin hyllest av den germanske rase og deres enhet, forteller han at de germanske folk, etter Romerrikets sammenbrudd, alene forsvare Europa mot fremmede. Dette gjør de med stor suksess, men han påpeker at det var et område de ikke lyktes på. Dette var å holde ute jødene. Dette var fordi disse snek seg inn i Europa ved å ikke invadere militært, men via handel og andre snikete kanaler⁷¹. Jødene klarte seg også veldig bra, fordi de hadde strenge regler for hygiene, og var veldig flinke til å bevare sin rase. I motsetning til hos germanerne fremstiller Hoaas det ikke som et positivt trekk hos jødene, men snarere som noe galt og farlig. Paradoksalt som dette virker sammenfaller det imidlertid godt med nazistisk ideologis syn på jøder: De er sett på som en laverestående rase, samtidig som nazistene er misunnelige og nesten imponerte over deres evne til å beholde den jødiske rase «ren». På grunn av denne evnen ser nazistene på jødene som farlige, og Hoaas er intet unntak. Jødernes innpass i Europa beskriver han som en viktig forutsetning for, og konsekvens av, germanernes «åndelige forgiftning».

«Åndelig forgiftning» er også tittelen på Hoaas sitt kapittel 5. Dette handler om hvordan påvirkning fra østlige og semittiske folkeslag hadde ødelagt germanernes godt oppbygde blodssamfunn. I utgangspunktet kom denne påvirkningen inn gjennom Romerriket. Når det ble for stort og for mange raser ble blandet, gikk styreformene over fra republikk til keiserrike. Dette despotiske prinsipp var noe romerne hadde fått fra Østen. På denne måten ble det romerske folk undersåtter for staten, og ikke omvendt, slik det er i blodssamfunn. I starten forsvarte de romerske keiserne at de kunne være herskere over så mange forskjellige raser, ikke bare sin egen, med den stoiske tro på at alle mennesker hadde naturgitte rettigheter. Derfor trengte man ikke leve i blodssamfunn, som var instinktivt for de ariske romerne. Alle mennesker var like. Etterhvert mener Hoaas at ikke-ariske keiseres inntog på riket, og en generell utvanning av de ariske romere, medførte at den despotiske naturen til de orientalske gjorde keiserriket naturlig. På denne måten ble det Hoaas kaller det «romersk-orientalske statsprinsipp» født. Senere fant den katolske kirke ut at dette var noe de også kunne benytte seg av, og paven tok keiserens rolle. Og det var særlig disse som brakte prinsippet til germanerne, gjennom den kristne religion. Spesielt enkelt var dette ifølge Hoaas fordi mange av de katolske prester hadde hatt jødiske forfedre, og dermed var spesielt mottakelige for det østlige og

⁷¹ O. Hoaas, «Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.», 1971: 8, 23-24

semittiske despotsstyre⁷². Her går han også nærmere inn på jødenes forgiftning av germanerne gjennom Kristendommen. Dette hadde nemlig i utgangspunktet vært en god, arisk religion. Men da den kom i kontakt med Jødedommen, som i utgangspunktet var en ond religion, hadde den blitt forgiftet med bud om hva som er rett og galt, og den forferdelige teori om at god gjerninger var nødvendig for å oppnå frelse⁷³. Dette gikk på bekostning av germanernes instinktive moral, fordi kirken i middelalderen pådyttet dem en moral og styreform som ikke var naturlig for dem. Denne ble forsterket gjennom føydalismen og lensvesnet, fordi hvem som helst, uavhengig av rase, kunne være en del av et slikt samfunn. Germanernes gode blodssamfunn ble ytterligere rasert.

I sjette kapittel, som heter «Det Tysk-Romerske riket», fortsetter Hoaas fortellingen om hvordan det romersk-orientalske statsprinsipp ødelegger det germanske Europa. Det siste stedet det klarer å trenge seg inn, er i Tyskland, som aller lengst beholdt et stammebasert samfunn. Men på grunn av dårlige arveregler bestemte stammene her seg etterhvert for å velge en felles konge over hele det tyske området. Men etterhvert lot en av disse kongene seg lure av det romersk-orientalske statsprinsippet, og lot seg krone til keiser i det som ble Det Tysk-Romerske riket. Dermed var også germanerne her blitt helt forgiftet. Man lagde parlamenter over hele Europa for å oppveie mot konge- og keisermakt, men dette hjalp heller ikke, sier Hoaas. De så nemlig heller ikke problemet med det farlige statsprinsippet, og bygde seg også opp på det. I Tyskland følte dette til gjensidig nervøsitet mellom adel og keiser, og etter Tredveårskrigen brøt det tyske riket helt sammen. Da var Frankrike, Russland og etterhvert England der til å gripe maktvakuemet. Men dette hjalp ikke for de germanske folk, for også disse rikene var bygd opp etter det romersk-orientalske statsprinsipp. Fortsatt hadde man ikke innsett at samfunn bare fungerer bra hvis de er bygd opp etter nasjonalitet og rase, og hvis disse samfunnene bestemmer over, og utelukkende tenker på, seg selv.

Kapittel 7 heter «Germanernes frigjøring begynner», og handler om gryende nasjonalisme og endring frem til slutten av 1700-tallet. Først skriver Hoaas om hvordan samfunnet endret seg, og byer vokste frem. Han er i utgangspunktet ingen tilhenger av byer, da han mener at mennesker aggresjonsnivå blir for høyt når de bor så tett på hverandre. Samtidig var byene en fordel, fordi de var avhengige av jordbruksbefolkningen rundt, og stort sett gav disse økt levestandard. Hovedproblemet med byene var imidlertid at det var mye sykdom og dødelighet der. Desto verre var det at jødene var de som best taklet dette, fordi de hadde strenge regler om hygiene. Da vant de frem, mens germanerne døde. Samtidig med at samfunnet endret seg, ser Hoaas gryende nasjonalisme hos germanerne. Først hos den franske kongen, som frembragte en egen fransk pave,

⁷² O. Hoaas, «*Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.*», 1971: 25

⁷³ O. Hoaas, «*Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.*», 1971:26

som holdt til i Avignon. Deretter hos det franske og engelske folk, noe som ble synlig under Hundreårskrigen, med utenlandske soldater på egen jord. Endring var det også på den religiøse fronten. Med Martin Luther kom reformasjonen i Tyskland, som Hoaas mener var et germansk opprør mot det romersk-orientalske statsprinsipp, som den katolske kirken påtvang folket. Det beste med reformasjonen, forteller Hoaas, var at den fjernet det jødiske prinsippet om at gode gjerninger var nødvendig for frelse⁷⁴. Dette var bra, for da kunne germanerne vende tilbake til sin naturlige moral. En annen stor fordel var at det svekket kirkens kontroll over samfunnet. En ulempe, ikke med selve reformasjonen, men med trangen til endring, var at germanerne i sine opprør, blant annet i det sørlige Tyskland, grep til ideologiske våpen som var skadelige for dem selv i det lange løp. Med dette sikter Hoaas til tanker om menneskerettigheter, og senere marxisme. Det fulgte også religionskriger etter reformasjonen. Disse ser Hoaas som tidlige nasjonalistiske kriger, der nasjonalismen sloss for folkestyre, og mot ting som undertrykkelse, korrupthet og depotisme. Videre kommer han i kapitlet inn på renessansen og opplysningstiden. Dette var det også germanerne som sto bak. Han nevner så vidt nord-italienernes bidrag til renessansen, og Galileo Galilei sitt til vitenskapen, men understreker at det var germanerne som satte det hele i gang, og som sto bak det nord-italienerne bygde videre på. Dessuten hadde sør-europeerne hatt tilgang til de antikke grekernes arbeid i århundrer, men aldri fått noe ut av det. Med en gang germanerne fikk tak i det ble det andre saker. Nye filosofer dukket også opp. Av disse trekker Hoaas spesielt fram David Hume som positiv, fordi han tolker Hume dithen at Hume synes mennesker bør overse fornuften helt og bare la seg styre av følelser. Dette er etter Hoaas sitt hjerte. I negativ forstand trekker han særlig fram Thomas Hobbes, fordi Hobbes taler positivt om en organiserte samfunn og en sterk stat med lover og regler.

En annen filosof Hoaas har lite til overs for er John Locke. Dette kommer han inn på i kapittel 8, «Revolusjon i Amerika og Frankrike». Her forteller han at «små» filosofer som John Locke helt tilfeldig fikk større betydning på 1700-tallet enn de store som Hume. Både Locke og Hobbes er på samme villspor, de mener at samfunnet er noe fornuften har skapt. Locke er påvirket av jøden Montagne, sier Hoaas, som har fått han til å tro at mennesker er et resultat av sitt miljø, og ikke arv og blod. Dette fører til misoppfatningen at mennesker kan endres og forbedres. Det henger også sammen med troen på fremskrittet, en annen ting Hoaas har lite til overs for. Disse onder, fornuft, troen på at mennesket trenger et organisert samfunn, at alle mennesker er like, og at fremskritt er en god ting, utgjør det største ondet av alle: menneskerettighetene. Disse forvirrer germanerne fordi de taler til deres gode natur. Dermed skulle de også bli vanskeligere å avskaffe når man innså hvilken gift de var. Både frihet, likhet og fornuft er ting germanerne fort identifiserte seg med. Men alle tre

⁷⁴ O. Hoaas, «Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.», 1971: 34

var et onde for rasen, fordi frihet og selvstendighet minsket hensynet til blodsfellesskapet, likhet ble misforstått, fordi germanerne trodde det gjaldt alle raser, og fornuft gikk imot instinkt, følelser og germanernes natur. Desto verre er det at mange germanske stater i senere tid har underlagt seg organisasjoner som er bygget på disse reglene, som for eksempel FN og Europa-rådet. Også trykkekunsten skulle være med på å spre den ulykke menneskerettighetene var, fordi journalistene skrev pent om dem uten å forstå rettighetenes reelle konsekvenser. Hovedsynderene var imidlertid de amerikanske og franske revolusjoner. Selv om disse hadde begynt som et positivt opprør mot det romersk-orientalske statsprinsipp, hadde germanerne selv endt opp med å tro på innholdet i menneskerettighetene. Konsekvensene er at disse teoriene om frihet, likhet og brorskap mellom alle verdens mennesker har plaget germanerne frem til i dag. Men imot dem sto nasjonalismen.

I kapittel 9, «Nasjonalismen», går Hoaas nærmere inn på den germanske nasjonalismens oppblomstring i Europa. Han forteller at den fikk et oppsving når Napoleons Frankrike la under seg store deler av Europa i internasjonalsismen navn, fordi folk ikke likte å se fremmede folkeslags soldater på egen jord. På dette var nasjonalisme en naturlig reaksjon. Dette gjaldt særlig i Tyskland, der folket hadde forstått at kultur ikke kunne importeres fra et annet land, men noe som måtte komme inne fra folket selv. Samtidig med dette blomstret romantikken opp, der man la vekt på følelser fremfor fornuft, og å dyrke frem det spesielle i hvert folkeslag. Det at dette slo særlig an i Tyskland, der man også forsto at en nasjon måtte være selvforskyldt økonomisk. Dette var i motsetning til for eksempel England, der Hoaas forteller at jøden David Ricardo fikk påvirke økonomien i liberalistisk og internasjonalistisk retning⁷⁵. Utover 1800-tallet fulgte også flere revolusjoner, først i Frankrike og så i Tyskland og Sentral-Europa. I Tyskland rettet disse revolusjonene seg mot det habsburgske keiserriket, og de ville samles med Prøyssens hersker som ny keiser i et samlet Tyskland. Det tok sin tid, men i 1971 lyktes de endelig, med Prøyssens militære på sin side. Frankrike blandet seg inn i denne krigen på habsburgernes side, også dette hadde ifølge Hoaas bare det motiv å spre nasjonalistisk ånd i Frankrike. Tyskland seiret i midlertid. Også der innførte de menneskerettigheter i sitt styresgrunnlag, men i nasjonalismens ånd hadde de ifølge Hoaas vett nok til å kalle dem «tyske rettigheter». Videre forteller han at til og med jødene hadde sin form for nasjonalisme, zionismen, som ble støttet av England fra 1917⁷⁶. I USA derimot ble det etterhvert katastrofale forhold fordi det var flere raser som fikk leve sammen, ikke bare germanere. Aller uheldigst var «...den feil ar negrene ble gitt anledning til å forplante seg.»⁷⁷

⁷⁵ O. Hoaas, «Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.», 1971: 45

⁷⁶ O. Hoaas, «Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.», 1971: 50

⁷⁷ O. Hoaas, «Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.», 1971: 50

Hoaas går videre til å diskutere imperialisme i kapittel 10, som heter «Imperialisme og utviklingshjelp». Han går ut med en gang og sier at det var internasjonalsismen og menneskerettighetene som lå bak imperialismen. Man erobret verden for å hjelpe dem, og for å spre ideer om likeverd og frihet også til andre land. Dette intensifiserte seg etter Tyskland og Italia hadde blitt samlet, og man kunne konsentrere seg mer om verden utenfor Europa. Det feilaktige syn at man burde dele sitt samfunn med resten av verden ble støttet både av religionen, og av vitenskap og fremskritt. Prester var med på å forvirre folk til å tro at menneskerettigheter var en god ting, og at man burde hjelpe folk som ikke er av samme rase som en selv. Som eksempel på dette nevner Hoaas historien fra Bibelen om den barmhjertige samaritan, som han forteller oss at egentlig prøver å fortelle germanerne at man bare skal hjelpe sine egne blodsfeller. Men kirken hadde pervertert denne til å handle om at man også skulle hjelpe fremmede, noe Hoaas fant veldig opprørende. På vitenskapen og fremskrittets side, trodde man feilaktig at sivilisasjonsmessige fremskritt kunne tilskrives fornuften, og dermed kunne overføres til andre raser andre steder. Hoaas kan imidlertid fortelle at disse fremskrittene var et resultat av at den undertrykte germanske ånd endelig fikk blomstre fritt igjen. Denne var i sin natur både logisk, fri og rettferdig. Men dette var karaktertrekk som tilhørte den germanske rase, og derfor kunne man ikke tro at andre raser ville kunne leve i samme type siviliserte samfunn. Hoaas fastholder at imperialismen bare var et resultat av «gode» gjerninger, som han selv ikke syntes så mye om, og at det egentlig er snakk om internasjonalistisk ideologi. Denne har fortsatt til 1970-tallet gjennom utviklingshjelp, kan ha videre fortelle, og dette drar med videre den forvrengte moral om at man skal hjelpe fremmede folk uten å forvente noe i retur. Dette er absurd, og et resultat av at jødene har klart å plante altfor godt i det europeiske samfunn at god gjerninger vil belønnes. Denne villfarelse har vist seg spesielt vanskelig å bli kvitt⁷⁸. Hoaas avviser kontant at nasjonalismen spilte noen stor rolle for den imperialistiske tid, og ignorerer det imperialistiske kappløpet som var mellom de europeiske stater i perioden mellom 1870 og første verdenskrig. Han nevner heller ingenting om de grusomme følgene imperialismen hadde noen steder, som gjør det vanskelig å tro på hans teori om at europeerne bare ville hjelpe. Det kanskje aller beste eksemplet på det er Tysklands folkemord i Sydvest-Afrika.

I ellefte kapittel, «Internasjonalismens katastrofale følger», presenterer Hoaas konsekvensene imperialismen, eller internasjonalsismen, som han kaller det, hadde både på kort sikt, men også frem til vår egen tid. På kort sikt medførte det at alle stater følte seg presset til å få kolonier, og dette gjaldt også Tyskland. For å beskytte disse og drive handel rundt i verden, opprettet Tyskland en flåte, og ble en sjømakt å regne med. Dette likte Storbritannia dårlig, og med alle de alliansene og aggresjonen som var i Europa skulle det lite til for at det ble krig. Det skjedde, og kort etter første

⁷⁸ O. Hoaas, «Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.», 1971: 53

verdenskrig brøt ut, gikk Tyskland til angrep på Frankrike, fordi de var bundet til å delta på grunn av sin avtale med Østerrike. Dette var i håp om at Tyskland skulle slippe å føre krig på to fronter, mot Russland og Frankrike, som var allierte. Alt Hoaas forteller om opptakten av første verdenskrig er for så vidt sant, men problemet her er at han bevisst utelater deler av forklaringen. Han nevner ikke et ord om Tysklands aggressivitet, om den sterke nasjonalismen både her og ellers i Europa, eller Keiser Vilhelm den andres ambisjoner om et stadig større og mektigere Tyskland. Naturlig nok nevner han ikke nasjonalismens bidrag, da den i hans øyne bare er en positiv kraft. Men grunnen til at han utelater alt av Tyskland medansvar blir tydelig når han kommer til freden i Versailles. Etter det han mener var en meget tragisk krig, fordi germanere sloss mot germanere, gikk det fra vondt til verre. Seierherrene la hele skylden på Tyskland, selv om de var helt uskyldige, og nektet dem oppfyllelse av noen av sine nasjonale mål. Dette var enda alle andre land fikk sine oppfylt. Tyskland fikk ingen, fordi de var den store syndebukken. Igjen sier Hoaas her mye riktig: Det er bred enighet om at for mye av skylden etter første verdenskrig ble lagt på Tyskland. Men Hoaas fremstiller dem som om de var et helt uskyldig offer, og ikke hadde bidratt til den anspente atmosfæren som var i tiårene før krigen, i det hele tatt. Når det gjelder de langsiktige konsekvensene av internasjonalismen, sier Hoaas at det var at man hadde brukt opp maten og naturressursene og at det hadde blitt for mye mennesker. Denne situasjonen forverret seg ved at myndighetene lot fremmede slå seg ned. Løsningen han har å tilby er den samme som før: Man må vende tilbake til blodssamfunnet og finne en ny moral. Denne skal gå ut på at man bare skal hjelpe rasefeller, og er egentlig den naturlige moral alle mennesker har. Rasen er egentlig veldig viktig for oss, vi har bare blitt villedet til å glemme det. Derfor må vi også gå over til selvbergingsøkonomi, og være villige til å gå ned i levestandard for at våre fremtidige rasefeller skal ha et bra liv.

I kapittel tolv, «Ideologienes tid», går Hoaas videre, og ser på mellomkrigstiden og andre verdenskrig, samt fremveksten av ideologiene nazisme og fascisme. Han starter med å påpeke feilene det liberalistiske Vesten gjorde i sitt forsøk på å hindre en ny verdenskrig. Det var en fin tanke, men igjen tabbet de seg ut ved å satse på internasjonalismen, med alle dens onder: likhet, fornuft, verdenshandel, muligheten for en bedre fremtid. Særlig Sigmund Freud, som også var jøde⁷⁹, bidro til ytterligere forvirring hos germanerne, ved å fastslå at mennesket ble formet av miljøet i oppveksten. Samtidig fortsatte de å undertrykke Tyskland. Samtidig som første verdenskrig hadde herjet, hadde konsekvensene av internasjonalismen og den industrielle revolusjon blitt verre. Folk bodde i byer, i fattigdom, og følte seg adskilt fra familien. Dette førte til at marxismen videreutviklet seg, forteller Hoaas. Og man gjorde saken verre med å jobbe for likhet

⁷⁹ O. Hoaas, «*Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.*», 1971: 60

på tvers av landegrenser. Man tillot land i andre deler av verden å dra nytte av det industrialiserte samfunn, når man ifølge Hoaas bare burde latt dem leve i jordbrukssamfunn, så man kunne bruke disse landene som matlagre i fremtiden. Som et resultat av at folk følte seg avskåret fra familie og blodssamfunn, og på grunn av første verdenskrig, utbrøt det revolusjon i Russland i 1917. Hoaas forteller at denne i utgangspunktet hadde vært drevet av russiske bønder, men så ble den kuppet av marxister. Opptil halvparten av disse igjen var jøder. Men selv marxistene hadde samfunnsbevarende instinkter, så da ble alle jødene med unntak av Trotskij kastet ut av styringen av landet. Jøder var farlige, og hadde en spesielt internasjonaltisk ånd⁸⁰. Samtidig var ikke alt ille. De katastrofale følgene av internasjonalsismen og første verdenskrig hadde ført til en ny germansk oppvåkning. Hoaas sier at man begynte å skjønne at det var farer ved internasjonal handel og 1920-tallets økonomi, og man forsto at selvberging var det man burde satse på. Særlig i Tyskland var dette tanker man gjorde seg, og den nasjonal-sosialistiske bevegelse forsto det aller best. De forsto også at teorien om at alle mennesker var like var en løgn, og innså at det var naturlig å fordrive andre raser fra sitt territorium. Samtidig søkte nasjonal-sosialistene den oppreisning fra Versailles som Tyskland rettmessig hadde krav på. Det kommer tydelig frem at Hoaas synes at den nazistsike ideologi var god og fornuftig. Fascismen i Italia, derimot, ser han på som noe helt annet. Denne hadde gjort tabben å rote høyre-radikale tanker sammen med nasjonalismen, og forsto ikke at det var staten som skulle tjene folket, ikke folket som skulle være statens undersåtter. Dette skilte seg for Hoaas fundamentalt fra den germanske nazismen, og grunnen til at italienerne hadde feilet var at de var av en annen rase, og hadde fått dårlig innflytelse fra øst. Til sist i kapitlet forteller Hoaas om andre verdenskrig. Han fraskriver Nazi-Tyskland alt ansvar, og sier at vestmaktene, og særlig England misforsto Nazi-Tysklands annekteringer av mer og mer land. Dermed presset England Polen til å innta en aggressiv holdning til Nazi-Tyskland, og til slutt følte ikke nazistene at de hadde noe annet valg enn å gå til militær aksjon mot Polen. Dermed brøt krigen ut. Hoaas forteller at Tyskland søkte fred fra dag en, men at særlig England og USA var aggressive, og gjorde en fredelig løsning. Winston Churchill og Franklin D. Roosevelt for spesielt mye av ansvaret for at krigen varte så lenge som den gjorde, og ble så grusom. Hitler blir rensket for all skyld, for selv om Hoaas forteller at Hitler hadde innsett sannheten om verden og at samfunnet måtte være oppbygget på rase, så visste ikke vestmaktene noe om hans planer om et tysk storrike i Øst-Europa. Dermed kunne ikke disse planene brukes som begrunnelse for at vestmaktene sto i mot Hitler. Hoaas kommer ikke inn på at mange av Hitlers ambisjoner kom frem gjennom taler han holdt og krav han stilte i møter mellom landene, ei heller at behandlingen av jødene i Tyskland hadde en alarmerende utvikling. Krigen, som var veldig katastrofal, igjen fordi germanere sloss mot germanere, var i hovedsak England sin feil. Den eneste som hadde tjent noe på den, var Josef Stalin, som fikk kontroll over

⁸⁰ O. Hoaas, «*Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.*», 1971: 62

hele Øst-Europa.

I kapittel 13, «Idiotiseringens tid», forteller Hoaas at Tyskland igjen fikk skylden for andre verdenskrig, og at de ble bevisst svekket av seierherrene. Igjen ignorerer han all skyld Tyskland hadde, og fremstiller det som veldig urettferdig oppførsel fra de alliertes side. Resultatet av krigen var forøvrig at Storbritannia og Frankrike fikk mindre betydning, og at USA og Russland ble verdens to supermakter. Dette ser Hoaas på som en seier for internasjonalismen, som fortsatte sin forpesting av verden. Nasjonalismen hadde hatt en oppsving under andre verdenskrig, men etterpå ble forvirringen total. Dette skyldes særlig at de liberale prøvde å sette nasjonalisme i et dårlig lys. For å få til det brukte de Tysklands jødeutryddelser under krigen som propaganda. De fortalte folket at nazismen var en farlig ideologi, der folkemord var en nødvendig komponent. Dette var ikke sant, forteller Hoaas, det var de allierte som under krigen hadde tvunget Nazi-Tyskland til å utrydde jødene. Eksakt hvordan de allierte gjorde dette, sier ikke Hoaas, men han sier at nazistene måtte kvitte seg med jødene, og under krigen var denne eneste måten å gjøre det på var å drepe dem. Dessuten «ryddet» bare tyskerne opp i et problem andre hadde skapt, Det var Romerriket og det romersk-orientalske statsprinsipp som hadde latt jødene komme til Europa i utgangspunktet. Verst av alt med det de liberale sa om jødeutryddelsene var likevel ikke at de stilte nazismen i et dårlig lys, men at de fikk germanerne til å tro at det var noe galt i å utrydde rasefremmende fra sin egen jord. Nazistene hadde instinktivt visst at dette var riktig, men nå stigmatiserte de liberale det, og sa at nazistenes viten om jødene var fordommer. Og etter krigen fortsetter liberalismen sin evige forverring av verden, sammen med kommunismen. De fremmer idealer som likhet og fornuft, flere raser i samme samfunn, innvandring og u-hjelp. Hoaas ser på de to ideologiene som evige pådrivere som krig, og eksemplifiserer det med den anspente situasjonen under den kalde krigen. Vestlige journalister bidrar også til denne «forvrøvlingen av Vesten»⁸¹, ved å fremme menneskerettigheter, samarbeid på tvers av raser, og human politikk. Hoaas spekulerer også i om denne utviklingen kan være resultatet av infiltrasjon og bestikkelser fra fremmede, og sporer i hvert fall dette fra jødene. Som bevis gir han at jødiske forfatter i 1950 gav ut boka «The Authoritarian Personality: Studies in Prejudice.», der de fremmer synet på et tolerant og høyerestående menneske⁸². I øst trengte ingen bestikke pressen, den var statskontrollert og kunne skrive hva den ville. Den kalde krigens kamp anspente situasjon resulterte også at germanerne dannet overnasjonale organisasjoner som NATO og EU. Særlig den siste av disse har Hoaas lite til overs for, fordi den legger germanerne under overnasjonale lover, fremmer fri handel og menneskevandring, og organiserer menneskene etter noe annet enn nasjonale skillelinjer. Det militære samarbeidet er han mer vennlig innstilt til, men bare til

⁸¹ O. Hoaas, «Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.», 1971: 71

⁸² O. Hoaas, «Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.», 1971: 71

verden er endret og det ikke lenger er nødvendig.

I fjortende og siste kapittel, «Tidehverv», oppsummerer Hoaas situasjonen per 1970, og kommer med en visjon for den germanske verdens fremtid. I 1970 forteller Hoaas at verden har kommet helt ut av kontroll på grunn av liberalismens og kommunismens dårlige politikk. Folket er ulykkelig og forvirret, og gjør opprør gjennom sex, vold, kriminalitet og demonstrasjoner. De blir villedet av politikerne til å tro at det de søker er mer menneskerettigheter, demokrati og solidaritet, mens det nettopp er disse tingene de egentlig vil bli befridd fra. De føler en fremtidsangst fordi fremmede stjeler rasens livsgrunnlag. Dette er ifølge Hoaas de første tegnene på en fremtidig utvikling der troen på fremskritt, likhet, fornuft og en bedre verden blir borte. Da vil også de katastrofale ideologiene falle bort, og en ny moral vokser frem. Denne har også idealer som frihet, likhet og brorskap, men man forstår at dette bare er oppnåelig innad i hver nasjon, hver rase. Når dette oppnås vil samfunnene bli harmoniske. Etter han har vist hvordan man skal oppnå harmoniske samfunn innad i hvert land, forteller Hoaas også hvordan man kan få slutt på krig og oppnå et harmonisk verdenssamfunn. Også her er nasjonalisme og raserenhet løsningen. Han skisserer en verden som fungerer på denne måten: Det må ikke lenger finnes noen enorme riker der flere raser lever sammen. De rikene av denne typen som allerede eksisterer, må skille ut raseminoriteter, og gi dem hver sine landområder i utkanten av det gamle riket. I sentrum av det gamle riket skal den rasen som var i flertall i det tidligere riket, fortsette å bo. Disse må beholde våpen så de har muligheten til å beskytte seg selv. Det vil finnes flere slike store nasjoner i verden, med hver sin klynge av mindre rundt. De store nasjonene passer på hva de små foretar seg, samtidig som de store avskrekker hverandre. De små nasjonene sørger med sin ultranasjonalisme for at de store ikke kan invadere dem. I disse vil også befolkningsminskning, som Hoaas mener er et viktig mål for at menneskeheten og jorda skal overleve, skje naturlig. Man vil innse at det ikke er nok mat til alle, og tilpasse seg det for å sikre rasens overlevelse. Hvis man følger dette oppsettet, og holder seg strengt til det kjempeviktige kriterium at flere raser aldri lever sammen i et samfunn, vil verdensfreden være sikret. Det vil også fremtiden.

4.4 Rase er løsningen på alt.

De to skriftene jeg har gjennomgått, har i all hovedsak det samme budskapet. Riktignok er «Ny nasjonal politikk.» mye kortere enn «Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.», og konsentrerer seg mer om fremtiden. «Germanernes fortid og fremtid» konsentrerer seg, som tittelen tilsier, mer om historien, og er dessuten mye lenger enn «Ny nasjonal politikk.» Dessuten handler «Ny nasjonal politikk» mest om hva slags problemer liberalismen og kommunismen har skapt for verden, mens det andre skriftet handler om hva som er spesielt med germanerne og deres historie.

Det førstnevnte skriftet handler også nettopp om nasjonal politikk og problemløsning, men det andre fokuserer på problemer og løsninger for hele den germanske rase. Men hovedbudskapet i de to skriftene er det samme: Alle problemer verden hadde på det tidspunktet skriftene er skrevet, kan løses med et større fokus på rase, og en tilbakevending til blodssamfunnet. Hoaas forklarer tydelig hvordan mennesker i utgangspunktet bare levde sammen med mennesker av samme rase, og at å leve sammen med fremmede går på tvers av naturlige instinkter. Dette må vi derfor vende tilbake til. Hoaas fremhever dessuten tydelig at germanerne er en rase som er overlegne alle andre på områder som settes høyt i den vestlige verden i dag, og trekker særlig frem semittene som vår rake motsetning. Han er også svært opptatt av å forklare hvor alle germanernes problemer kommer fra, og understreker hva disse er: liberalismen, kommunismen, tro på fornuft, fremskritt, menneskets evne til å forbedre seg, likhet mellom alle mennesker, at gode gjerninger skal føre til frelse, og den store synderen som inkluderer dem alle sammen, nemlig menneskerettighetene. Ingen av disse «problemene» er imidlertid noe germanerne selv har skylden for, men en påvirkning de har fått fra utsiden. Denne påvirkningen kom østfra via Romerriket, og har vært en forbannelse som har trent mer og mer inn i de germanske samfunn, inntil katastrofen er fullendt i vår egen tid. Som eksempel på hvem det konkret er som har forgiftet de germanske samfunn på denne måten, nevner Hoaas bare jødene. Det er mange referanser til problemene de har skapt i «Germanernes fortid og fremtid», mens i «Ny nasjonal politikk» er det kun én. Likevel er denne ganske relevant, fordi Hoaas her legger skylden for det han misliker mer enn noe, liberalismen og kommunismen, på jøder.

Man får et tydelig inntrykk av Hoaas sin ideologi gjennom disse to skriftene. Hvis man tar den unnskyldende holdningen han har overfor 18- og tidlig 1900-talls Tyskland, frem til andre verdenskrig, med i betraktning, er ideologien veldig typisk nynazistisk. Forøvrig er det tilnærmet ingenting som skiller hans ideologi fra klassisk nazisme. Her har man alt: rase som grunnlag for samfunnet, den germanske og ariske rases overlegenhet, følelser fremfor fornuft, en iboende folkevilje, og førerprinsipp fremfor demokratiske valg. Til og med jødene har han en klassisk nazistisk holdning til. De er farlige og underlegne på en gang, har skylden for all av germanernes ulykke, og er noe man må «rydde opp» i. Han tydeliggjør i kapittel 13 av «Germanernes fortid og fremtid» at det var greit og nødvendig at Nazi-Tyskland tilnærmet utryddet Europas jøder under andre verdenskrig. De måtte fjernes. Det som er påfallende, er at han ikke gjør noe forsøk på å motsi at nazistene gjorde dette, og at Holocaust fant sted. Dette skulle endre seg. I løpet av det tidlige 1970-tall kom han over tankene til franskmannen Paul Rassinier. Dette skulle føre til sjokkerende avisuttalelser, rettsak og avskjedigelse fra lærerjobben. Dette skal vi se nærmere på i de to neste kapitlene.

KAPITTEL 5:

Saken 1975-77

5.1 Introduksjon.

I slutten av mai 1975 var det flere oppslag i media om flere, små grupper med nynazister i Norge. Det ble rapportert i Dagbladet⁸³ at den såkalte Lillestrøm-avdelingen av den nye nynazistiske gruppen «Jerngarden» hadde infiltrert Heimevernet, og dessuten drev med ulovlig våpentrening på egenhånd. Uken etter disse avsløringene kom ble lederne for flere av landets nynazistiske grupperinger invitert til å delta i programmet «På sparket» i NRK, til stor offentlig misnøye⁸⁴. Informasjonen som kom ut av dette programmet kunne synes sjokkerende for mange, som ikke tenkte på Norge som et land med nynazistiske organisasjoner. De skulle imidlertid bli mer skremt av en annen norsk nynazist. Olav Hoaas sto frem i intervjuer i både Dagbladet og VG, og fortalte villig om sitt livssyn. Han var ikke helt ukjent i media fra før, og ble hyppig beskrevet som Nasjonal Ungdomsfylkings ideologiske fører⁸⁵. Men uttalelsene han kom med i disse to intervjuene presenterte et verdenssyn som de færreste nordmenn identifiserte seg med. Her var utslørt rasisme, et jødehat som tatt ut i fra 1930-årenes nazipartier, og det aller mest uvanlige; benektelse av Holocaust. Uttalelsene vekket særlig oppsikt hos norske jøder, og fire av dem gikk sammen og sendte et brev til riksadvokaten og ba om at Hoaas sine utsagn ble nærmere undersøkt. Dette endte med at riksadvokaten tok ut tiltale mot Olav Hoaas for brudd på straffelovens 135 a. Nesten to år etter ble han funnet skyldig i høyesterett. I dette kapitlet skal jeg nærmere på forløpet i denne saken, hvilke aktører som var sentrale ved siden av Hoaas selv, og hva aktor og forsvar baserte sine saker på. Jeg vil også se på hvordan saken påvirket Hoaas sin stilling som lærer ved Stokmarknes gymnas i perioden.

5.2 Konteksten.

I mai 1975 skrev Dagbladet at de kunne avsløre at nynazistiske grupperinger infiltrerte det norske Heimevernet. Grupperingen de siktet til var den såkalte «Jerngarden», som etter alt å dømme var en voldelig, nynazistisk organisasjon som hadde sterke bånd til Nasjonal Ungdomsfylking (NUF). Folkene som ledet Jerngarden hadde andre navn, men det var den samme klikken med nynazister

⁸³ Dagbladet, "Nynazister driver gerilja-opplæring.", 22.5.1975

⁸⁴ Dagbladet, "På sparket: Nynazister i fjernsynet.", 29.5.1975 og "100 stormet fjernsynshuset.", 30.5.1975

⁸⁵ VG, "Norsk ny nazi gruppe dannet.", 24.9.1970 og "Misbrukes HVs ungdom fascistgrupper?" Politkerne spør forsvarsministeren.", 29.5.1975

som sto bak begge organisasjonene⁸⁶. Det ble avslørt i avisen at på Lillestrøm hadde nynazistiske ungdommer infiltrert Heimevernet for å få tilgang til våpen og våpentrening. I tillegg ble det skrevet at Jerngarden hadde ulovlige våpen og drev opplæring av ungdommer. Disse ungdommene skulle danne små enheter eller klikker, som alle til sammen skulle danne nynazistiske brigader som kunne ta gatekampene mot Arbeidernes Kommunistparti (marxistleninistene) (AKP (ml)), og forsvare landet mot kommunistenes væpnede revolusjon, som de var sikre på at kom. Etter denne avsløringen i avisen ble det økt fokus på nynazisme de neste ukene, og NrK bestemte seg for å innviterer sentrale norsk nynazister til programmet «På sparket». Mange protesterte, og mente det var galt av NrK å gi slike mennesker muligheten til å drive propaganda for sine meninger på riksdekkende tv⁸⁷. Likevel valgte NrK å kjøre programmet, og torsdag 29 mai gikk programmet med Jan Andressen (Anti-Kommunistisk Alliansen), Erik Blücher (Nasjonal Ungdomsfylking), Finn Yngve Enæs (Demokratisk Ungdomsforening) og Georg Farre (Jerngarden) i studio⁸⁸. Etter planen skulle Dick Kobro (Nordisk Fremskrittsparti) også deltatt, men han trakk seg med begrunnelsen at partiet kjørte en ikkevoldelig linje og identifiserte seg mer med Anders Langes Parti til sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep, enn med de andre som skulle delta i programmet⁸⁹. Programmets mål var å kartlegge beveglesene på den høyreekstre siden i Norge, og etterpå var det en kort diskusjon med formannen i Stortingets utenrikskomité, Tor Oftedal (Ap) og tidligere forsvarsminister Gunnar Hellesen (H). Til tross for at den varslede misnøyen med nynazistenes deltakelse i programmet gav utslag i at rundt 100 demonstranter sprenget seg vei inn i NrK sine lokaler og forsøkte å avbryte sendingen, kom det ikke fram noen oppsiktsvekkende ny informasjon i programmet. Det mest interessante for avisene var mer informasjon om Jerngarden, og det tok ikke mange dagene før politiets etterforskning avslørte dette som en bløff⁹⁰. På samme tid fulgte media saken der to sporveisarbeidere, Tor Petter Hadland og Georg Farre ble askjediget fra sine jobber pga av sitt nynazistiske syn, og særlig at de i følge seg selv hadde i oppdrag fra NUF å registrere kommunister på arbeidsplassen⁹¹. Det var en lang affære, der de fagorganiserte arbeiderne hos Oslo Sporveier truet med streik hvis de nevnte to fikk beholde jobbene sine. Denne saken brakte på bane problemstillingen om noen skulle kunne miste jobben på grunn av sitt politiske syn. Dette skulle bli aktuelt også når lektor Olav Hoaas kom på banen.

5.3 Intervjuene.

Den 31. mai 1975 sto nemlig et intervju med Olav Hoaas på trykk i VG. Der kunne man lese om

⁸⁶ Dagbladet, "Nynazister driver gerilja-opplæring.", 22.5.1975

⁸⁷ Dagbladet, "100 stormet sporveishuset.", 30.5.1975 og "DNS og AKP protesterer", 31.5.1975

⁸⁸ Dagbladet, "På sparket: Nynazister i fjernsynet.", 29.5.1975

⁸⁹ Dagbladet, "Svensk nazi-leder til Oslo.", 29.5.1975

⁹⁰ Dagbladet, "'Jerngarden': bløff eller realitet?", 21.5.1975

⁹¹ Dagbladet, "Sporveisstyret avgjør mandag om det blir streik.", 31.5.1975

hans sjokkerende syn på både jøder og gasskamre⁹². Den 4 juni kunne lignende utsagn leses i et intervju Dagbladet hadde gjort med Hoaas. Her var meninger de færreste nordmenn visste at noen hadde i det hele tatt, og i allefall ikke en av deres egne landsmenn. Hoaas la ut om sine meninger. Det var ingenting som beviste at nazistene systematisk hadde gasset jødene i gasskamre i sine leire, hverken Auschwitz eller de andre. Det fantes ingen øyenvitner som hadde sett jøder bli gasset i hjel. Som kilde for overbevisningen sin oppga han den franske holocaustbenekteren Paul Rassinier⁹³. Senere refererte han også til Richard Harwood⁹⁴, eller Richard Verrall som han egentlig het. Samtidig mener Hoaas at de få jødene som er igjen i Norge helst bør sendes ut av landet, og at hvis de må være her, bør de i det meste samles i egne jødesamfunn. Han mener nemlig at mennesker fra forskjellige raser ikke bør blandes. Det er mer fornuftig både biologisk og samfunnutviklingsmessig sett, mener han. Mennesker klarer seg best hvis kulturer og ulike folkeslag ikke blandes⁹⁵. Dette kunne man lese mer om i Hoaas sine to nyeste utgivelser, «Nasjonalpolitisk håndbok». Det ble stor ståhei rundt intervjuene med Hoaas. Og reaksjonene lot ikke vente på seg.

5.4 Brevet.

Reaksjonene mot utsagnene fra Hoaas kom fra mange hold, noe som særlig skulle merkes de kommende årene. Den sterkeste reaksjonen kom likevel ikke uventet fra norske jøder. Fire av dem, Leo Eitinger, Robert Levin, Charles Phillipson og Kai Feinberg, tok umiddelbart grep og sendte et brev til statsråd Bjartmar Gjerde i kirke- og undervisningsdepartementet⁹⁶. I brevet påpekte de fire hvor skremmende synspunktene til Hoaas var i hvilken som helst situasjon, men desto mer så fordi han var lærer. De ønsket Hoaas fjernet fra sin stilling som lektor på Stokmarknes gymnas, og ba Gjerde om at saken ble undersøkt nærmere. Robert Levin mener Hoaas og eventuelle andre med de samme oppfatningene rundt Holocaust bør undersøkes for mentale skader⁹⁷. De fire sier til Dagbladet at de er skremt både av Hoaas og generell nynazistisk aktivitet. Det nevnes også at det ahr blitt malt hakekors på en jødisk forretning i Oslo. Forfatterne av brevet nevner også at det er skremmende at antisemittisme fortsatt kan stå så strekt så mange år etter krigen, men at tendensene de ser i Europa generelt gjør dem bekymret for en antisemittisk bølge. De fire håpet i det minste at dette brevet vil føre til at Hoaas sine holdninger og undervisning vil bli gransket nøye. Og det håpet fikk de oppfylt.

⁹² VG, "Lektor Hoaas må fjernes.", 5.6.1975

⁹³ Dagbladet, "Hitlers gasskamre bar e oppspinn.", 4.6.1975

⁹⁴ Dagbladet, ""Jeg har ikke gjort noe galt.""", 18.6.1975

⁹⁵ Dagbladet, ""Fremmede må utvises eller steriliseres.""", 6.2.1975

⁹⁶ VG, "Lektor Hoaas må fjernes.", 5.6.1975

⁹⁷ Dagbladet, "Norske jøder rystet over nazi-lectoren.", 5.6.1975

5.5 Siktelsen.

Det var ikke bare de fire som gav uttrykk for bekymring og motstand etter Hoaas sine intervjuer i pressen. Også Per Roth, som hadde vært politisk fange i Sachsenhausen, fortalte i VG om sine opplevelser i konsentrasjonsleiren og sa at han fikk gåsehud av å høre Hoaas sine utsagn om jøder og gasskamre⁹⁸. Men det var brevet fra de fire som satte fart på sakene. Den 11 juni 1975 meldte VG at Hoaas-saken hadde kommet til regjeringsadvokaten, og at Hoaas ville bli bedt om dokumentere sine standpunkter, så materialet kunne gjennomgås og man kunne vurdere om han var undervisningsskikket. Hoaas baserte mesteparten av sine teorier på arbeidet til Paul Rassinier og Richard Harwood, og det var dette stoffet som nå skulle undersøkes for å se om det kunne stille Hoaas sine uttalelser i et annet lys. Over sommeren ble det mer stille om saken fra myndighetenes side, men den 18 august kunne VG melde at dette var fordi saken hadde vært nedprioritert gjennom sommeren. Nå skulle den imidlertid etterforskes for full styrke igjen, og verkene til både Harwood og Rassinier var bestilt. Disse var Hoaas sitt bevis i hans påstand om at antall drepte jøder under andre verdenskrig var 500 000, og ikke 6 millioner, et tall han selv beskrev som århundrets skandale⁹⁹. Politiet skal gå igjennom materialet, og undersøke om det er aktuelt å ta ut tiltale mot Hoaas for brudd på straffelovens paragraf 135a. Den lyder følgende: «Med bøter eller fengsel inntil 2 år straffes den som ved uttalelser eller annen meddelelse som fremsettes offentlig eller på annen måte spres blant allmennheten, truer, forhåner eller utsetter for hat, forfølgelse eller ringeakt en person eller gruppe av personer på grunn av deres trosbekjennelse, rase, hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse»¹⁰⁰. Etter dette har Hoaas vært i politiavhør, der han fremholder sine tidligere standpunkter i forhold til jøder og andre «rasefremmede». Riksadvokaten skal på bakgrunn av det intervjuet og etterforskningen forøvrig avgjøre om det skal tas ut tiltale mot Hoaas. Det ville isåfall være første gang paragraf 135a var i bruk etter den trådte i kraft 5 juni 1970¹⁰¹. Og det ble den også, den 19 desember 1975 kunne man lese i VG at det var tatt ut tiltale mot Hoaas, men at saken var forsinket på grunn av stort arbeidspress ved Sortland sorenskriverkontor. Saken skal opp i Vesterrålen herredsrett. Hoaas er anklaget for uttalelsene han kom med mot jøder i avisintervjuene i VG og Dagbladet på forsommeren¹⁰².

⁹⁸ VG, ""Jeg opplevde gasskamrene.""", 12.6.1975

⁹⁹ VG, "Etterforskning pågår fortsatt.", 18.8.1975

¹⁰⁰ VG, http://lovdata.no/dokument/NL/lov/1902-05-22-10/KAPITTEL_2-6#KAPITTEL_2-6 (oppdatert versjon)

¹⁰¹ VG, "Sovende paragraf kan ramme lektor Hoaas.", 20.9.1975

¹⁰² VG, "Hoaas-saken forsinkes.", 19.12.1975

5.6 Debatten.

Samtidig som riksadvokaten skulle avgjøre om Hoaas skulle siktes for rasisme og brudd på paragraf 135a, var det også stort fokus i media på hvorvidt Hoaas burde få beholde stillingen sin ved Stokmarknes gymnas. Dette ville ikke bli avgjort i rettsaken, og var derfor opp til skolen, fylkesskolestyret og til syvende og sist Justisdepartementet¹⁰³. De fire norske jødene som hadde hadde skrevet brevet til departementet i utgangspunktet, mente jo nettopp at Hoaas måtte fjernes fra sin lektorstilling, i hovedsak fordi han drev med historieforfalskning. De var dermed spesielt opptatt av en konkret ting i intervjuene hans, benektelsen av Holocaust. Siktelsen fra riksadvokaten, som kom etterpå, gikk bredere ut mot Hoaas sin rasisme mot jøder generelt. Men det som disse fire jødene mente gjorde han spesielt uskikket som lærer var at han lærte elevene sine at en av de viktigste og grusomste hendelsene i nyere historie ikke hadde skjedd. Det var det mange som var enig med dem i. Særlig etterhvert, når det hele fikk mer oppmerksomhet gjennom rettsaken, var det flere som uttrykte sin bekymring med at norske skoleelver skulle ha en slik mann, en ideolog for nysnazistene, som lærer. Blant andre Norsk Lektorlag¹⁰⁴, Gymnasiastsambandet¹⁰⁵ og Krigsinvalidforbundet¹⁰⁶ uttrykte etterhvert sin bekymring om Hoaas og hans undervisning. Men dette var først etter saken hadde blitt kjent for alle. Når den fortsatt var i den inngående fasen, kontaktet media imidlertid skolens ansatte og elever for å se hva de syntes om det hele, samt for å finne ut hva slags inntrykk disse hadde av Hoaas som person, men spesielt hvordan han drev sin undervisning. Etter at Hoaas kom med sine uttalelser i Dagbladet kunne man lese i avisen at Hoaas skulle granskes, blant andre ting for å se om han spredde rasistisk materiale og donerte nazistisk propaganda til skolebiblioteket på Stokmarknes gymnas. Inspektør og på det tidspunktet fungerende rektor på skolen, Fjellanger, sier til avisen at han ikke kan forstå hvorfor Hoaas skulle donere noe slikt materiale til skolen¹⁰⁷. Dette passer inn i bildet av Hoaas som i starten av saken skisseres av ansatte og elever ved Stokmarknes gymnas. Man visste om synspunktene hans, men han snakket sjelden om dem hvis han ikke ble provosert eller spurt direkte. Dessuten var samfunnet på Stokmarknes lite mottakelig for den type ideer Hoaas sto for¹⁰⁸. Da rektoren, Erik Stokland, er tilbake og blir intervjuet noen dager senere enn den fungerende, sier han til VG at ingen av elevene eller de øvrige ansatte på Stokmarknes gymnas sympatiserer med Hoaas og hans synspunkter. Han vil la Hoaas få fortsette i sin stilling så lenge han holder sin ideologi utenfor undervisningen. Men samtidig er rektoren redd for at Hoaas sine synspunkter skal skremme bort nye søkere, noe som

¹⁰³ Dagbladet, *"Brevet fra Hoaas blir hemmelig."*, 19.6.1975

¹⁰⁴ VG, *"Lektor Hoaas må fjernes."*, 5.6.1975

¹⁰⁵ VG, *"Hoaas må fjernes."*, 21.8.1976

¹⁰⁶ VG, *"Jødedrap for Hoaas-elevene."*, 8.6.1977

¹⁰⁷ Dagbladet, *"Granskningen av nazi-ektoren er nå innledet."*, 4.6.1975

¹⁰⁸ Dagbladet, *"Lektoren tar gjerne en debatt i religionstidene."*, 6.6.1975

ville vært spesielt ergelig siden skolen nettopp hadde fått status som gymnas¹⁰⁹. Dette synspunktet bød bekreftet av både rektor og elevrådsformann Arne Brun 10 dager senere, da begge to gav uttrykk for at de mente at Hoaas var en belastning for skolen. Dette var trolig i hovedsak på grunn av saken og all oppmerksomheten i media, for begge to sier at Hoaas ikke gjør noen overtramp ved å for eksempel bringe sin ideologi inn i undervisningen, og han må provoseres for å komme i diskusjon med elevene om sitt livssyn. I tillegg sier rektor Stokland at han har fått noen bekymringsmeldinger, men alle disse har vært fra foreldrene til nye elever¹¹⁰. Til Dagbladet sier elevrådsformann Brun at han finner det usannsynlig at Hoaas skal ha klart å påvirke noen av elevene ved skolen ideologisk. De tar alle avstand fra Hoaas sine synspunkter. Avisen melder at dette også gjelder lederen for Unge Høyre på Stokmarknes, som også er elev ved skolen¹¹¹. Inntrykket av Olav Hoaas på Stokmarknes gymnas virker altså i juni 1975 å være av en mann som har veldig spesielle synspunkter, men som ikke dytter disse ubedt på andre, og som generelt er hyggelig og omgjengelig. Allerede i august samme året begynner dette imidlertid så smått å endre seg. Det var nok et intervju med rektor Stokland i VG, og selv om han også denne gangen sa at Hoaas var en trivelig person utenom dette temaet, så syntes han at Hoaas sine synspunkter var triste. Han har ikke fått inn noen klager på Hoaas, og det har ikke hatt noen effekt på antall nye søkere til skolen. Og rektoren mener at de elevene som har vært der fra før har taklet oppmerksomheten rundt Hoaas og skolen bra. Det som imidlertid har endret seg siden sist er at Hoaas har innrømmet å bruke Paul Rassinier som kilde i undervisningen sin. Dette bryter med bildet på ham som tidligere har blitt gitt av elever og ansatte, at han bare utsetter elevene for sin ideologi hvis han blir provosert¹¹². Og etterhvert skulle flere slike detaljer komme for en dag.

5.7 Rettsaken.

Mens debatten rullet videre, lot rettsaken vente på seg. Man visste at aktor var statsadvokaten i Nordland, Ragnar Solli. Forsvarer for Hoaas var Ragnar Knutzen fra Sortland, og saken skulle administreres av sorenskriver Sverre Torwick, også fra Sortland. Alt dette hadde man kunnet lese i VG den 19 desember 1975¹¹³. Deretter hadde vært relativt stille om Hoaas. Men 4 februar 1976 kom VG endelig med ny informasjon. Professor Leo Eitinger, en av de fire norske jødene som sto bak brevet til riksadvokaten, var blitt kalt inn som vitne for aktorlaget, i hovedsak i forbindelse med forholdene i Auschwitz, i og med at han hadde vært fange i leiren. I tillegg var professor Kåre Berg ved Genetisk Institutt ved Universitetet i Oslo oppnevnt som sakkyndig for aktorlaget, og lektor

¹⁰⁹ VG, "Hitler-ungel i søkelyset: Gymnaset gir opp?", 11.6.1975

¹¹⁰ VG, "Elevene møter Hoaas med latter og piping.", 21.6.1975

¹¹¹ Dagbladet, "Elevene går mot nazi-lektor Hoaas.", 6.6.1975

¹¹² VG, "Stokmarknes gymnas overlever Hr. Hoaas.", 18.8.1975

¹¹³ VG, "Hoaas-saken forsinkes.", 19.12.1975

Oscar Mendelsohn ble bedt om å støtte dem. Førstnevnte skulle motbevise Hoaas sine rasepåstander på biologisk grunnlag, mens sistnevnte, som var forfatter av boka «Jødene i Norge gjennom 300 år», skal støtte aktoratet i spørsmål som omhandler nettopp jødene i Norge. På begge felter har aktoratet fakta som strider imot Hoaas sine uttalelser. De er med andre ord klare. Likevel blir saken videre utsatt, fordi forsvaret, i tillegg til sin intensjon om å basere seg mye på litteratur, leter etter vitner¹¹⁴. Hoaas innrømmer i tillegg at han tidligere ikke har trodd han kunne bli tiltalt, på grunn av ytringsfriheten. Avisen kan nå også melde om at utenlandsk presse har fått interesse for denne noe uvanlige saken. Den 10 august 1976 melder VG at det er en uke til rettsaken mot Hoaas starter¹¹⁵. Før det skal det være tre dager med rettforhandlinger. Aktoratet vil basere sin sak på skriftlige kilder, i hovedsak Nürnberg-dokumentene, og vitner. Forsvaret vil fortsatt basere seg på retten til ytringsfrihet. Hoaas hevder at storheten til Hitler besto i at han mente at samfunnsforskning måtte ha grunnlag i biologi.

17 august 1976 begynte endelig rettsaken. Tiltalen mot Hoaas var at han hadde brutt straffelovens paragraf 135a, også kjent som «hatparagrafen». Aktoratet ønsker at han skal straffes med en kraftig bot og betinget fengsel. Tiltalen er hovedsakelig tatt ut fordi man mener at Hoaas har brutt paragraf 135a med uttalelsene han har kommet med i intervjuene i VG og Dagbladet. Der er han særlig diskriminerende i sin omtale av jøder, men også av andre «rasefremmede». Det var i hovedsak dette som var et brudd på paragrafen. Det at Hoaas drev med historieforfalskning i sin undervisning var en mer komplisert affære, og skulle få andre konsekvenser utenfor rettsalen. Dagen etter melder VG at Hoaas i sin forsvarstale presenterte sine raseteorier, de samme som han hadde holdt fast ved helt siden intervjuene over et år tidligere. Deretter anklaget han aktoratet for å ha dårlig bevisførsel, i tillegg til å være korrupte og i jøders tjeneste. Han vil at alle aktoratets embetsmenn skal byttes ut og undersøkes for den jobb de gjør¹¹⁶. Denne dagen, 18 august 1976, skal to jøder vitne mot Hoaas, blant annet ved å forklare om Holocaust. Allerede dagen før i sin tale sa Hoaas at det de kom til å si var løgn. Han brukte argumenter som er vanlig for Holocaust-benekttere. Dagen etter, den 19 august, var det professor Leo Eitinger sin tur til å vitne mot Hoaas¹¹⁷. Han var rystet over Hoaas sin ignoranse om nazistene og Holocaust. Desto verre ble dette fordi Hoaas var historielærer. Man kunne ikke ha en historielærer som lærte bort falsk historie. Første del av Eitinger sitt vitnemål handlet om tiden som jøde i Norge før han ble deportert, mens andre del dreide seg om forholdene i dødsleiren Auschwitz. Eitinger var en av et veldig lite tall norske jøder som overlevde Auschwitz, og kunne som direkte vitne fortelle om uhyrlighetene som foregikk der. VG melder at dette

¹¹⁴ VG, "Saken mot Olav Hoaas blir Norges prosess om jøder.", 4.2.1976

¹¹⁵ VG, "Tre dager med naziteori.", 10.8.1976

¹¹⁶ VG, "Hat og ringeakt mot jøder.", 18.8.1976

¹¹⁷ VG, "I dag får lektor Hoaas lære leksen.", 19.8.1976

vitnemålet, som skal ha hatt stor effekt på andre tilhørere i rettsalen, ikke virket som det hadde noen effekt på Hoaas. Det andre jødiske vitnet som ble kalt av aktoratet den 19 august var lektor Oscar Mendelsohn. Han bidrar særlig mye med å komme med fakta som motbeviser Hoaas sine påstander, og kjører Hoaas sine egne beviser i senk. Mange av Hoaas sine kilder er nynazister med en tydelig ideologisk slagside. Andre er verre, det er folk som skriver under falske navn. Heller ikke dette virker å ha effekt på Hoaas. Det meldes samme dag at Hoaas er for apartheid i Sør-Afrika, og for rasediskriminering. Han sier også at han anser det som en ære å være den ideologiske lederen for Norsk Front.

Etter at rettsaken hadde gått sin gang og vitnemål og bevisene mot Hoaas hadde vist seg overveldende, endte det med dom i Vesterrålen herredsrett. Straffen lød på 120 dager betinget fengsel og 5000 kr i bot. Dette var Hoaas ikke fornøyd med. Han valgte å anke saken¹¹⁸.

Dermed måtte det en ny rettsak til. Denne gangen skulle saken opp i Hålogalands lagmannsrett. For å være sikker på at Hoaas ikke kommer med samme anklage som forrige gang gjør dommeren et poeng ut av å spørre om det er noen jøder i jurien før selve rettsaken starter. Denne gangen er dommeren lagmann Jon Fjalstad. Hoaas har fått ny forsvarer, Ragnar Knutzen er byttet ut med høyesterettsadvokat Marcus Andresen. Det vies oppmerksomhet i retten til at dette er en spesiell og alvorlig sak. Også denne gangen baserer Hoaas og hans advokat hoveddelen av forsvaret på grunnlovens paragraf 100, retten til ytringsfrihet. Saken rundt Hoaas hadde fått mye oppmerksomhet i avisene og offentligheten generelt. På dette tidspunktet hadde det kommet til at folk demonstrerte mot Hoaas utenfor lagmannsretten. Dagen etter fortsatte rettsaken. Hoaas uttrykte støtte og forståelse for rasistisk motiverte drap som hadde skjedd i England. Professor Eitinger og lektor Mendelsohn måtte nok en gang vitne om henholdsvis oppholdet i Auschwitz og jødeforfølgelser. Begge gav uttrykk for at de fortsatt var rystet over Hoaas sine meninger. Samtidig melder VG at Hoaas sin forsvarer, Andresen, har blitt hetset av demonstrantene utenfor¹¹⁹. Hoaas vant imidlertid ikke frem i lagmannsretten heller. Bevismengden mot Hoaas var overbevisende også denne gangen. Og også denne gangen lød straffen på 120 dagers betinget fengsel. Men boten hadde blitt redusert fra 5000 kr til 500¹²⁰.

30 november 1976 melder VG at Hoaas har anket saken til høyesterett. Begrunnelsen Hoaas og forsvareren gav var at de var misfornøyd med rettsanvendelsen, skabehandlingen og

¹¹⁸ VG, ""Sitter det noen jøder i jurien?"" , 10.11.1976

¹¹⁹ VG, ""Jeg mistet 29 av mine nærmeste."" , 11.11.1976

¹²⁰ VG, ""Hoaas for H-rett."" , 4.1.1977

straffeutmålingen. I tillegg begrunnet de anken med at tre av jurimedlemmene i lagmannsretten reagerte følelsesmessig på professor Eitingers vitneprov om hans opplevelser i Auschwitz. Dette mente forsvarer Andresen var unødvendig av dem¹²¹. VG meldte også denne dagen at både Andresen og Hoaas selv hadde blitt truet på livet i et anonymt brev. Politet sa at denne saken hadde høy prioritet hos dem. Den 4 januar 1977 hadde høyesterett sitt kjæremålsutvalg bestemt at saken til Hoaas skulle få komme opp for høyesterett¹²². Men heller ikke her skulle Hoaas nå frem med sitt forsvar. Han ble nok en gang dømt til 120 dager betinget fengsel og 500 kr i bot. I tillegg ble det lagt til 2 års prøvetid. Og denne gangen kunne han ikke anke noe mer. Rettsaken mot Olav Hoaas for brudd på straffelovens paragraf 135a var avsluttet¹²³.

5.8 Store konsekvenser?

Da Olav Hoaas kom med sine uttalelser om jøder og andre «rasefremmede» i intervjuer til Dagbaldet og VG i mai og juni 1975, er det vanskelig å forestille seg at han visste hva følgene skulle bli. Trolig visste han at det ville føre til en offentlig debatt, men så han for seg at det skulle få noen juridiske problemer? Hvis man ser på reaksjonene han hadde etter han ble tiltalt virker dette lite sannsynlig. Han virker å være sjokkert over at det er lovlige grenser for ytringsfrihet, og over at det han har sagt overskrider disse. Dette var da også det han valgte å basere forsvaret sitt i rettsaken på, etter han forsøk på å bevise at det han sa var sant hadde mislyktes. Men det fungerte heller ikke, enda han anket saken både til lagmannsretten og høyesterett. Han tapte anken også i høyesterett, og ble dømt til 120 dager fengsel med to år prøvetid, samt en bot på 500 kr. Saken ble den andre i norsk historie der noen ble dømt etter straffelovens paragraf 135a, og var det til da tydeligste eksemplet på at denne kunne trumfe ytringsfriheten i en rettsak.

Samtidig skulle konsekvensene utenfor rettsalen bli minst like store. For mange var Hoaas sine uttalelser ekstra ille fordi han ikke bare var en privatperson med slike meninger, men også en lærer ved en av landets videregående skoler. Dette var hovedbekymringen til professor Leo Eitinger og tre andre norske jøder da de skrev et brev til kirke- og undervisningsdepartementet. Hvordan kunne man la denne mannen undervise i historie og kristendom? Og de var ikke de eneste som reagerte på Hoaas sine uttalelser. Mange medlte seg inn i debatten, som raste i flere år ,parallelt med rettsaken, men også etterpå. De fleste ville ha han fjernet fra hans stilling ved Stokmarknes videregående, men var dette mulig? Var det i det hele tatt lovlig? Rettsaken hadde ikke sagt noe om hvorvidt Hoaas kunne fortsette sin lærergjerning. Hva handlet debatten rundt Hoaas sine uttalelser om? Hva slags

¹²¹ VG, "Hoaas' forvarer trues på livet.", 30.11.1976

¹²² VG, "Hoaas for H-rett.", 4.1.1977

¹²³ VG, "Lektor Hoaas får fortsette. Kan føre til skolestreik.", 14.6.1977

konsekvenser fikk de for livet hans utover dommen fra rettsaken? Dette skal vi ta en nærmere titt på i neste kapittel.

KAPITTEL 6:

Etterpå.

6.1 Introduksjon.

Som vi så i forrige kapittel fikk uttalelsene til Olav Hoaas rettslige følger i form av bot og betinget fengsel. Men de skulle også få konsekvenser for Hoaas utenfor rettsalen. Den offentlige debatten raste, og mange mente det var umulig å ha en mann med slike meninger som lærer i den norske skolen. Her var det særlig hans benektelse av Holocaust som skulle bli et sentralt punkt. Hvordan kunne man ha en lærer i historie som selv forfekter et falskt historieforløp? Debatten dreide seg også om grensene for ytringsfrihet, og om det burde finnes noen slike. Er det ting som er så hatefulle og sårende at man faktisk ikke burde kunne uttale dem offentlig? Etter norsk lov er svaret ja, det var derfor man kunne dømme Hoaas etter straffelovens paragraf 135a. Men ikke alle var enige i paragrafen, som på tidspunktet for Hoaas sin dom i høyesterett bare var syv år gammel¹²⁴. Og debatten skulle også trekke inn andre saker, som noen mente var det samme, både fra den politiske høyre- og venstresiden. I dette kapitlet skal vi se nærmere på hva debatten rundt Hoaas dreide seg om. Vi skal se på hvem de sentrale aktørene var, hva de sentrale poengene var, om det var stor uenighet, og hva slags konsekvenser debatten skulle få. For Olav Hoaas skulle nemlig denne interessen fra media og academia og folk i samfunnet generelt få minst like store konsekvenser som selve rettsaken. Hva slags følger fikk denne offentlige interessen for ham? Ombestemte han seg angående jøder, «rasefremmede» og realiteten som er Holocaust? Dette skal vi også kikke nærmere på i dette kapitlet.

6.2 Etter dommen.

Både før og samtidig som rettsaken mot Hoaas foregikk, var det masse oppmerksomhet fra medier, Stokmarknes gymnas og offentlige og private personer. Den 15 november 1976 sto det en kommentar i VG om at det var riktig at saken kom opp i høyesterett, fordi dette ville hjelpe til å gi en grenseoppgang av hvor langt grunnlovens paragraf 100, om ytringsfrihet, skal gjelde¹²⁵. Dette ville man kunne ha nytte av for eventuelle lignende saker i fremtiden. Forfatteren mente derimot ikke at avisene som hadde trykket intervjuene med Hoaas burde straffes. Og samtidig som det påpekes at det er viktig at saken ankes til høyesterett, gis det samtidig kraftig uttrykk for avsky overfor Hoaas, og fremheves at forsvaret er dårlig. Ikke alle reaksjonene som kom før saken handlet om kritikk mot

¹²⁴ VG, «*Politiavhør om raseteori*», 20.9.1975

¹²⁵ VG, «*Hoaas stilt til ansvar.*», 15.11.1976

Hoaas. 29 juni 1976, to måneder før rettsaken startet, ble en journalist i Aftenposten anmeldt av en privatperson for brudd på straffelovens paragraf 135a, ved å drive diskriminering mot den hvite rase¹²⁶. Anmelderen brukte Hoaas-saken som eksempel på at rasediskriminering kunne være straffbart. Likevel, til tross for slike ensomme tilfeller der det ikke var Hoaas sine egne uttalelser som sto i sentrum, men presedensen saken satte, var de fleste reaksjonene som kom negativt ladet og mot Hoaas sitt livs' og verdenssyn. Under rettsaken hadde det stadig vekk vært demonstranter utenfor rettslokalene, som demonstrerte mot Hoaas selv, i tillegg til hans advokat, Marcus Andresen¹²⁷. Disse skulle fortsette også etter rettsaken var over. Den 15 juni 1977 melder VG at forsvarer Andresen er utsatt for demonstrasjoner utenfor rettslokalene mens han er forsvarer i en annen rettsak, Lorentzen-saken¹²⁸. Andresen reagerte med å klage inn avisen Klassekampen og partiet AKP (ml) til politiet. Dette var begrunnet med at Klassekampen ikke skilte mellom Hoaas, som sto bak uttalelsene og rasehetsen, og Andresen, som bare var hans forsvarer, og at AKP (ml) sto bak en serie løpesedler der det samme ble gjort. Andresen sa at han forventet at politiet tok grep om avisen og partiet, i tillegg til demonstrantene. Andresen mente politiet måtte ta grep også om avisen og AKP (ml) fordi begge disse måtte holdes i sjakk, og ikke kunne si hva de ville om alle ting. Denne typen holdninger virker underlig hos en mann som forsvarte Olav Hoaas og hans utspill med prinsippet om ytringsfrihet, nettopp at man skal kunne si hva man vil. Det kan også i denne sammenhengen sees på som en svekkelse av hans poeng om at man må skille mellom en forsvarer og hans klient. Skulle bare ytringsfriheten gjelde for noen? Strakk prinsippet seg bare til folk på den ytre politiske høyresiden, ikke den ytre venstresiden? Dette kunne virke som et forsvar for Hoaas av Andresen også utenfor rettslokalene.

Forøvrig var det ikke mange i den offentlige debatten som tok Hoaas side i saken. Ytringsfrihet fikk være en ting, historieforfalskning noe helt annet. Både under saken, men også over lenger tid etterpå meldte media om reaksjoner fra forskjellige hold. Den 18 juni 1977 meldte VG at Krigsinvalidforbundets formann Axel Middelthon, hadde fortalt at forbundet ville vise dokumenterfilmer om krigen for elevene til Hoaas¹²⁹. På denne måten håpet de å understreke for elevene til Hoaas hva det var som faktisk hadde skjedd under andre verdenskrig, og fjerne den forvirring Hoaas sin historieforfalskning kunne ha gitt dem. Krigsinvalidforbundet mente det var viktig at sannheten kom frem, og valgte derfor å vise filmene «Blodveien» og «Sannheten om hakekorset» for elevene til Hoaas. Også elevene selv begynte etterhvert å reagere alvorlig på Hoaas sine utsagn under undervisningen. De hadde helt siden oppstyret rundt Hoaas begynte, sommeren

¹²⁶ VG, "Hvite rase diskriminert.", 29.6.1976

¹²⁷ VG, "Sitter det noen jøder i juryen?", 10.11.1976

¹²⁸ VG, "Utskjelt fordi han forsvarte Hoaas: Advokaten slår igjen.", 15.6.1977

¹²⁹ VG, "Jødedrap for Hoaas-elevne.", 18.6.1977

1975, kunnet fortelle at læreren kom med uttalelser som utvilsomt var av en rasistisk art. Det var mest i kristendomstimene han kom med uttalelser av denne typen, som dro inn biologi og det han mente var beviser på at andre raser var underlegne den hvite. I historietimene hadde han selv innrømmet å bruke Paul Rassinier som alternativ kilde om andre verdenskrig. Men til tross for at elevene til Hoaas hele tiden hadde gitt uttrykk for at de ikke syntes noe om denne typen uttalelser, og i hvertfall ikke var enige i dem, var de alltid tydelige på at han ikke uttrykte meningene sine med mindre han ble provosert. Dette skulle imidlertid endre seg etter rettsaken. Den 16 mars 1978 kunne VG fortelle at Hoaas fortsatt arbeidet som lærer ved Stokmarknes gymnas¹³⁰. Men de kunne også melde at klasse 3E ved skolen hadde klaget inn Hoaas for fylkesskolestyret. Bakgrunnen for klagen var at Hoaas 28 februar 1978 hadde kommet med nye uttalelser av en rasistisk natur. Forskjellen fra tidligere var at de denne gangen hadde vært helt uprovoserte. Hoaas hadde i den nevnte timen, som var i kristendom, kommet med rasistiske utsagn, men også lest opp fra en lærebok, der man kunne høre om prosjektet «Lebensborn», at tyske, ariske kvinner kunne føde barn av ariske menn utenfor ekteskap. Dette skulle foredle det tyske folk og den ariske rasen. Men etter å ha lest denne delen, fortsatte Hoaas med å nekte for at «Lebensborn» i denne betydningen noensinne hadde funnet sted. Han beskrev også konsentrasjonsleirer som noe som «angivelig»¹³¹ hadde foregått i Tyskland under krigen. Han drev med andre ord med ren holocaustbenektelse i skoletimene, han brukte ikke bare andre holocaustbenektelse som kilder, men forfektet selv den samme holdningen for sine elever. I tillegg til å nekte for Nazi-Tyskland sitt folkemord, kom han også med rasistiske uttalelser. Han var spesielt ivrig til å forklare elevene det han mente var biologiske bevis på at raseblandede barn fikk defekter og ble feilutviklet fordi de var en blanding av to forskjellige raser. Formann for fylkesskolestyret i Nordland, Thormod Olsen, kunne bekrefte til VG at klasse 3E hadde sendt inn en klage på Hoaas, med de nevnte uttalelsene som grunnlag. Nå hadde han reelle problemer med myndighetene som lærer, i tillegg til som privatperson.

6.3 Skolesaken.

Også på tidligere tidspunkt hadde det fra flere forskjellige hold vært reist spørsmål om Hoaas var skikket til å fortsette i sin stilling som lærer ved Stokmarknes gymnas. Men ved disse anledningene hadde Justisdepartementet kommet fram til at Hoaas var i stand til å holde sine ideologiske standpunkter utenfor undervisningen, såfremt disse ikke ble fremprovosert. Dette synet hadde opp til dette tidspunktet blitt bakket opp av elevene ved skolen. Etter klagen fra klasse 3E var dette imidlertid ikke lenger tilfellet. Justisdepartementet sa at de ville ta stilling til om Hoaas skulle få

¹³⁰ VG, "Lektor Hoaas slår til på ny.", 16.3.1978

¹³¹ VG, "Lektor Hoaas slår til på ny.", 16.3.1978

fortsette i jobben til 10 august 1978¹³². Avgjørelsen skulle tas med utgangspunkt i tariffavtalen mellom Norsk Lektorlag og Kirke- og undervisningsdepartementet. Kirke- og undervisningsdepartementet ville gjerne ha klarhet i om Hoaas skulle sies opp fra stilling ved Stokmarknes gymnas, før man eventuelt avgjorde om han skulle ha lov til å undervise i den norske skolen i det hele tatt. Denne gangen endte ikke avgjørelsen om lærerfremtiden vel for Hoaas. Den 5 september 1978 sto det i VG at Hoaas hadde fått sparken fra sin stilling ved Stokmarksnes gymnas. Avgjørelsen ble tatt etter anbefaling av fylkesskolestyret i Nordland, og med støtte i Kirke- og undervisningsdepartementet¹³³. Selve avskjedigelsen ble satt ut i livet den 20 oktober 1978¹³⁴, og hadde øyeblikkelig virkning. Grunnen til at Hoaas til slutt ble avskjediget, var den samme som hadde truet hans arbeide hele tiden: Han var ikke lenger i stand til å holde sine rasistiske synspunkter og sitt nazistiske verdensbilde ute av undervisningen. Det fikk konsekvenser for ham til slutt. Det eneste positive med denn avgjørelsen for Hoaas var at han hadde mulighet til å anke den. Det valgte han oppsiktsvekkende nok ikke å gjøre. I stedet for å anke avgjørelsen mot seg selv, gikk Hoaas til det skritt å stevne skolestyret for retten. Han forlangte også at oppsigelsen hans ble opphevet. Dette kunne man lese i VG 7 desember 1978¹³⁵. Der fortalte også Hoaas om at han anser det norske statsapparat som ulovlig. Dette inkluderte også domstolene. At han likevel valgte å gå lovens vei for å få tilbake jobben sin, skyldtes trolig at dette var den eneste muligheten han hadde. Hoaas hadde på dette tidspunktet også blitt tiltalt for militærnekt 28 august 1978¹³⁶. Dette begrunnet han også med at det norske statsapparatet var ulovlig, og at Norge tillot fremmedarbeidere, utenlandske adoptivbarn og politiske flyktinger. Han ville ikke sloss for et slikt Norge. Senere ble han frifunnet for militærnekten, på dette grunnlaget, som retten godkjente.

8 februar kunne VG melde om at Hoaas sitt søksmål mot Norldand fylke, ved fylkesskolestyret, skulle opp for retten¹³⁷. Hoaas ville både ha igjen sin gamle stilling, og ha den lønn han ville ha mottatt hvis han hadde vært i arbeid, inntil det kom en dom i denne saken. Saken var imidlertid ikke klar ennå, fordi det gjensto å finne ut for hvilken rett den skulle stå. Nordland fylkeskommune mente saken hørte hjemme i arbeidsretten. I så fall ville den først komme opp for byretten i Bodø, og så eventuelt kunne ankes til arbeidsretten i Oslo. En avgjørelse der vil være endelig, og ikke kunne ankes videre. Nordland fylkeskommune mente at søksmålet til Hoaas hørte hjemme i arbeidsretten fordi saken hadde sitt opphav i arbeidsmiljøloven. Hoaas og hans forsvarer, som nok en gang var høyesterettsadvokat Markus Andresen, var ikke enige med Nordland fylkeskommune,

¹³² VG, "Hoaas.", 24.7.1978

¹³³ VG, "Lektor Hoaas får sparken.", 5.9.1978

¹³⁴ VG, "Hoaas-sken i retten i dag.", 8.2.1979

¹³⁵ VG, ""Rett til å gjøre opprør.""", 7.12.1978

¹³⁶ VG, «Hoaas frifunnet.», 10.5.1979

¹³⁷ VG, "Hoaas-saken i retten i dag.", 8.2.1979

og ville ha saken opp i det ordinære rettsystemet. Da ville de nemlig hatt muligheten til å anke saken helt opp til høyesterett. Det skulle ta lang tid før det ble bestemt hvor saken skulle behandles. 10 mai 1979, samme dag som de skrev at han ble frifunnet for militærnekt, informerte VG om at det fortsatt ikke var avgjort hvor saken til Hoaas skulle opp¹³⁸. Mens han ventet på dette, og håpet å få sin stilling og lønn tilbake, gikk Hoaas på arbeidsledighetstrygd. Til slutt skulle saken ende opp både i Bodø byrett, arbeidsretten i Oslo og Høyesterett¹³⁹. Den varte over lang tid, saken var først helt over i 1982, men heller ikke denne gangen gikk det Hoaas sin vei. Alle de tre rettsinstansene dømte at avskjedigelsen av han var gyldig, og han fikk hverken jobb eller lønn tilbake. Han fortalte VG 17 desember 1982 at han heller ikke fikk noen økonomisk hjelp fra sine ideologiske likesinnede. Han var dermed avhengig av trygd han fikk av den norske stat, og følte at dette var knapt med penger. Det var slik det endte i den sammenheng. Dommen i saken fastsatte et viktig prinsipp i norsk skole: At lærere er ansvarlige for de tingene de sier i et klasserom. I Hoaas sitt tilfelle ble det ekstra tydelig, siden det han sa var holocaustbenektelse og historieforfalskning.

6.4 Deltakerne.

Da Olav Hoaas ble dømt for rasisme, og mistet lærerjobben som følge av holocaustbenektelse i klasserommet, var det et resultat av et stort egansjement både fra privatpersoner og myndigheter. Myndighetene tok Hoaas sine utsagn på alvor, og lyttet til bekymringene til privatpersoner. Vi har sett i forrige kapittel at de mest sentrale aktørene fra statens side var Kirke- og undervisningsdepartementet, Justisdepartementet, statsadvokaten, og til slutt domstolene som dømte Hoaas. Men det var mange privatpersoner som gjorde en minst like viktig jobb for å stille Hoaas til ansvar for hans spredning av rasisme og et usant historieforløp. De kanskje aller mest sentrale privatpersonene som var med i debatten rundt Hoaas, var ledende norske jøder. Fra denne gruppen var, som vi så i forrige kapittel, Leo Eitinger, Robert Levin, Kai Feinberg og Charles Phillipson særlig sentrale. Det var de som først reagerte på det Hoaas hadde sagt i intervjuene i VG og Dagbladet, da de skrev et brev til riksadvokaten og uttrykte sin bekymring over at en mann som Hoaas jobbet som lærer i den norske skolen. De bidro til å få hele undersøkelsen av Hoaas i gang. I tillegg var de en del av den rettslige prosessen ved å vitne for aktoratet, og motbevise Hoaas sine historiske løgner. Nest etter disse var det mange fra Stokmarknes gymnas, både studenter og ansatte, som var viktige figurer i vurderingen av hvorvidt Hoaas burde slippe unna med å spre sine holdninger, om han var skikket til å arbeide som lærer, og debatten rundt disse to problemstillingene. Rektor ved skolen, Erik Stokland, var flere ganger intervjuet i mediene. Der uttrykte han bekymring over hvordan Hoaas sine holdninger kunne påvirke Stokmarknes Gymnas sitt rykte, men sa forøvrig

¹³⁸ VG, «*Hoaas frifunnet.*», 10.5.1979

¹³⁹ VG, «*Får ingen pengestøtte.*», 17.12.1982

at Hoaas fungerte godt i jobben sin. Han uttrykte avsky for det Hoaas hadde sagt i avisene og åpenbart sto for, men sa det ikke var noen klager på at han hadde blandet disse inn i undervisningen, og at Hoaas forøvrig var en omgjengelig person. Derfor så han ingen grunn til at han ikke skulle få fortsette i jobben. Også elevene ved Stokmarknes, oftest representert ved elvrådsformann Arne Brun, støttet lenge opp om at Hoaas ikke blandet egen ideologi inn i undervisningen. Unntakene var hvis elevene gikk aktivt inn for å provosere ham til å si hva han egentlig mente. Dette var tilfelle under hele den første rettsaken (1976-77), og sluttet altså først å være tilfelle da klasse 3E meldte Hoaas til fylkesskolestyret i 1978. Videre engasjerte også ungdomspartier, AKP (ml) og norske journalister seg i debatten på siden mot Hoaas. Det var forsvinnende få, om noen, privatpersoner som engasjerte seg på Hoaas sin side. De som trolig gjorde det, hans nynazistiske kampanjer, uttalte seg lite om saken utenfor sine egne utgivelser.

6.5 Nok en rettsak.

Det skulle ikke ta lange tiden etter skolesaken var helt over, før Hoaas nok en gang havnet i myndighetene og media sitt søkelys. Allerede i oktober 1983, omtrent et året etter at høyesterett hadde kjent avskjedigelsen av Hoaas fra Stokmarknes Gymnas for gyldig, meldte VG at han nok en gang hadde blitt tiltalt for rasehets¹⁴⁰. Denne gangen var Hoaas tiltalt sammen med fire andre nynazister og medlemmer av Nasjonalt Folkeparti. Disse var, ved siden av Hoaas selv, Jan Ødegaard, Bastian Heide, Ole Kristian Olsen og Nils Andreas Nilsen. Alle sammen var tiltalt etter straffelovens paragraf 135a, og spesifikt for spredning av rasistisk materiale. Ødegaard hadde malt vegger i offentligheten med svartmaling og nazistisk propaganda, Bastian Heide hadde kommet med rasistiske uttalelser i et avisintervju, og hele gruppen sto bak spredning av rasistiske løpesedler. Hoaas var i tillegg tiltalt for å rasisme i en artikkel med tittelen «Hva er innvandrere», som hadde stått på trykk i nynazistenes blad «Nasjonalisten». Løpesedlene hadde blant annet blitt distribuert til skoler i Oslo-området, og på Sagene skole, som hadde en stor innvandrerandel, hadde både de ansatte og elevene ved skolen følt seg truet.

I løpesedlene som særlig Heide, Olsen og Nilsen sto bak, legges skylden på narkotikaproblemene i Norge på innvandrere, og det uttrykkes også bekymring over at de får så mange barn og formerer seg raskere enn nordmenn. Dette skriver VG 31 august 1984, da de melder at saken mot de fem snart skal opp for retten¹⁴¹. Strafferammen de risikerer er opptil 2 år i fengsel. I både denne avisartikkelen, og den der de først meldte at Hoaas igjen var tiltalt for rasismen, fremheves han spesielt ved siden av Jan Ødegaard. Det er tydelig at han har blitt en nynazist som offentligheten

¹⁴⁰ VG, «Tiltalt for rasehets.», 20.10.1983

¹⁴¹ VG, «Rasehets i retten.», 31.8.1984

kjenner til, som et resultat av sine spesielle holdninger, og medieinteressen for både den tidligere rettsaken mot han, og det at han mistet jobben. Videre oppmerksomhet skulle Hoaas tiltrekke seg, da rettsaken mot han og de fire andre nynazistene kom opp for retten. Da saken startet, møtte Hoaas nemlig ikke opp. Han sa til VG 4 september at politiet måtte hente han med makt for at han skulle møte i retten¹⁴². Grunnen han gav for at han nektet å møte opp, ville han ikke oppgi. Hoaas ble bare tiltalt for artikkelen han hadde skrevet i det nazistiske bladet «Nasjonalisten», og ikke for løpesedlene, som partifellene hadde stått bak. Retten måtte avgjøre om det ville være mulig å dømme Hoaas uten at han var tilstede. Samtidig hadde de tre andre erklært seg ikke skyldige. Bastian Heide spesifiserte med å si at «Jeg erkjenner meg ikke straffskyldig, men er skyldig i å ha spredd sannheten om innvandrere.»¹⁴³, og sa at det norske samfunnet hadde blitt sånn at man ikke kunne si noe negativt om innvandrere. Hoaas uttalte seg ikke noe om dette i forbindelse med rettsaken, men det var uttalelser som er lette å finne støtte for i hans tidligere utsagn og utgivelser (se kapittel 4). Og det var ikke bare i hans tidligere uttalelser man kunne finne støtte for slike synspunkter. Den 18 april 1986 meldte VG at Hoaas endelig hadde blitt dømt for sine rasistiske uttalelser om innvandrere. Der gav de også en smakebit på hva slags begreper Hoaas hadde brukt for å beskrive innvandrere: «folkemorder, menneskeødelegger, kriger i forkledning, spredde av kriminalitet og vold og erobrer og okkupant»¹⁴⁴. Det er ikke vanskelig å skjønne at dette er mennesker han ikke liker, og som han gjerne vil han ut av landet. Det var Oslo byrett som dømte Hoaas i denne saken. Det var andre gang han ble dømt for brudd på straffelovens paragraf 135a. Han ble dømt til tre ukers betinget fengsel, uten at han selv var til stede for å høre dommen. Som han hadde advart om i VGs artikkel 4 april 1984, så gadd han ikke ta seg turen.

Men nok en gang var det ikke bare på det rettslige området at Hoaas sine uttalelser skulle få konsekvenser. Og også denne gangen var det arbeidssituasjonen det gikk utover. Mens den andre rettsaken mot ham fortsatt gikk skapte den allerede problemer. Hoaas fortalte til VG den 12 desember 1984 at han hadde søkt på flere lektorstillinger etter han mistet sin jobb ved Stokmarknes gymnas, men at han aldri engang ble vurdert¹⁴⁵. Men det var helt til han søkte på en lektorstilling ved nettopp sin gamle arbeidsplass, i de samme fagene han hadde hatt tidligere: historie, kristendom, og nå også engelsk. Da ble han innstilt av skolen som nr 2. Erik Stokland, Hoaas sin gamle sjef, og fortsatt rektor ved Stokmarknes gymnas, fortalte til VG at skolen hadde innstilt Hoaas for å finne ut hvor lenge det tok før han igjen kunne få en stilling som lærer i den norske skolen, eller om dette i det hele tatt var mulig. Selv om Stokland syntes at tingene Hoaas hadde gjort var alvorlige, syntes

¹⁴² VG, ««Hent meg med makt.»», 4.9.1984

¹⁴³ VG, ««Innvandrere hellige kuer.»», 4.9.1984

¹⁴⁴ VG, «Dømt.», 18.4.1986

¹⁴⁵ VG, «Hoaas vil tilbake.»», 12.12.1984

han at Hoaas fortjente å få en avklaring på hvorvidt han kunne få arbeide som lærer i Norge igjen. Likevel valgte fylkesskolestyret i Nordland å ikke ta med Hoaas i sin innstilling. Argumentasjonen de brukte var at for at man skulle vurdere å ansette Hoaas som lærer i den norske skole igjen, måtte han vise at han hadde endret sin oppførsel vedrørende de hendelser som førte til at han hadde fått sparken i utgangspunktet. Det, påpekte de, hadde han ikke gjort, og dro frem som bevis at han nylig hadde blitt tiltalt for nye rasistiske uttalelser. Nok en gang hadde altså Hoaas sine holdinger, og spesielt det at han spredde disse i det offentlige rom, ødelagt hans muligheter til å leve et normalt liv.

6.6 Tegn til endring?

Man skulle kanskje tro at det at han ble dømt for rasisme i 1977, og så senere mistet jobben sin på samme grunnlag, ville få Hoaas til å vurdere sine standpunkter, og være litt mer forsiktig med hvordan han uttrykte dem offentlig. De ble fordømt av tilnærmet hele Norge, og samtlige politiske partier. Men det er lite som tyder på at det gjorde stort inntrykk på den etterhvert så omstridte lektoren. I juni 1975, etter de to opprinnelige intervjuene, fortsatte Hoaas med de samme uttalelsene, og gav flere intervjuer til både Dagbladet og VG. Han fortsatte hardnakket å påstå at han ikke hadde gjort noe galt, og lurte på om det ikke var ytringsfrihet i Norge. Heller ikke da den første rettsaken mot ham startet i august 1976, viste han noen tegn til anger. I stedet anklaget han rettsystemet for å være korrupt, og spurte om det var noen jøder i juryen. Og slik skulle det fortsette. Han anket saken helt opp til høyesterett, og heller ikke etter dommen der sluttet han med sin rasehets. Han fortsatte i klasserommet, og som vi har sett resulterte det i at han mistet jobben. Men fortsatt ville han ikke gi seg. Han ble dømt for artikkelen i «Nasjonalisten», og utsagnene han kom med der viser tydelig at han ikke hadde tonet ned sitt språk overfor innvandrere i Norge. Men det var ikke det hele. I 1983 gav nynazister ut bladet ««Holocaust» Nytt»¹⁴⁶. Her kommer de med «beviser» for at Holocaust ikke har funnet sted, og at det hele er jødisk propaganda for å få internasjonal sympati, blant annet for å legitimere opprettelsen av staten Israel. Det er de vanlige «bevisene» og metodene som er brukt: jødene ble ikke gasset, kamrene var bare til avlusing av klær, flere og flere overlevende dukker opp osv. Hvis de finner et bevis for at en ting ikke er sant, bruker de det for å bevise at alt ikke er sant¹⁴⁷ (se kapittel 2 og 3). Det er ingen navngitte forfattere på tekstene i dette bladet, men med tanke på hvor nært sammenknyttet norske nynazister er, og hvor tett opptil bladets innhold hans egne meninger ligger, var trolig Olav Hoaas en av bidragsyterne. Han har også i ettertid, frem til våre egne dager, vært en viktig ideologisk inspirasjon for nye generasjoner av nynazister. Han

¹⁴⁶ <http://www.hlsenteret.no/kunnskapsbasen/folkemord/folkemord-under-nazismen/ettertid/nynazisme> Asnittet det gjelder heter «Nynazismens sentrale komponenter», holocaustbenektelse

¹⁴⁷ ««Holocaust» Nytt nr. 1», "Såpeboblen som sprakk.", 1983

bidro blant annet med raseteorier til den nynazistiske gruppen «Zorn 88»¹⁴⁸. Navnet hans er nevnt som en selvfølgelighet i avsnitt om ideologer i bøker som handler om nynazisme i Norge, og flere nynazistiske nettstedet omtaler han selv som en stor inspirasjon. Derfor kan man neppe være uenig med Nordland Fylkesskolestyre når de sa at de ikke så noen tegn til at Hoaas hadde endret sine holdninger.

6.7 Store konsekvenser, men ingen lærdom.

I dette kapitlet har vi trukket linjer fra kapittel 5, «Saken 1975-77», og sett på den offentlige debatten rundt Olav Hoaas etter dommen i 1977. Vi så at det så og si ikke var noen som var på Hoaas sin side i debatten, og at hele landet tok avstand fra det han sa og mente om innvandrere, men særlig om jøder og andre verdenskrig. Om det var noen som var på Hoaas sin side, var de enten hans nynazistiske meningsfeller, eller folk som ikke ville gi sin støtte offentlig. Vi så også at de mest sentrale deltakerne i debatten, var norske jøder, og ellers ansatte og elever ved Stokmarknes skole. Videre så vi på hva slags konsekvenser Hoaas sin spredning av rasisme fikk for han. Foruten å to ganger bli dømt til betinget fengsel, i 1977 og 1986, så ble Hoaas avskjediget fra sin jobb på grunn av at han ikke klarte å holde sin ideologi utenfor klasserommet. Etter dette har han ikke lyktes med å få jobb i den norske skole igjen. Vi har også sett i løpet av de to siste kapitlene at han i løpet av 1970-tallet ble en uttalt representant for Holocaust-benektelse i Norge. Dette bekrefter det vi så i forrige avsnitt: Olav Hoaas har ikke endret sitt syn på hverken innvandrere eller jøder (som han også betrakter som innvandrere fordi de ikke er «germanere» (se kapittel 4)) etter to rettsaker og avskjedigelse fra jobben. Om noe har han blitt mer overbevist om at «rasefremmede» er farlige, og at Holocaust er en jødisk verdenskonspirasjon. Det er tydelig at han tror på sin egen ideologi fullt og helt, og at han vil kjempe for denne uansett hva det koster ham. Han tror verden er i store vanskeligheter, og at hans nynazisme sitter med løsningen. Det mest alvorlige er at noen unge nordmenn er enige med ham.

¹⁴⁸ H. Lunde, «*Aller Ytterst – de rasistiske grupperinger i dagens Norge.*», 1993: Kap. 3, avsnitt «Zorn 88»

KAPITTEL 7:

Avslutning.

7.1 Oppsummering.

I kapittel 1, innledningen til denne oppgaven, så man at Olav Hoaas er en av svært få personer i Norge som har nektet for Holocaust. Jeg stilte spørsmål om hvordan det var mulig, og om hvordan det ble mottatt i Norge i 1975. Videre skisserte jeg hvordan oppgaven ville bli bygget opp, og hvilke temaer jeg kom til å undersøke, og hvilke som måtte bli overlatt til noen andre. Vi så også at forskningen på holocaustbenektelse i Norge hittil har vært minimal, selv om det finnes noen gode bøker om nynazisme.

I andre kapittel, «Nynazistiske, rasistiske og holocaustbenektende miljøer i Norge.» gjennomgikk jeg høyreekstreme og holocaustbenektende miljøer i Norge etter andre verdenskrig. Disse miljøene er tett sammenfiltret, og det er vanligvis de samme personene som tilhører de forskjellige miljøene. Dette er delvis fordi det er relativt få nynazister i Norge, og delvis nettopp fordi disse ønsket å gi inntrykk av at det nynazistiske miljøet var større enn det i virkeligheten var. Det var både «gammelnazister», ofte frontkjempere, og rene nynazister i disse miljøene. De gamle var i stor grad tilknyttet Institutt for norsk okkupasjonshistore (INO), og utgivelsen av instituttets organ, «Folk og Land». Det var en glidende overgang fra miljøene der disse var aktive, og til miljøene som betso i større grad av yngre nynazister. De viktigste miljøene for disse var Nasjonal Ungdomsfylkning, Norsk Front og senere Zorn 88 og Boot Boys. Hoaas var aktiv i de fleste av disse miljøene, både det gamle rundt Folk og Land, men også de nyere, og da særlig Nasjonal Ungdomsfylkning, og Zorn 88 i senere tid. I kapitlet så jeg også såvidt på miljøet for benektelse av Holocaust som finnes i den vestlige verden, for å gi et inntrykk av hvordan dette var. Deretter så jeg på de få holocaustbenekterne som sammen med Hoaas finnes i Norge. I 1983 gav disse bladet «Holocaust» Nytt, og vi så argumentene de brukte der er akkurat de samme som Holocaustbenektere bruker eller i Europa og Nord-Amerika.

I tredje kapittel, «Andre sentrale holocaustbenektere, går jeg gjennom de to viktigste holocaustbenektende miljøene i den vestlige verden, og deretter de mest sentrale benekterne. De to mest sentrale miljøene er Institute for Historical Review i California, og miljøet knyttet opp til forlaget La Vieille Taupe i Frankrike. Personene tilknyttet de to miljøene kaller seg selv revisjonister, og insisterer på at de ikke ønsker noe annet enn å finne den «virkelige» historien om

hva som skjedde med Europas jøder under annen verdenskrig. De mest sentrale holocaustbenekterne var franskmennene Paul Rassinier og Robert Faurisson, amerikanerne Austin App og Arthur Butz, tysk-canadieren Ernst Zundel og engelskmennene Richard Hardwood og David Irving. Olav Hoaas har selv sagt at Paul Rassinier og Richard Hardwood begge var sentrale i å overbevise han om at Holocaust var en løgn. Særlig Rassinier sine utgivelser fant han overbevisende. Disse holocaustbenekterne, er i likhet med norske nynazister, en del av et veldig sammenknyttet miljø. Det er fordi det ikke er så veldig mange av dem. De som er gjør imidlertid en aktiv innsats for at folk skal høre det de sier. De utgir sitt materiale i profesjonelt utseende former, og virker for det utrente øyet som seriøse historikere. Imidlertid bruker de alle den samme useriøse metoden i sitt arbeid: De bruker de samme teoriene om og om igjen, selv etter disse har blitt motbevist utallige ganger, de bruker hele tiden hverandres verker som kilder og referanse, og de lager seg en konklusjon før de begynner undersøkelsen sin, og ignorerer alle fakta som motbeviser denne konklusjonene. Dette gjør de for å nå det målet som er med eller mindre felles for dem alle sammen. Det målet er å så tvil om Holocaust, så de kan renavaske Nazi-Tyskland og nazismen, og avdekke det de mener er en verdensomspennende jødisk konspirasjon.

I «Ideologien», fjerde kapittel, gikk jeg gjennom to av Olav Hoaas sine egne skrifter, for å få et mer helhetlig inntrykk av ideologien enne det som var mulig gjennom et sitat her og der i avisartikler og -intervjuer. De to skriftene var «Ny nasjonal politikk.», utgitt 1968, og «Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.», utgitt i 1971. I det første viser han først de problemer liberalismen, kommunismen og menneskerettighetene har skapt for verden. Deretter presenterer han løsningen han ser for seg på disse problemene, og hvordan fremtidens samfunn burde bli, i hovedsak på et nasjonalt nivå. I «Germanernes fortid og fremtid» går han som tittelen hintet til gjennom historien til den germanske rase slik han ser den. I hovedsak peker han her på de samme problemene som i «Ny nasjonal politikk», men sporer dem helt tilbake til Romerriket og innvandringen av mennesker østfra, og da særlig jøder. Han knytter jøder opp til samtlige av problemene den germanske rase har. Han mener germanerne selv er feilfrie, men at de har blitt forvirret av rasefremmede, som er mer despotiske og deprimerte av natur. Også i «Germanernes fortid og fremtid» skisserer han en løsning for fremtiden, men denne gangen gjelder løsningen for hele verden, ikke bare Norge. Løsningene i de to skriftene er dog påfallende like. Den er den gjennomgripende komponenten i hele ideologien hans: Raserenhet ordner alle problemer. Alt som er galt i Nord-Europa i dag ser han på som innvandrere og «rasefremmede» sin skyld, og dermed vil alle problemene forsvinne hvis man returnerer til «blodssamfunnet», som han uansett mener er det naturlige for menneskene. Alle mennesker på jorden vil bli lykkelige så lenge de slipper å omgås raser de ikke er en del av. Og den rasen som er den viktigste å unngå er, i klassisk nazistisk ånd,

66

jødene.

I kapittel 5, «Saken 1975-77.», går jeg gjennom hendelsesforløpet fra Olav Hoaas gav det første, skjebnesvangre intervjuet i VG 31 mai 1975, til han ble dømt i høyesterett. Jeg ser også på hva slags oppmerksomhet saken fikk i media mens den pågikk. Hoaas ble tiltalt for uttalelser om jøder han kom med i intervjuer til VG og Dagbladet (4 juni). Det var fire norske jøder, ledet an av Leo Eitinger, som først slo alarm. De var ekstra sjokkert over det Hoaas sa fordi mannen var lærer i historie ved Stokmarknes gymnas. Etter undersøkelser fra departement og politi, endte det med rettssak. Rettsaken startet i august 1976, og gikk tre runder i retten, fordi Hoaas anket helt opp til høyesterett. Dommen forble imidlertid essensielt det samme, om enn med litt redusert bot: Hoaas var skyldig i brudd på straffelovens paragraf 135a. Hoaas baserte saken sin på ytringsfrihet, men aksepterte aldri poenget med paragraf 135a, nemlig at det er noen ting som er for hatefulle å si til at de omfattes av ytringsfrihet. I klasserommet skulle han imidlertid slippe unna en stund til. Det var mange intervjuer med ansatte og elever ved Stokmarknes Gymnas. I samtlige sa de at Hoaas holdt ideologien utenfor klasserommet, med mindre han ble aktivt provosert. Basert på dette og sine egne undersøkelser vedtok Kirke- og Undervisningsdepartementet at Hoaas skulle få beholde jobben.

Vi så i kapittel 6, «Etterpå.», at det ikke skulle forbli tilfellet veldig lenge. Allerede i mars 1978 kom det frem at klasse 3E ved Stokmarknes Gymnas hadde meldt Hoaas til fylkesskolestyret. Han hadde til slutt ikke kunnet dy seg, og kommet med rasistiske uttalelser i en kristendomstime, uten noen form for provokasjon. Han hadde også trukket i tvil Holocaust og andre av Nazi-Tysklands ugjerninger. Det tok ikke lenge før fylkesskolestyret avskjediget Hoaas, med støtte fra Kirke- og Undervisningsdepartementet. Hoaas gikk til sak for å få avskjedigelsen kjent ugyldig, men selv om han også denne gangen anket helt opp til høyesterett, førte det ikke frem. Han var blitt arbeidsledig på grunn av at han spredde rasisme og drev med holocaustbenektelse. Det skulle ikke hindre han i å fortsette med sine rasehetsende utsagn. I 1983 ble han nok en gang dømt for brudd på straffelovens paragraf 135a, og nok en gang ble han dømt for rasehets. Det er ingenting som tyder på at Hoaas tok til seg all kritikken, og han fortsatte med å skrive om sine tanker for de få som var interessert. Han var med og gi ut «Holocaust» Nytt i 1983, og han skrev raseteoretiske skrifter for Nazigruppen Zorn 88 utover på 90-tallet. Han er dessuten en ideologisk inspirasjon for norske nynazister helt opp til i dag.

7.2 Konklusjon.

Under arbeidet med denne oppgaven har jeg fått klart for meg hva svaret på min problemstilling er.

Jeg stilte spørsmålet «På hvilken måte passer Olav Hoaas sine holocaustbenektende uttalelser inni hans ideologi, og hvordan ble disse uttalelsene tatt i mot i Norge?» Svaret presenterer seg for meg i åtte punkter. Først har jeg sett at Olav Hoaas sin ideologi er tydelig rasistisk. Derfor ble han også dømt for det rasistiske innholdet i sine uttalelser i VG og Dagbladet. I sin ideologiske lære er han så opptatt av spørsmålet om rase at man nesten kan si at han virker besatt. Han mener at det er løsningen på alle verdens problemer, hvis vi bare vil dele oss inn i renrasede samfunn. Mennesker fra to ulike raser kan ikke leve lykkelige sammen, og verre blir det jo flere raser som oppholder seg innenfor samme område. I tillegg til å være sykkelig opptatt av rase, så snakker også Olav Hoaas nedsettende om andre raser. Til tross for at han i sine skrifter vektlegger at alle raser er unike og burde få leve som de ønsker, kommer det tydelig fram at han ser på den germanske rase som overlegen de andre på tilnærmet alle felter. Alle verdier vi hadde i vår verden på 1970-tallet, og som vi fortsatt har i dag, tilskriver han den germanske rase. De er naturlige for oss. Andre raser derimot, og da særlig den semittiske, er bringere av kaos og ulykke. Han kan ikke få sagt nok om hvor mye elendighet de har bragt til germanerne. Noen av uttrykkene Hoaas bruker for å beskrive innvandrere er dessuten rimelig drøye, og særlig «menneskeødelegger» peker seg ut. Hoaas var også i avisen og sa at «negre» hadde hjerner som var mindre enn hvite mennesker, og at de dermed var å betrakte som mindreverdige. Det går altså tydelig fram av både hans egne skrifter og uttalelser i media at Hoaas inndeler, og dømmer, mennesker etter rase, og derfor er rasist.

Det andre jeg har funnet ut er at Olav Hoaas sin ideologi er klart nynazistisk. Han skriver i sine skrifter svært mye om viktigheten av stammesamfunnet, blodssfellesskap og det unike i være kultur. Det kommer tydelig fram at han mener at et folk som er av samme rase, og av samme blod, vil leve i total harmoni. De vil ikke engang trenge regler og lover til å styre seg, fordi viljen til hele folket er akkurat den samme. Et folk som har samme blodsopphav vil alltid ha de samme ønsker, behov og følelser. Dette er en kjent nazistisk tanke, og er grunnleggende for nazismens styreform: førerprinsippet. Siden hele folket er av samme vilje, og føreren er en av folket, vil førerens vilje være folkets vilje. I tillegg er Hoaas en sterk motstander av fornuften. Den sier han, står i veien for følelsene, som er menneskenes viktigste evne. Man skal føle instinktivt hva som er det rette, og dette vil være helt naturlig i renrasede samfunn. Dette er også et typisk nazistisk kjennetegn, da ideologien er basert på at menneskene er innstinktive og må vende seg tilbake til dette. Man må la fornuften falle vekk, og la folkeviljen vinne frem. Videre er Hoaas også særdeles Tyskland-forherligende, og gjør alt han kan for å revaske det nazistiske Tyskland. Han omtaler dem som det mest germanske av germanske land, og er spesielt opptatt av å bevise at andre verdenskrig ikke var Nazi-Tysklands feil. Han legger hovedskylden på England og USA, og går til og med så langt som å si at Nazi-Tyskland søkte fred fra begynnelsen av. Dette er et trekk som er spesielt typisk for

nynazismen, da de måtte finne en måte å få folk til å slutte å forbinde nazisme som ideologi med det nazistiske Tysklands forbrytelser. Hvordan gjøre dette? Viser at Nazi-Tyskland ikke var skyldige i det de allierte beskyldte dem for. Håpet var at nazismen da nok en gang kunne bli en folkebevegelse.

Det tredje jeg oppdaget, var at Olav Hoaas hater jøder spesielt mye. Han har ingenting til overs for noen raser som ikke er germanske, men jødene utkrystalliserer seg som den rasen han misliker aller mest. Han kommer stadig i sine skrifter med beskyldninger mot jødene for å ha ødelagt samfunnene til den germanske rase. De får skylden for liberalismen, kommunismen, menneskerettighetene, katolisismen, despotiske herskere og internasjonalismen. Alle er ting Hoaas misliker veldig sterkt, og ser på som store problemer ved samfunnet. Og alle er jødene skyld i. Han gir også uttrykk for at jødene er en fare for den germanske rase, særlig fordi de er så flinke til å holde sin egen rase ren. Dette er typisk for nazister: De virker å være redde for jødene, samtidig som de ser ned på dem som mindreverdige mennesker. Hoaas er også spesielt krass mot jøder i avisintervjuene som var med ham i mai og juni 1975. Dessuten antyder han tydelig i «Germanernes fortid og fremtid» at jøder styres verdensopinionen i den vestlige verden med bestikkelser og korrupsjon. Kanskje det tydeligste tegnet av alle på at han hater jøder, er at han i den samme boka sier at nazistenes jødeutryddelser bare var «opprydning».

Det fjerde som ble tydelig under arbeidet med oppgaven, er at Olav Hoaas ikke hadde blitt en overbevist holocaustbenekter før på midten av 1970-tallet. I sine avisintervjuer i 1975 er det tydelig at han har latt seg overbevise av franskmann Paul Rassinier og engelskmannen Richard Hardwood, og har gått over til å tro at Holocaust er en løgn. Men i «Germanernes fortid og fremtid» vier han en lenger passasje til hvordan seierherrene etter andre verdenskrig brukte nazistenes jødeforfølgelser som propaganda mot Tyskland og nazismen etter krigen. Og selv om han kommer med mange påstander om at det ikke var noe galt i det tyskerne gjorde, at liberal presse bare hadde lurt folk til å tro at det var noe galt i å fjerne rasefremmede fra eget område, og at nazistene bare «ryddet opp» i et kaos andre hadde ansvaret for, så prøver han ikke på noe punkt i teksten at forfølgelsene ikke har funnet sted. Han går til og med så langt som å si at de allierte presset nazistene til å drepe jødene, fordi det var krig og de ikke hadde noe annet sted å gjøre av dem. Enda så hatefulle og antisemittiske disse påstandene, så er det tydelig at Hoaas ikke nekter for at Holocaust har skjedd. Og den boken er skrevet så sent som i 1971. Noe har skjedd mellom da og uttalelsene hans i 1975. Eksakt hvorfor Hoaas endret syn på Holocaust, er ikke godt å si. Han sier selv at han har lest tekstene til Paul Rassinier, og at disse overbeviste ham. Samtidig hadde holocaustbenektelse et oppsving internasjonalt på 1970-tallet, med opprettelsen av Institute for Historical Review i 1978. Kan hende hadde det noe med Hoaas sin nye interesse å gjøre. En ting er sikkert: Han endret

mening.

For på midten av 1970-tallet er Olav Hoaas en holocaustbenekter. Og den femte tingen jeg oppdaget var at holocaustbenektelse var en helt naturlig fortsettelse av Olav Hoaas sitt ideologiske univers. Han hadde alle de andre komponentene som hører sammen med det: en nynazistisk ideologi, et stort behov for å revaske både det nazistiske Tyskland og nazismen som ideologi, en stor beundring for Adolf Hitler, og en sterk antisemittisme. Alle disse tingene henger sammen. Nynazister har generelt sett et ønske om å revaske Nazi-Tyskland. De tar ofte avstand fra Hitler-regimet i offentligheten, mens de snakker beundrende om det på private møter. Videre hevder ofte Hitler-beundrende personer at han ikke kan ha visst om den endelige løsningen, fordi han aldri ville tillatt at alle jødene ble drept¹⁴⁹. Dermed har man to motiver for å nekte for at Holocaust skjedde. Når man i tillegg har en sterk antisemittisme, slik som Hoaas, har man lettere for å tro at jødene har fabrikkert Holocaust for å få sympati og makt. Hoaas har alle disse komponentene på plass, i tillegg til at han er veldig glad i tysk nasjonalisme og veldig lite glad i jøder. Holocaustbenektelse, så fort han ble ordentlig introdusert for det, var bare et naturlig neste steg.

Den sjetten tingen jeg fant ut var at Hoaas sine uttalelser i VG 31 mai og Dagbladet 4 juni, ble tatt særdeles dårlig i mot i Norge på 1970-tallet. Reaksjonene var mange og umiddelbare, og stort sett av negativ art. Faktisk var det ingen som sto åpent frem og forsvarte uttalelsene til Olav Hoaas. Han fikk trolig masse støtte av sine meningsfeller, men ingen av dem trådte frem i offentligheten. Ellers i befolkningen klang Hoaas sine uttalelser særdeles dårlig. Han ble umiddelbart bragt til oppmerksomheten til både Justisdepartementet og Kirke- og Undervisningsdepartementet. Media fattet stor interesse, og han gikk fra å være relativt ukjent i 1975 til en godt kjent nynazist i 1983. Mange engasjerte seg i debatten, og særlig elevene ved skolen stilte gjerne opp i avisen for å fortelle at de ikke var enige med, eller lot seg påvirke av, Hoaas. Også et samlet partipolitisk Norge fordømte Hoaas og hans meninger. Det er rimelig å anta at hans uttalelser om rase og Holocaust vakte ekstra mye oppsikt fordi han var lærer ved en av landets skoler, og hadde mulighet til å påvirke den oppvoksende generasjon. Da var det et ekstra tydelig budskap i den avstand elevene tok fra han. Han hadde ingen mulighet til å påvirke dem, fordi det han sto for var noe alle fant uakseptabelt.

Den syvende tingen som ble tydelig for meg, var også at det som gjorde folk aller mest opprørte ved Olav Hoaas sine utsagn var holocaustbenektelsen. Det var ikke sånn at rasismen ikke ble fordømt,

¹⁴⁹ Må ikke forveksles med debatten innen historiefaget om hvorvidt den endelige løsningen var planlagt fra starten av eller ikke.

men det var holocaustbenektelsen som skapte mest oppstyr. Det var den de norske jødene som sendte brevet til Kirke- og Undervisningsdepartementet, reagerte mest på. Og det var den som ble fremhevet i avisene i utgangspunktet. Her var en mann som sto frem i riksdekkende presse og nektet for at nazistenes utryddelse av Europas jøder hadde skjedd. Det var noe de fleste nordmenn ikke var vant til. I den grad man visste om Holocaust, så var det ikke noe man tvilte på at skjedde. Det er jo heller ikke så veldig rart. Holocaust er en av historiens best dokumenterte hendelser. Det at noen i det hele tatt er i stand til å trekke den i tvil, er forbløffende. Rasismen til Hoaas, derimot, ble ikke folk like sjokkerte over. Selv om de fleste møtte den med avsky, så var det flere som kunne være enige i denne typen holdninger. Selv i nynazistenes egne rekker var dette mer opptil flertallets meninger. Men dette betyr likevel ikke at det norske folk synes at rasismen hans var ok. Igjen tyder det på at de fant det særlig opprørende fordi det var om jøder, og fordi de rasistiske utsagnene var av en svært grov karakter.

Den åttende og siste tingen jeg fant var at den norske stat tok saken meget på alvor. De viste tydelig at de ikke tolererte rasehets av denne typen. Det viste de ved å både dømme Hoaas for brudd på straffelovens paragraf 135a to ganger, og å avskjedige han fra hans stilling som lærer ved Stokmarknes Gymnas. Det ble også gjort klart etterhvert at han ikke ville være aktuell som lærer i den norske skolen igjen, før han eventuelt viste en tydelig holdningsendring i de sakene som hadde medført at han mistet jobben sin i utgangspunktet. Resultatet for Hoaas var at han måtte leve på trygd deretter. Det er fint å se at den norske stat tok rasehets på alvor. Og sa tydelig fra om at dette er ikke greit. Det er desto finere å se at det virker som disse reaksjonene fra staten sin side, hadde støtte i de brede lag av befolkningen. Alle de politiske partiene i Norge tok avstand fra det Hoaas hadde sagt. Desto mer oppmuntrende er det å se at ungdommen i Norge på den tiden ikke syntes noe om det Hoaas kom med. Også alle ungdomspartiene gikk ut og tok avstand fra det Hoaas hadde sagt i avisintervjuene. AKP (ml) og Det Norske Studentersamfunn protesterte mot at nynazistene fikk være med i «På sparket», og tok på den avstand fra hele nynazismen. Og Hoaas sine egne elever møtte mannen med latter, buing og motargumenter, og sørget til slutt for at han mistet jobben for rasisme i klasserommet. I avisene kunne man dessuten lese kommentarer om at ytringsfrihet var et godt ideal, men også bra at noen ting var over grensen, for hva man skulle ha lov å si offentlig. Signalet fra både den norske stat og den norske befolkning var tydelig: rasehets og holocaustbenektelse er ikke i orden! Det er en gledelig observasjon.

7.3 Videre forskning.

I denne oppgaven tar jeg bare for meg en liten del av livet til Olav Hoaas. Jeg ser også bare på

Hoaas, og har konsentrert meg lite om andre personer i Norge som har drevet med holocaustbenektelse i større eller mindre grad. Sist, men ikke minst, så konsenterer jeg meg om en veldig begrenset periode i historien, der hovedfokuset ligger på årene 1975 til 1978. Mens jeg har arbeidet med oppgaven, har det presentert seg mange andre ting som kunne vært interessante å se videre på. Det første som meldte seg var å se på andre holocaustbenekttere i Norge og Norden, som for eksempel Ola Misvær. Noen av disse kan ha stått bak «Holocaust» Nytt sammen med Hoaas, og deler hans usanne syn på historien om andre verdenskrig. Det kunne også være interessant å se spesifikt på holocaustbenektelse helt opp mot vår egen tid. I dag er det spesielt Vigrid og Norsk Nasjonal-Sosialistisk bevegelse som driver med det¹⁵⁰. Det kunne være spennende å undersøke nærmere, og finne ut hvordan det fortsatt kan forekomme når vi har så stor kunnskap om Holocaust som vi har i dag. Det er også flere andre ting man kan undersøke når det gjelder Hoaas selv. For det første kan man se på hans ideologiske utvikling, også før han ga seg i kast med holocaustbenektelse. Hvordan endte han opp som en uttalt Hitler-beundrer og stolt nynazist? Dette er interessante spørsmål. For det andre kan man se på livet til Hoaas etter rettsakene og avskjedigelsen. Vi vet at han fortsatte å ha ideologisk påvirkning på nynazistiske grupper. Men det kunne være interessant å se på hvor tett han var tilknyttet de nyere nynazistiske miljøene på 1990-tallet. Kanskje ble han mer engasjert nå som han var arbeidsledig, og kunne vie all sin tid til nynazismen? Eller kanskje han trakk seg mer tilbake på sine eldre dager, og overlot arbeidet til yngre krefter. Dette åpner også for nok et tema: I hvor stor grad har Hoaas vært en ideologisk påvirkning for de senere generasjoner med nynazister? Vi vet at mange av disse nevner han som en viktig inspirasjon, men hvor mye stemmer deres aktuelle politiske platform overens med Hoaas sin ideologi? Alle disse er spennende spørsmål. I tillegg vil det være mulig å legge nynazismedelen litt fra seg, og heller se på rasisme i et bredere perspektiv. Har straffelovens paragraf 135a vært brukt mye etter 1970? Og hvis det er tilfellet, i hvor stor grad overlapper den rasismen disse mennene har blitt tiltalt for, den Hoaas kom med på midten av 1970-tallet? Er det fortsatt like stor grad av antisemittisme i rasehetsen, eller har det gått over til å i større grad gjelde mennesker fra land der flertallet av befolkningen tilhører Islam? Det vil være spennende å undersøke hvor mye dette har endret seg ettersom en større andel av innvandrerne til Norge er muslimer. Alt dette er spennende temaer, som jeg dessverre ikke kunne undersøke i min oppgave, fordi den da hadde favnet altfor bredt. Forhåpentligvis kan andre gripe fatt på det i fremtiden.

7.4 Tanker for fremtiden.

Nå er det 2014, og Olav Hoaas er en gammel mann. Han utgjør dermed ingen stor trussel for

¹⁵⁰ <http://www.hlsenteret.no/kunnskapsbasen/folkemord/folkemord-under-nazismen/ettertid/nynazisme> Avsnittet «Nynazismens sentrale komponenter», holocaustbenektelse.

fremtiden, i den grad han noensinne har gjort det. Men tankene han har vært en representant for lever videre. Man skulle ha trodd at alt nazistisk tankegods hadde dødd ut etter andre verdenskrig, da man hadde fått se hva slags grusomme forbrytelser et nazistisk regime var i stand til. Likevel satt menn som Olav Hoaas tredivet år etter slutten på andre verdenskrig og hyllet Hitler, fremmet de samme tankene, og sa at Holocaust, hvis det i det hele tatt hadde funnet sted, var en «opprydning» av et av Europas største problemer. Nesten seksti år etter krigens slutt, i 2002, utgav Arne Borgir, en tidligere SS-mann boka «Holocaust – myte eller virkelighet?», der han han gjengav en diskusjon fra Aftenposten sine nettsider som handlet om hvorvidt Holocaust hadde funnet sted¹⁵¹. Det skal altså mye til før slike tanker forsvinner, og det at det var en debatt om det på nettsidene til Aftenposten, viser at det ikke bare var innad i de mest høyreekstreme miljøer slikt var et tema. Det er heldigvis ikke så mange mennesker i Norge, eller verden, i dag, som er så ekstreme som Hoaas. De færreste står frem i riksdekkende presse og sier at de ikke tror gasskamrene til nazistene eksisterte, at «fremmede» burde utvises eller steriliseres, og at kun «ekte» nordmenn kan bo i Norge hvis vi skal være lykkelige. Hoaas er ekstrem. Men tankene han representerer, særlig når det gjelder innvandring og «Norge for nordmenn», er slettes ikke fremmede for alle. Man hører stadig vekk folk si «jeg er ikke rasist, muslimer er ikke en rase». Spør du Hoaas er de det, og grunnen til at de ikke kan leve sammen med nordmenn, er at de er for annerledes enn oss. Dette er akkurat de samme argumentene som brukes av de som «ikke er rasister», bare at de legger skylden på den umulige annerledesheten på kultur, ikke hudfarge. Og disse menneskene og holdningene er ikke lenger å finne bare på de bruneste avkrokene på internettet. Med ankomsten av sosiale medier og kommentarfelter i nettavisene, viser de seg overalt. De allierer seg med hverandre, og spyr opp rasehets i sin mest åpenbare form. Prøver noen å si dem i mot, blir de stort sett hudflettet og anklaget for å være politisk korrekte, «kulturmarxister» og det som verre er. De klamrer seg til ytringsfriheten sin, og slik som Hoaas bruker de den som skjold når de sier de mest hatefulle ting. Og hvis noen forteller dem at rasehets ikke er dekket av ytringsfrihet her i Norge, forstår de ingenting. De færreste har hørt om straffelovens paragraf 135 a, og med tanke på hvor sjelden den er i bruk, er det ikke mange av dem som tar den så veldig alvorlig. Og så fortsetter de med sine rasistiske meningsutvekslinger. Selv i Trygdekontorets program om nettopp rasisme, kom Elisabeth Nordheim med utsagn som ymtet om at det finnes en jødisk verdenskonspirasjon som resultat av Holocaust. Det viste at også stereotypiske oppfatninger av jøder lever i beste velgående. Så kan man spørre om det er noe farlig med rasisme og konspirasjonsteorier? Er det best å bare ignorere disse holdningene? Anders Behring Breivik lærte en hel nasjon 22 juli 2011, at man kan ikke ignorere disse holdningene. De må ikke få gi hverandre inntrykk av at flertallet er enige med dem. Det er viktig at flertallet står dem

¹⁵¹ <http://www.hlsenteret.no/kunnskapsbasen/folkemord/folkemord-under-nazismen/ettertid/nynazisme> Avsnittet «Nynazismens sentrale komponenter», holocaustbenektelse.

i mot. Selv om nazismen har vært et marginalt fenomen etter andre verdenskrig, har den fortsatt å eksistere. Rasismen desto mer så. Og selv om det har vist seg at denne typen holdninger ikke fenger de brede lag av befolkningen, så har de vært usedvanlig vanskelige å viske ut. Derfor bør vi følge eksemplet til elevene til Olav Hoaas: Vi bør ta avstand, og si at nazisme og rasisme ikke er greit.

Kilder

Avisartikler:

Dagbladet:

- «Nynazister driver gerilja-opplæring.», 22.5.1975
- «Nynazistiske brigader i Oslo.», 23.5.1975
- «Norsk fascisme – et marginalt fenomen.», 23.5.1975
- «Odintro, rasisme og antikommunisme.», 23.5.1975
- «Voldens galskap.», 23.5.1975
- «På sparket: Nyfascister i fjernsynet.», 29.5.1975
- «Svensk nazileder til Oslo.», 29.5.1975
- «100 stormet fjernsynshuset.», 30.5.1975
- «Sporveisstyret avgjør mandag om det blir streik.», 31.5.1975
- «DNS og AKP protesterer.», 31.5.1975
- «HV's praksis endres ikke.», 31.5.1975
- «Nynazistene granskes nå.», 31.5.1975
- ««Jerngarden»: Bløff eller realitet?», 31.5.1975
- «Erik Blücher: Partiet stiftes innen to måneder.», 31.5.1975
- «AKP den beste oversikt.», 31.5.1975
- «Tror «Jerngarden» virkelig finnes.», 31.5.1975
- ««Jerngarden» bare en bløff.», 2.6.1975
- «Avsky mot nynazistene.», 3.6.1975
- ««Hitlers gasskamre bare oppspinn.», 4.6.1975
- «SV'er vil forby nytt naziparti.», 4.6.1975
- «Granskingen av nazilektoren er nå innledet.», 5.6.1975
- «Norske jøder rystet over nazilektoren.», 5.6.1975
- «Lektoren tar gjerne en debatt i religionstimene.», 6.6.1975
- «Elevene går mot nazi-lektor Hoaas.», 6.6.1975
- «Fremmede må utvises eller steriliseres.», 6.6.1975
- «Straff og rasisme.», 7.6.1975
- ««Rasefordommer er fremskrittets stemme.», 11.6.1975
- ««Jeg har ikke gjort noe galt.», 18.6.1975
- «Brevet fra Hoaas blir hemmelig.», 19.6.1975
- «Ytring: Nynazismen.», 26.6.1975
- «Hoaas-saken til politiet.», 26.6.1975

VG:

- «Omstridt lektor innkalles for annen gang til dep'tet.», 11.10.1968
- ««Vi må tolerere ytterliggående elementer – også de nazistiske.», 21.10.1968
- «Norsk nynazi-gruppe dannet.», 24.9.1970
- ««Misbrukes HV's ungdom av fascistgrupper?» Politikerne spør forsvarsministeren.», 29.5.1975
- ««Lektor Hoaas må fjernes.», 5.6.1975
- «Hitler-yngel i søkelyset – gymnaset gir opp?», 11.6.1975
- «Hoaas-saken til regjeringsadvokaten.», 11.6.1975
- «Lektor Hoaas – les hva Roth forteller: Jeg opplevde gasskamrene.», 12.6.1975

«Elevene møter Hoaas med latter og piping.», 21.6.1975
«Hitler-beundrende Hoaas «går ikke frivillig»», 24.6.1975
«Stokmarknes Gymnas overlever Hr. Hoaas.», 18.8.1975
«Etterforskning pågår fortsatt.», 18.8.1975
««Sovende» paragraf kan ramme lektor Hoaas: Politiavhør om raseteori.», 20.9.1975
««Negrer og jazz er mindreverdig.»», 29.11.1975
«Hoaas-saken forsinkes.», 19.12.1975
«Saken mot Olav Hoaas blir Norges prosess om jøder.», 4.2.1976
«Journalist anmeldt til politiet: «Hvite rase diskriminert.»», 29.6.1976
«Tre dager med nazi-teori.», 10.8.1976
«Påstand om kraftig bot for Hoaas? «Hat og ringeakt mot jøder.»», 17.8.1976
«Hoaas med grøssende jødehets.», 18.8.1976
«I dag for lektor Hoaas lære leksen.», 18.8.1976
«-Auschwitz var ingen bløff, Hoaas: Jeg var fange nr. 105268.», 19.8.1976
««Hoaas-forklaringen skremmer meg.», 19.8.1976
«Hoaas' beviser pulverisert.», 19.8.1976
««Hoaas må fjernes.»», 21.8.1976
««Sitter det noen jøder i juryen?»», 10.11.1976
««Jeg mistet 29 av mine nærmeste.»», 11.11.1976
«Hoaas stilt til ansvar.», 15.11.1976
«Hoaas' forsvarer trues på livet.», 30.11.1976
«Hoaas for H-rett.», 4.1.1977
«Lektor Hoaas får fortsette. Kan føre til skolestreik.», 14.6.1977
«Utskjelt fordi han forsvarte Hoaas: Advokaten slår igjen.», 15.6.1977
«Krigsinvalidforbundet kjører film: Jødedrap for Hoaas-elevene.», 18.6.1977
«Lektor Hoaas slår til påny.», 16.3.1978
«Hoaas.», 24.7.1978
«Lektor Hoaas får sparken.», 5.9.1978
««Rett til å gjøre opprør.»», 7.12.1978
«Hoaas-saken i retten i dag.», 8.2.1979
«Hoaas frifunnet.», 10.5.1979
«Får ingen pengestøtte.», 17.12.1982
«Tiltalt for rasehets.», 20.10.1983
«Rasehets i retten.», 31.8.1984
««Hent meg med makt.»», 4.9.1984
«Hoaas vil tilbake.», 12.12.1984
«Dømt.», 10.4.1986

Utgivelser:

«*Holocaust*» *Nytt*, nr.1, 1983

Utgitte verker:

Hoaas, O., «*Ny nasjonal politikk.*», Eget forlag, 1968

Hoaas, O., «*Germanernes fortid og fremtid – omriss av et historiesyn.*» Leknes, 1971

Internettsider:

www.vepsen.no

www.hlsenteret.no

Litteraturliste

Bangsund, P., «*Arvtakerne. Nazisme i Norge etter krigen.*», Pax forlag A/S , Oslo
1984

Eriksen, T.B., Harket, H., Lorenz, E., (red.), «*Jødehat. Antisemittismens historie fra
antikken til i dag.*», Cappelen Damm, Oslo 2009

Evans, R.J., «*Lying About Hitler. History, Holocaust and the David Irving Trial.*»,
Basic Books, New York 2001

Lipstadt, D., “*Denying the Holocaust. The growing assault on truth and memory.*”,
Free Press, New York 1993

Lunde, H., “*Aller ytterst – de rasistiske grupperinger i dagens Norge.*», Antirasistisk
Senter, 1993